UVA. BHSC. IyR_273_1

2370

273

UVA. BHSC. IyR_273_1

UVA. BHSC. IyR_273_1

UVA. BHSC. IyR_273_1

¶ Per Illustrem & in vtroq; iure p̄clarissimū & facundissimum doctorē dn̄m ādream barbaciū siculū. Repeticio. l. cū accutissimi. C. de fidei commissis

NON ILLAM SVMMAM MINERue arcem ascēdisse ꝓfiteor viri p̄stantissimi quã non rescriptor ut inuentor aut declarator ī hac famosa eleganti lege. Cū accutissimi C. de fidei comissis quā hodierna die scolastico more repetendā assūpsi corā tāto literatissimoꝝ hoīm cōuentu ac frequētia ēe videar cū neq; ingeniū nec eloquētiam nec disputandi copiā neq; etatē meā huic assūpte ꝓuītie parē p̄stare posse auctē cōfidam Ideo ueniam queso. Et magis atq; magis oro ꝑ solita humanitate ur̄a si nil subtile. nil elegās. aut excelso viro dignū dixeri. non meo ingenio s; dei magnitudini retribuēdū ēe cēsebitis Et quia p̄clarus scribit apostol⁹ gloriosus iiii. ad corinthios. Sapiencia nobis a deo iustitia scīficatio z redēptio oīpotētē īmortalē inmēsū eternū & incōprehēsibilē deū īuoco. oīa enim recte gerūt si principiū fiat docens & amabile deo in aūt. quomō oportet epōs ī prī. de cuius plenitudine scdm apostolū oēs accepim⁹ q̄ q̄ terre tremul⁹ qa scriptum. Tu es qui euertes iusticias meas de ipsi⁹ tremēdi dei benignitate cōfisus aggredior hūc āplissimū repetendi campum in quo ingētissimi sp̄s doctor deficeret

CVM ACCVTISSIMI Descendentes testatoris grauati restituere post mortem suam hereditatem intelligūtur grauati. si decesserīt sine liberis. h. d. s̄m. bar. ang. & salice ¶ vl s; bal. sūmat sic Quicūq; liberoꝝ grauatus restituere hereditatē post mortē suā. n̄ vr̄ grauat⁹ restituere si tp̄e mortis sue r̄liqt liberos. h. d ¶ l sic s; excelsū doctorē franciscū de rampo. In fidei comisso in iūcto descendenti post eius mortem intelligit tacita condicio si decesserit sīn liberis. h. d. z hec sūt sūmaria oīū illustriū doctoꝝ ¶ Et diuidit in tres ptes In prima recitat sm̄ā papiniani ī fi. ꝑ mīgatā. 2° illā roborat & āpliat ibi nos in huiusmoī. 3° decidēdi rōnē annectit ibi nec uideatur ¶ Hos. aūt vberrimos iuris fontes & nr̄os in legibus ut ita dixerim semideos vehementer admiror. sūmarium ante traditum ab eis nec exuiscerat nec extenuat textū istū nec ex toto huic lr̄e cōgruit eoꝝ honorificentia salua. ut tex. uerbis vtar viii. di. c. neq; ¶ primo in tex. isto dr̄ sine filiis & filiabus nepotibus ut ꝓnepotibus. vn̄ loqtur ista lex de filiis vsq; ad ꝓnepotes excludentib⁹ substitutū ¶ S; v̄bum liberoꝝ generale est & cōp̄hendit ī īfinitū ut. l. liberoꝝ. ff. de uerbo sig. g° istud sūariūm nō 9gruit huic lr̄e ¶ Est tn̄ dcm̄ eoꝝ in se veꝝ z ꝓbat formaliter in. l. cū auus in uerbo liberis. ff. de cōdi. & de mo. ¶ Et iō nō recte dixit ang. restrigens hāc. l. usq; ad ꝓnepotes ut excludāt substitutū Quia licet xp̄ianissim⁹ imp̄r hic non exprimat v̄bū liberis attn̄ satis exprimit. d. l. cū auus q̄ loqt̄ in liberis ita ēt res p̄cu institutoꝝ tendit in īfinitū. dū dicit ut aliā deinceps posteritatē ¶ Nec ēt congruit sumarium istud huic tex. iūcta. l. generaliter. §. cū aūt C. de insti. & substi. Emanat ūt eī dicte. l. ad interp̄tandū declarandū & āpliandū. d. l. cū au⁹ & ꝓcedūt eo casu quo pr̄ filio ut nepoti substituerit nulla liberoꝝ ex his ꝓcreandorū adiectiōe hīta tūc enī euanescit substitutio si is q substitutione grauatus est parens efficiat z liberos sustulerit. qm̄ nō ē verisile parentē si de nepotibus cogitasset talē fecisse sustitutionē. ita Inꝑator īterp̄tat & declarat ī. d. §. cū aūt sm̄ā papi traditā ī. d. l. cū au⁹ & sic apparet q; nō hab; locū. qn̄ parens filio ut nepoti substituit nlla liberoꝝ filii aut nepotis fcā adiectione. quos tn̄ liberos sciebat filiū ut nepotē hr̄e. tūc enī cū parens substituit. potuit de nepotibus hr̄e. quos sciebat se hr̄e. cū filio substituit. eoꝝ męcione non fcā. ergo consequēs ē ut nō uideatur euacuasse substitutionē ex disposicione legū. euacuat substitutionis fun

UVA. BHSC. IyR_273_1

damentum coniecturata pietate q̄ eſt ꝙ
parens talem ſubſtitutionem non feciſſȝ
filio ſi de nepotibus cogitaſſet ¶ In icer
tis enim & non certis locus ē cōiecturis
l. pediculis. §. argēto ff. de auro. & argē
le. l. certa forma. C. de iure fiſci. li°. x°
l. ſi certis annis. C. de pactiſ. l. cōtinuus
§. cū ita. ff. de v̄bo obli. & ſic cū īpator
reſtringat ſmāȝ papi ad caſuȝ in quo pa
rens ſubſtituēs filio non cogitauit de li
beris ex eo naſcituris Cū tñ qñ habȝ ne
potes cogitauit vñ ſi uoluiſſet eos exclu
dere ſubſtitutū bene expreſſiſſȝ ar. l. vni
ce. §. ſin aūt in v̄. ſi ꝯtrariū uolebat teſta
tor nl̄la difficltas erat cōiūctiȝ ea diſpo
ner̄. C. de cadu. tollē. l. i. ff. ſi. meſſor fal.
dixerit. c. maiores de baptiſ. c. ad audiē
tiaȝ de decīs audiui tñ ſubtiliſſimū tota
etate ſua doc. dñȝ rapha. cu. cū fuiſſet in
contingētia facti contēcio nō mediocris
an iſta. l. & ſimiles intelligāt̄ de liberis
iā nat⁹ tpe teſtamēti quos teſtator vidit
& cognouit tñ eos nō ſubſtituit nec poſu
it in condicione an tales leberi ꝓcreati
tpe ſubſtitucionis excludant ſubſtitutuȝ
cōſuluiſſe declinando in partem humanio
rem excludat ſubſtitutū & poci⁹ p̄ſuma
mus teſtatorē obliuione eos p̄termiſiſſe
quā uoluiſſe p̄ferri eis ſubſtitutū ita ac
cepi p quoſdā doc. rapha. p̄fatuȝ conſu
luiſſe cōſilium ei⁹ nō vidi nec motiua ei⁹
r̄lata p aliquē accepi arbitror fuiſſe ſub
tilia & oī memoratu digna. & talia q̄lia
tātuȝ doc. decebat fabricaſſe & ꝓ opini
one ei⁹ faciat tex. ī. d. l. cū auus dū dicit
cōiectura pietatis. Rñdit defeciſſe cōdi
cionē naȝ ſi lex p̄ſumit cōiecturā pietatis
ad eos q nō erant in reꝝ natura ad quos
uериſiſr qs non p̄ſumit̄ hr̄e affectionē ut
belliſſime ſcribit bar. ī. l. luci⁹. ff. de her̄
di. īſti. g° mlto forci⁹ cōiectura pietatis
p̄ſumet̄ ad excludendū extraneos ī nepo
tibus iam cōceptis & natis tpe ſubſtitu
cionis ar°. aūt mlto magis. C. de ſac° ſā.
ecle. & c. cum ī cunctis & ibi in glo. ſub.
cōcor. de elec. ¶ Scd̄o moueor ex tex. d.
l. cū au⁹ cum dicit min⁹ ſcriptū q̄ dcm̄ fu
erat īueniret̄ bñ p̄ſupponit ibi lex dictū
fuiſſe ꝙ liberi excluderent ſubſtitutum
ſed nō fuit ſcriptū g° ſeqtur ꝙ mlto for
ci⁹ fuit dcm̄ ꝙ liberi exiſtentes tpe ſub

ſtitutionis excluderent ſubſtitutū ¶ 3°
moueor ex tex. illo dicēte minus ſcriptū
vñ licȝ nō fuerit ſcriptum de liberis tñ
excludunt ſubſtitutuȝ. ita in ꝓpoſito licȝ
nō fuerat ſcriptū de nepotibus uiuis ꝙ
excluderēt ſubſtitutū nilomi⁹ excludūt
¶ iiii° moueor ex ſin. dcō io. an. ī addi.
ſpecu. ī ti° de inſtrō. edi. §. porro. hoc
aūt certū eſt ꝙ bñficio. l. ſi vmq̄. C. de
reuocan. dona. pr̄ renūtiare non pōt. ea
potiſſima fretus rōe. quia illa. l. non ē in
ducta fauore donātis ſȝ filioꝝ bñ ergo
renūciari non pōt. l. ii. & l. plt. C. ut in
poſ. le. l. qd̄ de bonis ad fi. ff. ad. l. fal.
Ita dicamus in caū nr̄o cuȝ iſta. l. & ſiles
emanauerūt in fauorem liberoꝝ ſeqt̄ ꝙ
pr̄ non potuit renūciare diſpoſitioni iſti
us legis ¶ v° moueor ex glo. mltū pegri
na ī. l. conficiunt̄ in v̄. credit̄ pr̄ fa. ſpō
te ſua his. relinquere legitimā heredita
tem. ff. de iure codici. & glo. ibi dicit ita
ꝙ non pōt ꝓbari ꝯtrariū quia magis ē
fictio cōtra quā non admittitur ꝓbacio
ut eſt glo. in. l. i. C. de rei vxo. accio. ita
ergo dicendū ē ī ꝓpoſito. ¶ Sexto facit
ſolemne & nouum dcm̄ eiuſdem raphael
cu. in. d. l. cum auus in. prin. inquantum
tex. ibi dicit minus ſcriptum quā dictum
Dicit ergo. l. fingere teſtōreȝ appoſuiſſe
illā condicionē ſi inſtitut⁹ ſine liberis de
ceſſerit & ſic ꝓbacio non admittitur inꝯ
trarium & eſt ſubtile & nouum. & ſi ſuſt
ētari poterit erit oī. nota. digniſſimū dic
tum. & iſta erāt q̄ iuditio meo apprime
& cōgrue inponebāt gladium tāto certa
mini ¶ Nihilominus credo tātum doct.
male cōſuluiſſe. & cōcluſio ꝯtraria tollit̄
& declarat̄ p tex. in. l. ſi ut certi. C. de
teſtō. mili. & l. ſi cum ul in vtero. C. eo.
ti°. vbi dr̄ certi iur̄ eſt militeȝ q ignorās
ſe filiū & ꝓpterea alium ſcribentem her̄
dem uoluiſſe filio adimer̄ hereditatateȝ
quia ueriſiſr ſi filium ſe hr̄e ſciuiſſet per
alios a ſua hereditate excludi uoluiſſet.
ita piter certi iur̄ ē. militē qui ſcit ſe hr̄e
filiū z alios ſcribit heredes ītelligi filiū
tacite exheredaſſe. qm̄ ſi eum ſuccedere
uoluiſſet inſtituere ſciuiſſȝ ex quo ſciebat
illum facit. l. fi. ff. de her̄di. inſti. & ꝙ uo
luit bar. in. l. filio p̄terito. ff. de iniuſto
teſtō. & in aūt ex cā. C. de liberis p̄teri

UVA. BHSC. IyR_273_1

tis de pr̄e ꝑtereūte filium ignorāter·qa
egata non cōſeruantur ꝑ.d. aūt.ut ibi ꝑ
eum. ſecꝰ ſi ſcienter ꝑteriuiſſꝫ. ita dicen
dum eſt ī ꝓpoſito prēꝫ cum ſubſtituit ali
os ꝑ fideicōmiſſū nl̄la liberoꝝ mētiōe fcā
intellexiſſē tacite ſubſtitutionē euacuari
ꝑ ſupuenientiam ipſoꝝ qbꝰ ſupexiſtenti
bus inſtitutis deceſſit. qm̄ ſi de eis cogi
taſſꝫ. illos uerisilr ſubſtituto ꝑtuliſſꝫ. ita
certi iuris eſt parentē q̄ de nepotibꝰ co
gitās filio ſubſtituit. nl̄la ipſoꝝ nepotū
mētione fcā uoluiſſe ꝑ illos ſubſtitutū n̄
excludi ¶ 2° hoc decidit tex. in. l. genera
liter. §. cū aūt in ṽ. & liberos ſubſtulerit
vbi for̄aliter loq̄tur Inꝑetor de liberis
poſtea conceptis. & hoc determīat bar.
in. d. l. cū auꝰ ubi dicit iſtā. l. & ſites ꝓce
der̄ ſi dcī liberi furīt nati pꝰ mortē teſt
atoris ⁊ al̄lat ī ar. l. paulus. §. paulus. ff
de bo. libō. ¶ 3° facit tex. in. l. iii. C. de
ī offi. teſt. in uebo cū mutare idē teſta
mētū potuiſſet hoc facere neglexit non
iuſtis rōnibꝰ neglectis ꝗ̄ in officioſo q̄re
lam mouere poterit. vbi eſt tex. ſingula
ẜm bar. & oīs ꝙ ſi apparere poterit ꝙ
mr̄ potuit mutare teſtamētū ⁊ non fecit
non hꝫ locū ꝑſumpcio illius legis & pon
dera ſubtiliter. quia tex. ibi dicit ꝑ cōiet
uram nimie pietatis. ita in ꝓpoſito ſi cō
ſtare pōt ꝙ pr̄ ſciebat ſe hr̄e nepotes &
ſubſtituit extraneum ceſſabit coniectura
pietatis & ſic ſtabimꝰ certo dcā. l. cōti
nuus. §. cum ita. ¶ iiii. facit ſingular̄ dcm̄
guil. de cun. ī. d. l. iii. refert & ſeq̄tur ibi
bal. ſali. ⁊ ꝯir̄ oēs ꝙ cōtra ꝑſuptioné illi
us. l. admittit̄ ꝓbacio in cōtrariuꝫ ꝙ mr̄
noluerit illū filiū quē geſtabat in uentrē
īſtituere. quia tex. hoc ibi ītroduxit ꝑꝑ
cōiecturā pietatis materne. ſꝫ ī incertis
& non certis locus eſt coniecturis ut. d. l
cōtinuꝰ. §. cū ita ergo. ¶ v° faciat elegā
tiſſimū conſiliuꝫ dn̄i petri de ancharano
ꝙ in ordīe meo eſt xxxiii. & ſolemnia cō
ſilia elegantiſſimi. doc. lodo. Ro. vꝫ. cōſi
liū xxv. & ccclxi. dicit enim dn̄s pe. ī. d.
cōſilio ꝙ ſi fiat diſcurſꝰ ꝑ oīs has leges
loquētes de iſta materia fundāt̄ ſuꝑ pre
ſumpcione ſi apparere pōt de contraria
ꝑſumptione ceſſabit iſtaꝝ. ll. diſpoſitio
al̄lat notata ꝑ cy. in. l. ī. teſtō C. de teſtō
mili & in. l. ꝑcibꝰ C. de in pubr̄. & facit

glo. hic q̄ vult ꝙ ſi pr̄ īſtituit filiū & gra
uauit eū ut in vita reſtituat poſt certum
tēpus hereditatem extraneo ꝙ tūc tene
bitur reſtituere licꝫ habeat filios iō ſi ap
parere poſſit ꝙ teſtōr ꝑdilexit extrane
um ꝓprio filio inſtituto capiemus cōiec
turam ēt ꝙ cū ꝑdilexit nepotibus natis
ex filio ¶ Sexto facit qꝺ pulchre uoluit
bar. in. l. ticia §. Impator ff. de le. ii. ubi
tenuit contrariuū eiꝰ ꝙ tenuit. io. an. &
eū ſeq̄tur bal. ī. l. i. C. de in offici. dona.
ṽ q̄ro pr̄ donauit & mouet ſe rōne reuo
catio q̄ fit ꝑ dcm̄. l. ſi vnq̄ fit ex ꝑſūpta
uolūtate donantis ꝑꝑ liberos ad ꝙ al̄lat
c. quicūqꝫ xvii. q. iiii. & firmat glo. ī. d.
l. ſi umq̄ ergo pr̄ donās exꝑſſe renūcian
do bn̄ficio. d. l. ſi umq̄ hoc potuit ut tam
exꝑſſam q̄ tacitam eiuſdem uoluntatē at
tēdamus ita in ꝓpoſito vr̄ dicendū ꝙ cū
pr̄ ſciat ſe hr̄e nepotes & filio poſt mor
tem ſubſtituit extraneū vr̄ de nepotibus
cogitaſſe & uoluiſſe illos nepotes exclu
der̄ ſubſtitutū. facile enī erat ei hoc ape
rire ſi uolebat. d. c. ad audiām cum ſy.
¶ Septīo faciat ea ſola vr̄ ēe huiꝰ. l. & ſi
miliū rō vꝫ ꝑſumpta uoluntas teſtātis q̄
eſt ut in bonis ſuis nō ꝑponat extraneū
liberis ſuis ut hic & in. d. §. cū aūt. & ī. l.
tale pactū §. fi. ff. de pac. que uoluntatꝭ
ꝑſump° ceſſat quia iam nati erant liberi.
ergo ſequit̄ ꝙ excludunt̄ ꝑ ſubſtitutū &
iō tex. in. d. §. cū aūt dicit non eſſe uerisi
mile prēꝫ ſi de nepotibus cogitaſſꝫ taleꝫ
feciſſe ſubſtitutionē. De extraneo ceſſat
coniectura illa pietatis & ꝑ ꝯn̄s non hē
bit locum ſm̄a illa papi. ¶ octauo faciat
ubicūqꝫ teſtōr habuerit noticiā ī genere
de ſuis nepotibus ⁊ ſubſtituit extraneū
non apponendo condicionē ſi ſine liberis
inſtitutis deceſſerit illa condicio nl̄lomō
ſubaudit̄ ar. d. §. cū aūt. & ar. tex. qui eſt
melior de iur̄ in. l. qui iure. ff. de teſta.
mili. & ꝙ uoluit ang ī. l. qui rome. §. duo
frēs. ff. de ṽbo. obli. ⁊. d. l. ſi ut certi ⁊. d
aūt cx cā. & in. l. tres frēs. ff. de pac. &
in. l. manifeſtiſſimi. §. ſin aūt neſciꝰ. C. ꝺ̄
fur & in preallegata. l. qui iur̄ & ī con°
xvi. quanto magis in caū meo. ubi iſte
teſtōr non ſolū habuerit noticiam ī gene
re de ſuis nepotibus ſed ī ſpecie. ¶ nono
faciat tex. in. d. c. quicūqꝫ xvii. q. iiii. ni

UVA. BHSC. IyR_273_1

ꝰ quidā cū filios nō hr̄et nec ſperar&ꝫ ubi
eſt tex. aperiens ītellectū ad oīa iura de
hac materia loquēcia ꝓbat enim ꝙ ſi fili
os habuiſſ&ꝫ aut ſe habituꝝ ſperaret tūc
non hr̄et locū diſpoſitio huius. l. & ſiliꝫ
& ſic ſubſtitutus excluderet liberos. &
eſt accurate pōderandū quia textus ille
emanauī. a ſanctis patribus. ¶ Decimo
faciat elegās theorica ang. con° cvi. ubi
q̄rit an c͞la codicillaris opet̄ rupto teſtō
natiuitate poſtūi. de quo teſtator nō co
gitauit & concludit nihil. operari. quia
non eſt uerisi͞le teſtatorē uoluiſſe ſuos fi
lios ſucceſſione ſua priuare ſi de eis cogi
taſſet & a͞llat. l. nrāꝫ &. d. l. gnal͞r. §. cuꝫ
aūt & ſic ſeqtur qꝺ ſi de eis cogitaſſet vr̄
uoluiſſe eos ꝑ ſubſtitutū excludi ¶ Vn̄ci
mo faciat nā. l. iſta & ſi͞les fundate ſunt
ſuꝑ p̄ſumptione pietatis liberoruꝫ futu
roꝝ ut. d. ſ. cū au⁹ ī uerbo cōiectura pie
tatis &. d. §. cū aūt ī uerbo nō ē uerisi͞le
¶ tunc arguo ſic formaliter in p̄ſuptio
nibus eſt dare gradum. quia p̄ſumptio
violēta ſupat debiliorē z minus uiolentā
l. i. C. qui & aduerſus quos. c. afferte mi
hi. gladiū de p̄ſumpcio. Sed ſi p̄ſumpcio
liberoꝝ futuroꝝ & p̄ſumpcio natoꝝ p̄
ſentiū concurrn̄t ad īuicem. forcior ē p̄
ſumptio natoꝝ exiſtenciū quā non nato
rum quia de non natis non eſt uerisi͞le co
gitaſſe. ar. l. fi. ff. pro ſuo. c. ab excomuī
cato de r̄ſcriptis ergo ſequitur ꝙ forcior
eſt preſumpcio filiorum natorū. facit ſi
milem cōiecturā dicta. l. cum auus & per
ꝯn̄s doctrina raphaelis nō videtur uera
¶ Duodecimo ſi quiſpiam dixerit amice
maſculuꝫ & feminā natura ꝓduxit ut li
beros ꝓcrearent. l. maximū uiciū. C. de
liberis preteritꝭ & nota ꝑ om̄s in. l. ii. ff.
ſo. ma. vn̄ ſeqtur neccīo ꝙ eo ipſo ꝙ pr̄
ſubſtituit filio ul͞ nepoti extraneuꝫ cogi
taſſet a͞l cogitare debuit filiū ul͞ nepotē
ſobolem ꝓcreatuꝝ. ergo ſequit̄ rōne p̄
ciſa & inconuīcibili ꝙ de mente prīs īſti
tuentis licꝫ extraneus excludat liberos
naſcituros ſed illos non exuludit ut hic z
in. d. l. cū auus. ergo ſequitur ꝙ ēt nō ex
cludit iam natos. & ſi ſubtiliter pondere
tur rō iſta ur̄ euertere & deler̄ doctrinā
papi. de qua inpr̄ miꝝ in modū ſepe nūe
ro exclamauit. Et rō bar. hoc contrariū
ſenſit in. l. ticia. §. Inpr̄ de. le. ii. ubi re
fert ſe habuiſſe de facto iſtam queſtionē
Aliquis ſimpliciter donat poſtea hꝫ fili
os an donās hēat neceſſe ꝓbare ꝙ de fi
liis non cogitauerit. an donatarius habe
at ꝓbare ꝙ donator uoluit donacionem
ualer̄ ēt ſi liberos hr̄et. hoc ultimū dicit
ꝓbari quia natura ꝓduxit nos ad ꝓcrea
tionē prolis refert ꝙ cū de facto habe
ret diſtīxit hoc modo. aut coſtat ꝙ de fi
liis cogitauit z tūc habeant locū leges p̄
ſate aut ſumus in dubio & tūc non p̄ſuīt
cogitaſſe de filiis ad contrariū nō rn̄dit
poſſes on̄dere id uon ꝓcedere qn̄ agitur
de odio & p̄iudicio ipſoꝝ filioꝝ non na
toꝝ vn̄ hn̄tur ꝓ nō cogitatis nec cōſide
ratis. facit ſi͞le ꝙ hētur in. l. qui in utero
ff. de ſtatu hoīꝫ. ¶ Nec ob motiuū rapha
ꝙ p̄ſumpcio ſit teſtōreꝫ fuiſſe oblitū de
nepotibus iam natis quos ſciebat ſe hr̄e
& cōtrariū aſſerere ēet cuꝫ ſua honorifi
centia ſicophanta dignum Et facit illud
ꝙ preclare ueīt in mentē maroni ṽgilio
mātuano prīo eney. oīs īaſcanio cari zc̄
Et facit dicta. l. ſiut certi &. d. l. ſi ul͞ in
utero. z doctrina bar. in. d. l. filio p̄teri
to z. d. aūt ex cā. & ſatis preſuītur d̄ eis
recordari ex quo ſciebat ſe illos habere
facit q̄ hētur in. l. liberoꝝ. ff. de uerbo.
ſig. nec ob. cū a͞llat. d. l. cnm auus. quia il
la. l. fundat ſe ſuꝑ coniectura. Sꝫ ubicūqꝫ
certitudinrm hēmus ſilebunt coniecture
d. l. continuus. §. cū ita. ¶ Nec ob. cuꝫ di
cebatur ꝙ in. d. l. cum auus fuit dictum
ꝙ liberi excludunt ſubſtitutum. quia cō
cedo liberi poſtea cōcipiendi. non aūt cō
cepti z iā nati ut ꝓbat tex. in. d. §. cū aūt
in ṽ. liberos ſuſtulerit. unuꝫ ē tn̄ ſubtile
z nouū z fuit iuuentio rapha. in. d. l. cuꝫ
auus. Tex. enī ibi dicit ꝙ condicio ꝙ ſn̄
liberis deceſſerit ſubauditur coniectura
pietatis. & poſtea dicit ibi tex. q minus
fuit dictum q̄ ſcriptū q̄ duo ſunt manife
ſte cōtraria. nā qn̄ aliqd ſubauditur ut
dictū q̄i minns ſcriptū. illꝺ non ſubaudit̄
ex coniectura. & exp̄ſſis uerbis tſtōris
iuxta nota in. l. ſi ueritas C. de fideicon
miſſis. hoc a nemine declaratū ē niſi ara
pha. ibi dicit enī ueꝝ ēe ꝙ iſta eſt coniec
tura ꝓcedens ex pietate. ¶ Nō q̄i teſtōr
iſtum caſum ex cogitauerit. ſꝫ quia ueri

UVA. BHSC. IyR_273_1

ſile eſt ꝙ ſi iſtū caſum cogitaſſet uoluiſſʒ
excludere nepoteʒ. Et iſta eſt p̄ſumptio
cū poſtea tex. ibi dicit minus ſcriptum q̄
dictū. Iſta ē ficcio ſʒ eū non coniectura
nā. l. hoc colore nepotē admittit q̄ uelit
prēʒ iſtō dixiſſe & ſcriptū non fuiſſe. Nō
aūt ꝙ ī ueritate dictū fuerit & ſic ſentit
ꝙ. l. fingit prēʒ illā condicioneʒ in teſtō
dixiſſe. ℭ Exquo ſequitur vnū mirabile
ꝙ contrariū ꝓbari non poterit facit glo
ī. l. i. ℭ. de rei vxo. accio z glo. ī. l. ſi duo
ff. de acqre. heredi. & c. is qui. de ſpon
& eſt dictū ſolemne nec repio reꝓbatuʒ
nec r̄citatū ab aliquo digno uiro z vr̄ ꝙ
dictū ſuuʒ non ſit ueꝝ. & hoc ꝓbo incon
uincibiliter hocmō tex. in. d. l. cū au⁹ ī v̄
cōiectura pietatis fundat ſe ſup coniectu
ra. ſʒ cōiectura eſt p̄ſumpcio. & ad hoc al
lego tex. non ponderatuʒ ab aliquo i. l. i
ff. ſi table teſta. ext. in v̄. quia per cōiec
turas non ꝓprie ſcriptus & glo. dicit ex
p̄ſump. & licʒ lo. Ro. ponderauit illum
tex. in. l. i. ℭ. de teſtō mili. tn̄ non pōdera
uit ad hoc ꝓpoſitū ℭ Cū g° illa. l. cū au⁹
fundʒ ſe ſup preſumptione ergo poterit
ꝓbari ꝯtrariū p aliā p̄ſumptionē magis
uiolētā. c. afferte de p̄ſumptio. facit ele
gās dcm̄ bal. ī. l. ordo. ℭ. de execu. rei.
iudi. ubi dicit ꝙ quociens. l. fingit ſuper
certo non pōt contrariū ꝓbari p tex. ſin
gularē iuncta glo. ī. l. adiuo pio. §. ſi pig
nora de re iudi. Sʒ quociens. l. fundat ſe
ſuper coniectura ct non fundet ſe ſuper
certo. probatio eſt ī ꝓpria. ut ē tex. ſin.
ī. d. l. i. ergo ſeqtur ꝙ poterit ꝓbari con
trariū ℭ Et facit dcm̄ guil. de cunio ſupi
us relatū ꝓbatur ī. l. iii. ℭ. de in officio
ſo teſta. & iō vr̄ dicendū ꝙ vbicūqꝫ. l. hʒ
ꝓdicto illō qd tollit & p̄ſumit ex coniec
turis hētur ac ſi ēet dictuʒ a teſtatore ul
a lege ul ſtatuto ul ſilibus. & h° ad allo
nota dictū bal. ī. l. ad ꝓbationem. ℭ. de
ꝓbatio. ℭ Statutū diſponit q inſtrumen
tū publicū mandetur executioni. an ta
cite ſtipulationes mandēt executioni. ac
ſi eſſʒ publicū īſtrumētuʒ & decidit ꝙ ſit
quia p̄ſumptio ſumpta ex inſtrumēto re
putatur eius tenor allat nota ī. l. iur̄ gē
tium §. ꝙ fere. ff. de pac. inſti. de inutili
ſtipla. §. item ſi ſcriptū & refert fuiſſe
primū conſiliū datū ab eo ex conmiſſione

iudicis iudicantis dubitātis de cā. & ideʒ
uoluit in. l. i. in prin. ℭ. de rei vxo. accō.
& facit ꝙ uoluit ī. d. l. iur̄ gētiuʒ. §. ꝙ fe
re & idē bal. ī. l. vbi adhuc. ℭ. de iur̄ dōc
dixit ꝙ qn̄ ex aliquo exp̄ſſo inſtrumēto
infer̄ aliqd tacitū neceſſario ſequens ex
illo expreſſo. ſtatutū loquens in illo ex
preſſo hʒ locum in illo tacito. nā ſtatutū
dās priuilegiuʒ doti vr̄ dare illō ipotece
allat nota ī. l. i. ff. de hiis qui in teſtō de
lentur. & facit notd dcm̄ bal. ī. l. i. iiii. co
lupna. ℭ. de fideiconmiſſis dicit ſtatutuʒ
requirit īſtrumentalē ꝓbationē an ſuffi
ciet p̄ſumpcio. l. cū de in rē v̄ſo. ff. de uſu
ris. & decidit ꝙ ſic allt. l. quicūqꝫ. ℭ. de
apo. pub li. xi. z ꝙ notat glo. ī. l. ſi tutor
ℭ. ꝗ peri. tutoꝝ z ꝙ hēt ī. l. ii. ℭ. de ī ge
nuis mau. z ī. c. pueīt de cēſi. z ꝙ notat ī
no in. c. cum eccleſia ſutrina. de cā poſ. &
ꝓprietatis ℭ facit elegās dictuʒ bar in.
d. l. quicūqꝫ ubi dicit ꝙ licet contra īſtru
mētum in ſcriptis nō admittatur ꝓbatio
incōtrarium niſi p ſcripturā ut. l. gnalr.
ℭ. de non numera pec. tn̄ contra p̄ſump
tionē reſultātem ex inſtrumēto pōt fieri
pteſtes ꝓbatio ita dicit colligi in. d. l.
quicūqꝫ. & p iſtud dictum bar. clare intel
liges dcm̄ bal. ī. d. §. qd fere. Et faciat
pulcrum dictuʒ dn̄i antho. ī. c. fr̄nitatis
de teſti. ꝙ ille q legit dcā teſtiū. nō pōt
poſtea ꝓducere teſtes ꝓcedit enī in lec.
mentali ℭ facit qd uoluit bar. ī. l. i. §. ſed
ſi legi. ff. de his qui ī teſtō delent̄ & ibi
ang. z. bal. z ꝙ uoluit dn̄s dominicus. i.
di. c. humanum gen⁹. Et iſta erāt appri
me aplicāda utrū iſti liberi ueniāt ex ex
p̄ſſa uocatione. an ex interp̄tata de quo
dicet̄ īferi⁹ p⁹ bal. licet bal. ī. l. ii. ℭ. de
pa. qui filios. diſtra. dixerit contrarium
uoluit enī ꝙ ſi lex. municipii diſponit ſta
tuta debet̄ ſeruari ad lrāʒ tn̄ fit exten°
ad ea q̄ ī lr̄a non cōtinent̄. Littera enim
ſm eum dr̄ q̄ ocul vr̄ non q̄ ſolo ītellectu
pcipit̄ ut. d. l. i. ff. de his qui in teſ. delen
ℭ Et iō ſupiorib⁹ diebus fuit dubitatuʒ
ī ſplendida ciuitate ſenaꝝ. ubi uiget ſta
tutum tle. vtrum ad illud ſtatutum pōt
fieri ſuppleccio ultra ea q̄ contēta ſunt ī
lr̄a ſtatutoꝝ. & conſului cōtra bal. ꝙ ſic
& allegaui tex. forālem quo alibi in iur̄
non hēmus melioreʒ ī. l. ī oracio in v̄bo

UVA. BHSC. IyR_273_1

ut ſuppleatꝰ ꝙ rõni deeſt ff. de ſpon. ubi licet lr̃a deficiat tñ fit ſupplectio ꝑ iuramẽtum Et iõ pulcre dixit idẽ bal. in. l. cõmiſſorie C. de pac. inter ẽpto & uendi. ĩ poſita ẽ nccitas iudici ſeruare ſtatuta ꝙ ut iacẽt ad lr̃az ꝙ nihilomiꝰ ſaluo ĩtellcũ ſunt ſeruanda quia lr̃a occidit ſm eũ ſp̃s aũt uiuificat licꝫ idẽ bal. ĩ loco ſatis pegrino vꝫ in. l. i. C. ſi rector ꝓuincie. dixerit ꝙ illa ſupplecio ẽ ꝑ extenſionẽ ſalua r̃uerentia eiꝰ imo ẽ ſupplecio iuris ex idẽtitate rõnis' fcã quo caũ non dr̃ extenſio tex. eſt melior de corpore iuris in. l. his ſolis C. de reuocan. dona. z iſta teñ mẽti ¶ ad dcm̃ raphae. Dico ꝙ. d. l. cuꝫ auus non fingit illõ fuiſſe dictũ a teſtatorꝰ. ꝗa ſequeretꝰ ꝙ non poſſit ꝓbari ꝯtrariũ niſi l. ulteriꝰ ꝓceſſiſſꝫ ſtatuendo. l. i. in prin. in uerbo ſanciꝯ ut intelligatꝰ re ipa ſtipulatio ẽe ſubſecuta & in v. cẽſemꝰ ibi poſita non eſt intelligi eã fuiſſe C. d rei. vxo accõ licꝫ ergo in caũ noſtro. l. cũ auꝰ dixerit minus ſcriptuꝫ ꝗ dcm̃ nõ admittitur ꝓbatio ĩ cõtrariũ ſi aliquoͦ ꝓbari poterit. ꝙ teſtõr uoluerit nepotem excludi a ſubſtituto & hoc pꝫ ex illo tex. inquãtuꝫ aſſumit fundamẽtuꝫ ex coniectura mẽte defũcti quo caſu ẽt non drͣ ficcio. Nã ut dixit glo. ſolemnis ĩ. d. l. vnica. §. accedit ficcio eſt ſup certo. ꝑſumptio ſup ĩ certo & coniectura. Cũ ergo fundet ſe ſup coniectura ergo ꝑſumit & non fingit z ſi aliter diceremus deſtruerentur dicta mltorum noſtroꝝ patrũ. Nã guil. de cuno in d. l. iii. C. de ĩ officio. teſ. quẽ ſeqtur bar & coĩter oĩs tenẽt ꝙ contra ꝑſumpcioꝫ illiꝰ. l. ꝗ fũdat ſup coĩecturata mẽte matris adducitꝰ ꝓbacio in contrariũ ut ſupius dixi. Ita in caũ. d. l. cũ auus. ꝙ admittitur ꝓbacio incõtrariũ. Et certũ eſt ꝙ utraqꝫ. l. fũdata ẽ ſup hac coniectura pietatꝰ teſtatoris. Et iõ dñs pe. de anchara no in conſilio. xliiii. & lo. ro. conͦ xxv & conſilio clxi. dixerunt ꝙ ſi fiat diſcurſus ꝑ oẽs has. l. loquentes de materia iſta. fundãt ſe ſup ꝑſumptione vñ ſi apperit d̃ uolũtatꝰ ꝯtraria ceſſarꝫ diſpoſicõ haꝝ legũ ꝑ notata p cy. ĩ. l. in teſtõ C. de teſ. mili. & l. ꝑcibus de in pubi ¶ Et ſi aliqs oppo. ꝙ ymo. l. cũ auus fũdat ſup certo ut pꝫ ex tex. eiꝰ in v. inuenietꝰ poſſet rñderi & erit noua conſideracio vꝫ licet cõtra fictionẽ. l. non admittatur ꝓbacio in cõtrariũ ut uoluit glo. in. d. §. accedit z ĩ l. ſi duo ff. de acquire. hereditate. nihilomiꝰ admitteretꝰ ꝓbatio ſi ꝑ aliaꝫ. l. ꝑmitatꝰ & hoc nouiſſime pondero tex in. l. tutor qui repertoriũ de admĩ tuto. ¶ vnd̃ tutor non conficiens inuentariũ ĩ bonis pupilli fingitꝰ fuiſſe in dolo. ẽt nihilomiꝰ ſi põt allegare aliq iuſtã cãꝫ & probare ceſſabit dolus. & eſt limitatio noua. ad illas glo. & ad dicta moderna. ¶ Et ſi qſpiam oppo. & merito ꝙ tex. d. l. tutor non ꝓbat iſtã doctrinã in uerbo uides ꝯ iuncta glo. ſua inquãtuꝫ dicit ꝑſumptõe ergo eſt ꝑſumptio iuꝛ & non ficcio iõ nõ eſt miꝝ ſi cõtra ꝑſumptionẽ iuris admitatꝰ ꝓbacio ut in. c. is qui de ſpon. cũ ſy. nihilominus dcm̃ meũ eſt ueriſſimũ & ad hoc allego tex cui nũq̃ rñdebitꝰ ĩ. d. l. iii. in v. z uirilem porcionẽ tribuẽdã ẽe cẽſemus ac ſi oẽs filios ſcriptos iſtituiſſet. ubi eſt caſus formaĩ ꝙ. l. fingit illum filium natũ in puerperio fuiſſe inſtitutũ a mr̃e & tñ re uera. inſtitutꝰ non fuerat & nĩominus põt ꝓbari contrariũ ut ibi ¶ Ex quo ſeqtꝰ unũ non tradendũ obliuioni ꝙ licꝫ. l. fingat & contra ficcioneꝫ. l. nõ admittatꝰ ꝓbatio nihilomiꝰ admittitꝰ qñ ꝑ aliã. l. eſt ꝑmiſſuꝫ & hoc iõ eſt quia. l. ĩ git ſup ꝑſumpto & ĩ certo ſecꝰ ſi ſup certo fingerꝫ. quia tũc ĩpoſſibile ẽet ꝓbarꝰ cõtrariũ eiꝰ ꝙ certum eſt. & inpoſſibile ẽet ꝑ aliã. l. admitti ꝓbatiõꝫ ĩ contrariũ lex eñi inpoſſibiĩ nulla eſt ut. l. i. §. his aũt legibus & ibi bal. ff. de origine iuꝛ & pp hoc ſaluari põt dictuꝫ dñi raphael ꝙ. l. cũ auus fingat fuiſſe dcãꝫ illã cõdicionẽ ſi ſñ liberis deceſſerit. ¶ Secũdo cõſidero iſtõ ſumariũ non cõgruerꝰ huic lr̃e quia eã nimis reſtringit nõ enꝫ cõꝑhendit filios fratris & ſic ſm iſtud ſumariũ cõe doc. ſentit ꝙ diſpoſicio huiꝰ. l. & ſiſi ũ nõ hꝫ locũ in nepotibus natis ex fr̃e & ẽ coĩs opy. ſed ſi recte & apte põderetꝰ rõ huiꝰ. l. & ẽt uerba ſua vr̃ ꝙ hẽat locũ in fr̃e inſtituente frẽꝫ & grauato ut pꝰ mortẽ reſtituat hereditatem extraneo. tu natis nepotibus ex fr̃e euaneſcat ſubſtitutio & ꝯſñs uẽdicet ſibi locũ diſpoſitio huius. l. Erit laborioſum ſatis & ꝗſi

UVA. BHSC. IyR_273_1

ponere os ad celum ſuſtinere hoc contra
ātiquaȝ oēȝ & modernā iuꝛ prudentiam
nihilominꝰ ut aliqd noui afferā ī mediuȝ
uidetꝛ dicēdum ꝙ hēat locū ī nepotibus
natis ex fr̄e. Et ſi dicatꝛ ꝙ iſta. l. ueīt ad
īterp̄tandū .d.l.cū auus ɗ hoc appet ex
ſui inſpectione Et cta adiecta ī. l. interp̄
tata ,vr̄ adiecta ī.l.īterp̄tanda. ut eſt no
tabiꝉ tex.ſm bar.ī.l.nihil ff.de coniūgē
dis cū emācipatꝭ liberis & ꝓbatꝛ ī aūt. ɗ
filiis an̄ dota.inſtrā natis ꝑ totā illā cō
ſtitutionē & ꝑ bar.ī.l.p̄tor ait.§.ii.ff.vi
bono .rap. Sȝ dcā.l.cū auus loqꝛ in filio
uꝉ nepote nato ex filio & de reſtituēdo
poſt morteȝ grauato & ſic nō lcqꝛ ī filio
fr̄is gᵒ ſequitꝛ nccīo ꝙ ita & eodē mō lo
quitꝛ.l. nr̄a q̄ acceſſit ad illā īterp̄tandū
& ī.d.l.gnaꝉr §.cū aūt dr̄ pāp. in hoc ca
ſu in quo ſubſtituit pr̄ filio & ſit ſeqꝛ ꝙ
dūtaxat diſpoſicio huiꝰ.l.hēat locū in fi
lio uꝉ nepote ex filio aut ꝓ nepote & ſili
bus īſtitutis nō aūt ī trāſuerſalibꝰ ¶ qa
ad hoc rn̄ᵒ ꝙ iſta.l.nō ueīt ſolū ad. inter
p̄taudū.d.l.cū auus ſed ēt ueīt ad āpliā
dū hoc decidit tex.hic apto ore ī ꝟ. pleiſ
ſimū ei donamꝰ euentū cuius natura eſt ī
poſita ēt magis q̄ īportaret.l.īterp̄tata
ar.l. ſi.ī aliq̄ §.cū pleniſſimā.ff.de offiᵒ
ꝑ cōſuꝉ.&.l.qn̄ §.q̄ri.ſolet.ff.de uſu fru
z.l.raptores ī ꝟ.plenā C.de epi.et cle.
& ꝙ nota glo.ſin.ī.l.ait p̄tor.§.ꝑmittiꝛ
ff.de miō.& ī.l.om̄ȝ C.de teſtīs. facit.c
ſuborta de re iudi.& xi.di.c.ii. ¶ Et ſi
dicatꝛ amice rn̄detꝛ tibi ꝙ āpliauit in nūo
vȝ ad nepotes ꝓnepotes & ulteriores ꝭ
non āpliauit ī q̄litate numeri videlicȝ de
nepote ex filio ad nepoteȝ ex fr̄e z alle
go tibi ſiꝉe optimū nā in.c.ꝛlatū ɗ teſtīs
quo ad numeꝝ ſȝ nō ad q̄litateȝ numeri.
vn̄ ſicud de iuꝛ ciuili reqrūtꝛ teſtes maſ
culi ita dicamꝰ ī ꝓpoſito & difficilior ar
gumentacio iudicio meo dari non pōt ad
ſuſtentādū cōeȝ opinioneȝ ¶ Sȝ certe ab
hoc etiā defendi poſſuȝ vȝ nō erat nccīȝ
ꝙ hoc extenderetꝛ ꝑ iſtā.l. qa ſatis erat
extenſū ꝑ iura coīa ut inferiꝰ clariꝰ apꝑie
tur ¶ Nunc ob. zᵒ ſi dicatꝛ ꝙ tex.iſte ī fi
nalibꝰ uerbis ne uideatur teſtōr alienas
ſucceſſiones ꝓpriis an̄ ponere. Ex eo qa
illō uerbum ꝓpriis.i.ſuis hoc ꝓbat tex.
in.c.officii ī ꝟ.ꝓpria de teſtīs & in.c.ex

p̄ntium in ver.ꝓpria.auctoritate z doc.
exponūt.ſi.ua de pigno.& tex.ī aūt de
non ali.in §.ſi quis igitꝛ in ꝟ.ī ꝓpriis eo
rū ſubīis iuncto uerbo ſue ſbē metu. ubi
ꝓbatꝛ ꝙ idem eſt dicere ꝓpriis ꝙ ſuis z
in.c.ſi priuatuȝ in ꝟ.ꝓprie tm̄ nobis. xii
q.i & in.c.ſi illi in ꝟ.ex rebus ſuis iūcto
uerbo ex ſuo ꝓprio .xii. q.ii. & in.c.ſi ī
exceptis ī ꝟ.ut conmendatis non ut pro
priis vtar.&.c.epūs qui mancipiū in ꝟ
bo proprio iuri.xii.q.ii.ex quibus iuri
bus apparebit exponi illō uerbū ꝓpriis
i.ſuis.Sed tex. hēo iuncta glo. ꝙ ubi ex
primitur iſtud uerbū ſui ueniūt deſcendē
tes tex.eſt cū glo.in ꝟ.ip̄e & ſui in.c.ſtu
deat.l.di .ergo ſequitur ꝙ inquantum
tex.hic dicit alienas ſucceſſiones ꝓpriis
ante ponere intellexit de deſcendētibus
ab ipſo teſtatore hoc ꝓbatur clarius īſti
de heredi.ab inteᵒ.§.i.iuncto §.ſe.vbi
dicitur ꝙ hereditas inteſtatoruȝ ſpectat
ad ſuos ¶ Sui aūt ſunt qui ſunt in ꝑtāte
morienciuȝ ut filius nepos ex eo & ſiꝉes
z ex hoc ꝓbatur formaliter ꝙ eo ip̄o ꝙ
teſtator dixit alienas ſucceſſiōes ꝓpriis
ante ponere intellexit de ſuis quos ī po
teſtate hȝ.& ꝑ ꝯn̄s non ueniunt filii ex
fr̄e. ¶ Nunc ob. tex.ibi dū dixit alienas
ſucceſſiones quia etiā ſub illis uerbis ue
niūt coniuncti ipſiꝰ teſtatoris qui extra
nei heredes dicūtꝛ hoc decidit tex. inſti.
de heredū q̄lita.& dr̄a.§.ceteri qui iuꝛ
teſtatoris ſubiecti non ſunt extranei he
redes videntur & ſic ſub illis uerbis ī ca
ſu iſtiꝰ legis cōp̄hēdētur deſcendētes ip
ſius teſtatoris. Et aſſumtuȝ iſtud eſt diffi
cile nihilomīꝰ non ob.& contrariū oñdē
do hoc mō licȝ enim loq̄tur iſte tex.de ſu
is & ſic de ꝓpriis ſucceſſionibus nihiloīꝰ
dico ꝙ non ueniunt dūtaxat deſcendētes
ex ipſo defuncto & ad hoc aꝉlo glo. ſin.
in.l.ſi femina C.ad turpilli.in ver.ſuoꝝ
q̄ declarat illud uerbum ſui & dicit ꝙ cō
p̄hendūtꝛ uſqȝ ad ſeptimū gradum.quaȝ
glo. allegauit ꝓſinguli bal.in.c.poſtrēo
de appella.& in.l.i.C.qui accuſare non
poſſūt & dn̄s pe.de ancha.in repeticiōe
c.i.de coſti.ad fi.ꝑ ſex cartas.ī.ver.ſolȝ
dubitari qui contineantur appellacione
ſuoꝝ. Et dicit ꝙ illa diccio ſui ponitur a
quādo hito reſpectu ad agnatos & cog

UVA. BHSC. IyR_273_1

natos qui non ſunt ſui. inſti. de heredū q̄
litate & drīa §. ſui. Alio° capitur ꝓrſus
ad drīā extraneoꝝ qui nullomō coniūc
ti ſunt Et dicūtur iō coniuncti uſq; ad ſep
timū gradu; . & ad hoc allego glo. i. d. l.
ſi femina quā glo. ibi ang. reputat ſingu
larem & unicam . & allo tex. formalem
ī. l. peticione; C. de aduoca. diū. iudi .
Coniuncto dcō. dn̄i bal. ibi dicētes ꝑ illū
tex. ꝙ appellatione ſuoꝝ ueniūt trāſuer
ſales vſq; ad q̄rtu; gradum allegat ꝙ hē
tur ī d. l. ſi femina z ī. l. lex cor. ff. de īiu
ri & allo tex. in. l. i. in ver. uel in here
des ꝓprios iur̄ ſanguinis ul̄ ī extraneos
C. de anno. ciuili li. xi. ubi ꝓbatur apte
ꝙ ꝓprii heredes dn̄r illi qui iur̄ ſanguiſ
ueniunt nec ille tex. reſtringi pōt ꝙ ītel
ligatur de filiis & nepotibus natis ex fi
lio & ſic de deſcendētibus quia non opor
tuiſſet apponere illa uerba iur̄ ſanguinis
& poſtea dicer̄ ul̄ in extraneos. nec ſcio
alibi meliorem tex. ꝓbante; iſtā doctri
nā . ꝙ appellatione ꝓprioꝝ heredu; hī
to reſpectu ad extraneos ueniāt conſāg
uinei . & ſic ꝓdcō dn̄i pe. z doctrina eius
eſt caſus ibi nouiſſime . conſideratus Po
terit g° afferri illd̄ ouidianū Inuentum ē
medicina meu;. mō in ꝓpoſito cum tex .
iſte faciat conpationem de ꝓpriis ſucceſ
ſeſſionib9 ad alienas. g° ītellexit non dū
de natis ex filio. ſed etiā de natis ex fr̄e
quia hīto reſpectu ad extraneos nati ex
fr̄e dn̄r ꝓprii heredes pr̄is teſtātis & il
lud pungit & mordet coē; doctrinā doc
Et ſi opponatur de tex. eleganti. l. i. C .
de in ponē. luc. deſcrip. li. x. in ver. ōnes
preter inferiore; & ſupiore; lineā dicūt
extranei . ubi eſt tex. melior qui poſſet
allegari ꝓ comuni opinione Quia ad illū
Rn̄deo procedit eni; habito reſpectu ad
lineam ſupiorem . ſed habito reſpectu
ad extraneum inſtitutum eſt ſecus . ¶ fac
cit glo. ibi in ver. extraneos facit tex.
in. l. fi. in prin. C. de iure dociu; z in aūt.
de heredi & fal. §. in ordinatum ubi dn̄r
extranei q̄ nūllo° ſunt coniuncti z ſic tex.
iſte loq̄t de il̄l q̄ ullo° ſunt cōiuncti dū di
cit alienas ſucceſſiones & ita ēt rn̄° ad.
§. ita demum inſti . de here. ab īteſtato
ubi liberi vocant̄ ſui heredes. quia ꝓc
bit hīto r̄ſpectu ad alios & ut iſta opy.

mea ꝓbabil̄ ēe videat̄ allego tex. in . l.
fi. C. quoꝝ bonoꝝ ī v. uirū a bonis īteſt
ate vxoris ſupſtitib9 cōſanguineis extra
neū ēe. cū prudentu; oīa reſpōſa. & . l.
ipſi9 nature ſucceſſores eos faciat. ubi
ꝓbat̄ formaliter ꝙ conſanguinei nō ſunt
ſucceſſores extranei. q̄a. l. nature & ius
poſitiū eos uocat ad hereditatē ¶ Nunc
ob. §. ſui. īſti. de her̄di abīte° & . §. ceteꝝ
q̄a loq̄ntur quādo ſui apponunt̄ hīto reſ
pectu ad agnatos & cognatos qui non di
cunt̄ ſui & hocmō capitur illd̄ v̄bū ſui ibi
¶ Alio° uerbū ſui capitur ad drīā peni
tus extraneoꝝ ut dcm̄ eſt & ſic capit̄ hic
vn̄ hīto reſpectu ad extraneos filiꝰ fra
tris dr̄ ſu9 ſucceſſor & uenit appelatione
ſuoꝝ ut uoluit glo. ī. d. l. feīa & iſtomō
apponitur illa dictio ꝓpriis ꝙ idē eſt ꝙ
ſuis ut dictum eſt hic. Et ideo cū iſte tex.
dicit alienā ſucceſſionē loq̄tur penit9 de
extraneo & ita ēt ītelligūt uerbū alienā
ſucceſſionē oīs ſcribētes hic. Sic etiam
Rn̄o ad. d. c. ſtudeat inquātu; dixit ſui .
Et ꝑ optime facit glo. ibi ꝙ ēt ꝯp̄hendit̄
vxor appellatione ſuoꝝ in caſu illi9 tex.
¶ facit etiā tex. inſti. de legi. agna. ſuc.
§. Itē ſi q̄s in v̄. agnat9 inter ſuos ēe non
dubitatur z ſic eſt tex. quē ſcribēciu; ne
mo pōderauit ꝙ appellatione ſuoꝝ veīt
agnat9 . Cu; ergo iſte tex. dicat ꝙ teſta
tor non vr̄ p̄tuliſſe alienam ſucceſſionem
ꝓpriis. i. ſuis ergo ſi inſtituit fr̄em z eū
rogauit ut poſt mortem ſuā reſtituat he
reditatem extraneo vr̄ illū extraneu; p̄
tuliſſe nepoti qui ueīt appellacione ſuo
rum ¶ Et ſi uerbis daret̄ audacia atenta
rē dicer̄ ꝙ diſpoſico iſti9. l. hr̄et locum ēt
in amico grādi amicitia cōiuncto herede
inſtituto z rogato de reſtituēdo p9 mor
tē ſuā hereditatē extraneo ſi decedat cū
liberis excluditur extrane9. & ad hoc cō
ſidero glo. aureis lr̄is deſcribendā ī. l. ii.
C. in q̄bus caſis colo. cēſi. li. xi. ꝙ appel
latione ſuoꝝ ueniūt amici que glo. vide
ret apponere gladiū ad iſtā deciſionē ꝑ;
ſupiora dcā. Et facit ad hoc glo. quā oēs
reputāt ſingularē ī l. ī teſtamēto ff. de fi
deicōmiſſis liberta. que dicit ꝙ amici ca
piūt legata in minus ſolemni teſtō fctā
ab amico tamq̄ eſſent de uenentibus ab ī
teſtato & ē dar̄ lite; glo. in. l. ſi iur̄. C. de

UVA. BHSC. IyR_273_1

teſtã. manuĩſſio. & ibi baldꝰ. dixit ꝙ ar
dor liciti amoris opat̃ diſpoſicõnẽ cl̃e co
diciliaris & ſic amicꝰ grãdi amicitia iũct
us equiparatur coniũctis ⁊ venientibus
ab in teſtato. & ad hoc allo tex. non pon
deratũ ab aliquo uſqꝫ ad iſta ſecula. in. l.
cũ alienã. C. de lega. Et facit ꝙ ſeuero
cordubenſi veĩt in mentẽ amicꝰ eſt alter
ipſe. Facit in ſili. elegãs dcm̃ guil. de cu
no in. l. ſed & he. ff. de ꝓcur̃. vbi dixit ꝙ
amicꝰ agere põt ꝓ amico ſine mãdato &
bar. in. l. non ſolũ. ff. eo. cy. in. l. mãdatũ
C. mãda. do. pe. de ancha. iu. c. licꝫ de ꝓ
cur̃. li. vi. do. an. ĩ. c. cũ m. de cõſti. ⁊ tex.
in. l. tutori. C. de nego. ge. licꝫ poſſit in
duci incontrariũ de quo uide ſcribentes
in. c. cum. r. canonicus de offici. deleg. &
do domi. in. c. qui ad agendũ de ꝓcura. li
vi. referentẽ do. ſuũ do. an. tenuiſſe con
tra cy. uide lo. ro. in. l. ſi uero §. de uiro.
ff. ſo. ma. ⁊ dixi incõmẽto rub. de reſrip.
in cle. tñ coĩter tenet̃ illd̃ ꝙ dixi. Facit
ẽt ꝙ hẽt̃ in. l. hec aũt §. i. ff. exq. cau. in
poſ. eat̃. & in. l. i. §. ſciendũ ff. exq. cau.
ma. & in. l. i. C. ſi ꝑ uim aut aliomodo.
& qđ uoluit glo. ſin. ĩ. c. niſi de offi. dele
ga & glo. in. c. ad aures de reſ. Faciat ẽt
pro hoc dcõ meo tex. in. d. l. cũ auus in
quãtũ ſe gnal̃r fundat in cõiectura pieta
tis ubicũqꝫ gͦ poſſuꝰ p̃ſumer̃ pietatẽ teſ
tatoris hẽbit locũ p̃ſumptio illiꝰ. ſed ĩ ca
ſu iſto poſſuꝰ cõiecturare pietatẽ teſtato
ris erga filiũ naſcituꝝ ex amico ſuo inſti
tuto gͦ & iſtud mihi vr̃ uerиſſimũ & ẽ no
uũ. dolẽdũ eſt tñ ꝙ a nemine graui & ex
celſo doc. hoc auditis Nec ẽt ob. tex. iſte
dũ dicit ut aliam deĩceps poſteritatẽ qͦ
caſu illa diccio aliã repetit eãdeꝫ q̃litatẽ
p̃cedentis ut eſt tex. cũ glo. ĩ cle. i. de re
bꝰ ecle. nõ alie. dũ dicit tex. alteri ⁊ glo
ibi ſupletꝭ ſ. ecleſie ⁊ hẽt̃ in. l. ſi fugitiui.
C. de ſeruis fugi. & ĩ. c. ſedes aplica de
r̃crip. & ĩ cle. i. eo. ti. ⁊ glo. melior đ iu
re q̃ non cõſueuit allari ĩ. c. i. ĩ v̉. alius de
ſumma tri. ⁊ fi. ca. ⁊ ẽ glo. ĩ. c. i. ĩ v̉. alios
ꝗ exponit. i. clericos. de p̃ben. ĩ vi. ⁊ glo
ĩ. c. de inde xxvi. di. Et ꝙ uoluit bal. ĩ. l.
& ſi pꝰ tres ff. ſi ꝗs cau. ⁊ do. poſt io. đ
imola ĩ. c. ii. đ r̃ſcrip ĩ vi. cũ gͦ hic faciat
mencionẽ de filiis ⁊ nepotibꝰ ⁊ pꝰ ea di
cit ut aliã pꝰeritatẽ ĩtelligit̃ ſileꝫ p̃cedẽ

ti. Et ẽt quia appellatione poſteritatis
ueniũt deſcendẽtes ⁊ non trãſuerſales ꝓ
bat̃ ĩ. c. vbicũqꝫ de penis ĩ vi. ⁊ ĩ. l. iiii. &
ĩ. l. i. ff. de iur̃ ĩmu. & ĩ. uacacio. ff. de mu
& hono. ⁊ ĩ. l. ſi uẽditor. ff. de religi. &
ſum p. fu. ⁊ ĩ. l. neqꝫ dorotheũ. C. de decu
rio. li. x ⁊ ĩ. c. ii. de feu. Et facit ꝙ dixit
do. bal. inſti. de heredi. ab inteſ. §. cũ aũt
vbi colligit ar. ex illo tex. ad fi. In pr cõ
dẽpnat quoſdã nobils ut ip̃i filii ⁊ nepo
tes ꝑpetuo ẽent exules a ciuitate floren
tie. An videant̃ exules filii ⁊ nepotes ꝗ
concipiant̃ pꝰ illã ſmãꝫ cõdẽpnatoriã di
cit illũ tex. facere in ar. ꝙ nõ ⁊ r̃fert ita
decidere bar. Sꝫ ſi quis uellet ꝙ contine
rẽt̃ nepotes ⁊ ſiles apponat̃ in ſmã v̉buꝫ
poſteros ꝙ cõp̃hendit ẽt poſtea natos ⁊
cõceptos allat. l. iur̃ cõſultus de gradibꝰ
& ſic ſeqtur ꝙ licet in pr hic ãpliauerit.
l. cũ auus ſeqt̃ ꝙ ãpliauerit quo ad nũm
⁊ nõ quo ad q̃litatẽ. Quia ad hoc rñderi
põt ꝙ licꝫ illa diccio aliã de ſuo naturali
ſignificato ſtet ĩplicatĩe. tñ hic non ĩpli
cat quia repugnaret rõni iſtiꝰ. l. ut ſtatiꝫ
demonſtrabo. nec ſemꝑ ſtat ĩplicatĩe tal̃
diccio & ad hoc allo bar. ĩ. l. pr̃ filiũ. §.
xv. de le. iii. vbi dicit ꝙ uerbũ alii poſitũ
ibi cõp̃hendit eos qui nõ ſunt de cõſãgui
nitate & ſic non inplicat & allo ſin. dcm̃
ſpecu. quẽ r̃ferũt om̃s ſcribeutes in. d. c
ſedes aplica qui dixit ꝙ ſi inpetrẽ r̃ſcri
ptuꝫ cõtra epũꝫ & quoſdam alios ꝙ ẽt ꝯ
p̃hẽdũt̃ laici ſocii illiꝰ ep̃i ita dicit ſpecu
in ti. de r̃ſcrip. p̃ſenta. §. fi. v̉. qd ſi quis ĩ
ii. col. & tenet ibi io. an. ⁊ ĩ v̉. ſꝫ nũquid
Et licꝫ glo. ⁊ doc. ĩ. d. l. ſi fugitiui dñt ꝙ
diccio alia ibi poſita ſtat ĩplicatĩe ⁊ ĩpor
tat ſileꝫ penã. Tu dicas ſalua eoꝝ r̃uerẽ
tia non eſt bñ dcm̃ ꝑ tex. ibi q̃libꝫ alia pe
na. nã diccio illa alia alteratũ ꝑp dictio
nẽ q̃libꝫ ſibi adiunctã & nõ ſtat in ꝓprio
vigore ⁊ iõ ãpliat ad maiora exp̃ſſis glo
eſt quã do. m̃s io. de imo. reputat ſingl̃a
& vnicã in cle. i. de iudi. Ego allo ſilem
glo. cũ tex in cle. ne romani de elec. ⁊ tex
in. l. ſeruũ quoqꝫ. §. publice ff. de ꝓcur̃.
Et facit tex. ĩ. l. quibꝰ. §. ſiue quis aliꝰ. ff
de rebus dubi. Et quod iſta obiectio nõ
poſſit ꝓcedere ĩ queſtione iſta oſtẽdo ad
oculũ rõ poſita in fi. iſtiꝰ. l. ẽ gnãlior dcõ
diſpoſito Sed quãdo rõ eſt gnãlior dicto

UVA. BHSC. IyR_273_1

& diſpoſito ãpliatur dcm̃ & diſpoſitũ ad
limites rõnis glo. eſt in cle.i. de elec. Et
facit glo.ĩ.c.i.de tp̃ori.ordi.li.vi.& iõ
dixit bald9.ĩ v.col. in. c.i.de cõſti.q.l.
virt9 cõſiſtit ĩ ſbã rõnis a͞ilt.l.ii.C. q̃ ſit
longa.cõſue.qa mẽs.l.idẽ ẽ q aĩa & ſpi
rit9 ipſi9 ſcripturẽ.nã p uiuã rõz ĩterp̃ta
mur ſcripturas.l.i.§.uetẽs.ff.đ acq.poſ
& a͞ilt notat ady.in.c.fi.de reg.iurẽ.ĩ vi
& ego a͞ilo tex.aureũ ĩ.d.l.orõ in v̄.ſup
pleatẽ q deeſt orõni.i.litere & uerbis.ff
de ſpon.Qm̃ imo plus dico.& eſt nouum
hoc.q hẽtẽ ac ſi uerbis ẽet exp̃ſſuz z a͞ilo
tex.nõ allegatũ ab aliq° ĩ.d.l.ſi uẽditor
ĩ v̄.hoc vrẽ exceptũ ff.de religio.ubi illđ
nõ fuit exp̃ſſuz in contractu.ſz infertẽ ex
rõne.& tex.dicit q vrẽ exceptuz.mõ ĩ p
poſito licz uerba diſpoſiti in hac.l.conp̃
hendãt dũtaxat ip̃os deſcendẽtes.tñ rõ
l.eſt gnãlior diſpoſito q̃ eſt ne uideatẽ teſ
tator alienas ſucceſſiões pprius ãtepone
re.Iſta rõ adaptatẽ ad filiũ frĩs dato ſub
ſtituto extraneo g° ãpliatẽ diſpoſitũ ad li
mites & termĩos rõnis gnãlioris.Et iõ
dixit hic tex.pleniſſimũ ei da9 euẽtũ.Et
facit tex.ĩ.d.l.cũ au9 ĩ v̄.cõiectura pie
tatis.Inducitẽ ut hẽatẽ pdicto ſi inſtitut9
ſñ liberis deceſſerit ſz iſta coniectura pie
tatis cadit ĩ filio frĩs ĩſtituti dato extra
neo ſubſtituto.g° licz iſte caſ9 non conp̃
hẽditẽ ĩ diſpoſito tñ cõp̃hendit in rõne q̃
eſt gnãlior diſpoſito.Et faciat illđ q uo
luit pe.de ancha.ĩ cõſiliis ſupi9 allegatẽ
q iſta.l.& ſy.fũdãtẽ ſup p̃ſumptione pi
etatis & iudicio meo ponit ad trãz opy.
cõez iſta rõ.Et pondera quia ex alio ca
pite poſſum hoc oñderẽ & formali9.vbi
cũq ĩ duob9 ẽ eadez rõ & ẽ exp̃ſſa ĩ.l.la
to ſumpto uocabulo unũ ueĩt appĩlatiõe
alteri9 tũc ius odioſũ & exorbitãs diſpo
nẽs de uno hz locũ in rẽliquo.pone exem
plũ appellatione falcidie lato ſũpto uo
cabulo ueĩt trebelĩ.tex.ẽ ſin.& unic9 in
iure ĩ aũt.đ ecle.titĩis §.ſi aũt hrẽs ĩ v̄.ſi
oĩ faĩ.uacãte & ẽ eadẽ rõ ĩ vtraq ut ex
primitur ĩ.l.de quo & in aũt.ſilr C.ad
l.fal.Et in corpore iurẽ vñ ſuĩtẽ.vñ dixit
bar.ĩ aũt.ſz cũ teſtõr C.ad.l.fal.z in.l.
marcell9 ff.ad trebel.q ius exorbitans
loqñs đ fal.hz locũ ĩ trebelli.qa ſicut re
ſecat fal.ita rẽſecat & trebellianica p iſtđ

poſſz morderi p tex.ĩ.c.quedã.iii.di.ĩ v̄
facilid9 tribun9 plebis legẽ facit ex cui9
noĩe.l.falcidia noĩatẽ quõ g° dici põt q
appellatione falcidie ueniat trebelĩ.qa
iſtđ nomẽ huĩt ab ĩuẽtorẽ ut ibi niſi dicas
q In p̃rẽ ĩ dcõ.§.ſin ãt cõſiderauit officiũ
noĩs qa ſic falcidia rẽſecat ita z trebellia
nica.Põt ẽt poni aliud exẽplũ ĩ p̃ntatio
ne q̃ ẽt lato ſumpto uocabulo ueĩt appel
latione electiõis tex.ẽ ĩ c.ii.ĩ v̄ añq unũ
elegãt de iurẽ pat° ettñ ius exorbitãs lo
qñs in electione hz locũ ĩ p̃ntatione glo.
ẽ ſin.ĩ.c.fi de elec.li.vi.Silẽ dicam9 ĩ p9
ulatione q̃ large ſumẽdo ueĩt appelatio
ne electionis.Ettñ ius exorbitãs loquẽs
ĩ electione hz locũ ĩ poſtulatione glo.eſt
ſin.ĩ.c.i.de poſtul.p̃la.Silẽ dicim9 ĩ coll
atione & puiſione glo.ẽ ſin.ſz pe.de an
charano in.c.ſi poſtq̃ §.fi.de elec.li° vi°
Silẽ dici9 in cõtractu z q̃ſi cõtractu adeo
q ius exorbitãs & correctoriũ loqñs de
cõtractu hz locũ ĩ q̃ſi contractu glo.ẽ ſin.
ĩ aũt ſacramẽtata pubez C.ſi aduerſus
uendi.& ibi bar.Silẽ dicam9 q appelati
one bñficii ueĩt dignitas lato ſumpto uo
cabulo glo.ẽ in cle.auditor de rẽſcrip.z ſi
eadẽ rõ eſt in utroq ut exprimitẽ ĩ.l.tũc
ius exorbitãs loquẽs de uno conp̃hẽdit
rẽliquũ glo.mirabiĩs a͞ilãtẽ ad hoc iũcte ſi
mĩ ĩ cle.i.đ elec.& ĩ cle.auditor đ rẽſcrip
Sz in caſu nr̃o cõcurrũt iſta tria ſiĩ q ſit e
adẽ rõ & illa exprimitur ĩ.l.& lato ſũp
to uocabulo Appellatione nepotis ueĩt
nepos ex frẽ g° ſeqtẽ q iſta.l.diſponẽs đ
nepote ex filio cõp̃hẽdit nepotẽ ex frẽ
¶ Probo iſtud aſſũptũ q lato ſũpto uo
cabulo appĩlatõe nepotis ueĩt nepos ex
frẽ z ad hoc a͞ilo bal.ĩ.l.lege C.de legi.
herẽdi.ubi dĩc q fili9 fratris vulgariter
appellatẽ nepos.Sz certe tex.ille hoc nõ
dicit & idẽ bal.in.l.i.C.de ſucceſ.edic.
dicit q fili9 frĩs appĩlatẽ nepos tam reſ
pectu aui q̃ reſpectu patrui & illa.l.hoc
nõ dicit a͞ilat ip̃e.l.illã C.de colla.certe
illa.l.hoc nõ pbat q reſpectu patrui di
catẽ nepos a͞ilat ẽt.l.ſi ĩſtituta §.de ĩ of
ficioſo ff.de ĩ offi.teſta.z.l.nĩ.ff.đ ĩ rẽ v̄
Sz certe ille due ĩl.hoc nõ pbãt.a͞ilat ẽt
c.i.§.ſilr qui.mo.feu.amictatẽ.ubi ẽ tex
melior de corpore iurẽ q fili9 frĩs appĩ
latur nepos quẽ tex.ut refert ia.de bel

UVA. BHSC. IyR_273_1

mītū allegant aduocati bononiēſes ꝛ ibi
dixit ꝙ ſi qs accepit emphiteoſim ꝓ ſe ꝛ
nepotib⁹ ſuis ꝙ intelligit̄ ꝯ̄ filius fr̄is ꝑ
dictū ꝫ §. ꝯ̄ īoffi. ꝙ bal. ītlligit ibi tūc ṽm
qñ non hꝫ nepotes ex filio quia tūc intl
ligeret̄ de ipſis & non de nepotibus ex
fr̄e ꝑ. l. tīe pactū §. fi. ff. de pac. als uel
ſunt nepotes ex fr̄e. l. heredib⁹ §. 1. ff. ad
trebell. Tu pondera qa ille tex. vr̄ ꝓba
re cōtrariū & eo quia exponit nepotē. i.
filiū fr̄is nā ſi ꝯ̄ ſuo prima° ſignificato ī
portarꝫ nepotē ex fr̄e nō oportuiſſet ex
poner̄ illo° ergo ſeqt̄ ꝙ illō ē ꝯ̄ iur̄ coī ꝛ
iſte tex. ꝓcedit ꝯ̄ ꝯſuetudīe. ꝛ iō idē bal
ī. d. l. nihil. dicit ꝙ ille tex. loqt̄ de nepo
te r̄ſpcū aui quos dīc pater̄ dū dicit tex.
nepos ex altero filio & remittit ſe ad di
cta ꝑ eū ī. d. §. ꝯ̄ īoficioſo ibi vero notat
ex illo tex. ꝙ fili⁹ fr̄is appllat̄ nepos ſꝫ
dicit non ēe ṽm nec īueīri de iure ciuili. ſꝫ
bñ repit̄ in vſi. feu. & ad illū tex. R̄ñt ꝙ
ītlligit̄ nepos quo ad auūꝫ & nō quo ad
patruū Et ſubdit ꝙ ſi ſtatutū diſpoīt ꝙ
agnati & eoꝝ filii & nepotes offēdētes
populares puniāt̄ maiori pena. ꝙ nō hē
bit locū in filiis ſororuꝫ & hoc de iur̄ ci
uili allt cy. ibi dicēteꝫ ī adicio. ſꝫ idē bal
ī. l. ſi dotali ff. ſo. ma. īqntū ibi tex. loqt̄
de nepotibus. Querit aliqs r̄cipit ēphi
theoſim ꝓ ſe filius & nepotib⁹. an ꝯphē
dāt̄ nepotes ex fr̄e refert dy ꝯ̄ſuluiſſe
ꝙ nō in cōſilio īcipiēte ī xp̄i noīe amen
Diligent̄ cōſiderata. & mouet̄ qa nepo
tes dicūtur illi⁹ deſcēdentes. l. iur̄ conſul
tus §. 2° gradu ff. de gra. inſti. eo. ti. §. ii.
Nec ob. d. §. de īoficioſo. quia loqt̄ ꝯ̄ ne
potib⁹ r̄ſpcū ad auū nō r̄ſpcū ad fr̄ꝫ io.
de ymo. ibi dicit cōtra eos ēe caſuꝫ ī. d. c
i. §. ſitr & ī. c. i. de ſciſmāt. li. vi. ꝙ dicit ēe
veri⁹ ꝑ illos tex. & ita dicit ꝙ ſe hꝫ coīs
vſus loqñdi & ita r̄ſidet. Et idē bal. ī. d
l. ii. C. de ſucce. edic. ꝙ lꝫ ꝓpriā ſigifica
cōꝫ fili⁹ filii dr̄ nepos ꝛ importat gradū
deſcendēteꝫ & nō collateralē. l. liberoꝝ.
ff. de uebo ſig. Sꝫ de coī vſu loqñdi r̄f er
tur ad filiū fratris allt cy. incon° īcipiē
te ſtatuto ciuitatis piſtorii & ſubdit ibi
bal. ſtatutū diſpoīt ꝙ filii & nepotes ex
cludāt̄ feminas ꝙ non intellitur de filio
fr̄is. Si uero ſtatutū dīc fr̄es ꝛ nepotes
tūc ueniret filius fr̄is ex natura copul
qa copulat ea q̄ ſunt ex eodē gener̄. l. fi.
§. cui dulcia. ff. de vino tritico. le. l. cū de
lamonis §. aſinā ff. de fūdo īſtruc. & idē
bal. ī. vxo. C. q accuſa. nō p̄nt. dixit mu
lier accuſauit ſe vū qa occidit ſuū nepotē
oppoīt̄ ꝙ non ē nepos. vñ dꝫ ꝓbar̄ iſtā
q̄litatē q̄ non tm̄ eſt narratoria ſꝫ ēt fun
dat ipſā pſonā actricis. l. nō ignorꝫ C. eo
ꝓbat illa mlier ꝙ ille occiſus fuit filius
fr̄is ſui. vtrū de uītate ſmonis fili⁹ fr̄is
cōtineat̄ appellatione nepot̄. Et arguit
ꝙ non qa iō inuēta eſt diſtin° noīꝫ ut ſig
nificet̄ ēcīū diuerſitas. l. ſi idē C. de codi
cil. Sꝫ fili⁹ fr̄is alio noīe uocatur nō iſto
noīe. quia nepos ꝓprie eſt nepos filii
ut filie ꝛ nō fili⁹ fr̄is allt dcāꝫ l. liberos
¶ Incōtrariū arguit ꝙ lato ſūpto uoca
bulo ꝛ vſitato ꝯtinetur fili⁹ fr̄is ut ſoro
ris allt. d. l. nihil. ꝛ. d. §. de inoficioſo &
ita r̄ſidꝫ. bar. ī. d. §. de inoficioſo dixit ꝙ
lꝫ ꝑfati tex. iur̄ ciuil aliq̄lter faciāt ad
ꝓbāduꝫ ꝙ fili⁹ fratris dr̄ nepos. tñ iur̄
canonica clare hoc ꝓbant loqt̄ tñ bar. ꝑ
ṽbuꝫ credo & allt quandā extrauagātē
federici uoluit allegar̄ dcm̄ §. ſitr ang. ue
ro ibi ſeqtur cy. ibi in adicōe dicit tñ ꝙ
vulgariter appllat̄ fili⁹ fr̄is nepos. pe.
de anchra. id. §. de īoficioſo ſequit̄ dy. ī
ꝑallato con° & allt fredericū de ſenis cō
ſilio. xxxviii ¶ facit ꝙ notat bar. in. l. lu
ci⁹ §. q̄ſitū de le. iii. vbi dīc ꝙ cā euitāde
cōtrarietatis filia fr̄is appellat̄ ſoror &
admittit̄ tl̄is īterꝑtacio ꝑ illū tex. ꝛ iō ſi
ēent teſtes qui ſic deponerēt excuſarent̄
lꝫ eū ¶ faciat in ſiti ꝙ uoluit ang. in. l. i
ff. de īoficioſo teſ. vbi ē glo. ſolemnis ꝙ
appellatione fr̄is nō veīt fr̄ ꝯſobrin⁹ ſꝫ
fr̄ carnal tm̄. iō dicit ibi ang. ſtatuto diſ
ponit̄ ꝙ de donatione ꝛ r̄lictis fcīs īter
fr̄es nō ſoluat̄ gabella. ut nō egeāt̄ ī ſinu
ationī qd non porrigitur ad fr̄es ꝯſobri
nos nec ad vlteriores primi grad⁹ ꝛ ita
dicit ſe incōtigētia fcī obtenuiſſe. ¶ Fa
cit ꝙ uoluit idē ang ī. d. l. lege. C. de legi
heredi. ꝛ idē ang. ī d. l. ii. C. de ſucce edic
r̄fert cōſiliū dy. ſalice uerbo ibi dicit ꝙ ī
ſtatutis penalib⁹ appllacōe nepotis nō
ꝯphenditur fili⁹ fr̄is. & iō ſi ſtatutū diſ
ponit ꝙ nepotes mltū hēantur ꝓ mag
natib⁹ nō ītellitur de nepotib⁹ ex fr̄e ſꝫ
ex pilio in nō penalibus aūt dicit eſſe cō

ſideranda uerba ſtatuti. quia aut loquūt̄
abſolute de nepote ſī adiūcto ul copula
to puta. nepotes d̄ ſucte pſone excludāt
a ſucceſſione tunc ueniūt nepotes ex frē
& non ex filio. ℭ Quādoq; loquūtur de
nepotib⁹ cū aliquo copulato ul adiūcto
puta filii & nepotes excludāt filias tūc
intellitur de filiis ex frē ſecus ſi diceret
fratres & nepotes & hoc fuit dcm̄ bal.
ibi licet ſalice non allet io. an. in. c. fūda
mēta de elec. li. vi. in nouell. dixit q; licȝ
materia ſit odioſa. & il. coīter accipiant
nepotem p deſcendente ex filio ul filia
ut in iurib⁹ p̄allatis tñ venit fili⁹ ex frē
allat. c. ii. de arbitris. c. tua de cōſāgui.
& affinita. c. p tuas de pbacio. c. dilecto
de p̄bend. c. accedēs de acuſa. c. i. de ſciſ
ma in vi. c. felicis. §. ceteri de penis eo.
li. & dicto. §. ſilr & ſic ſe habȝ coīs mod⁹
loquēdi ſecūduȝ eum qui eſt ſequēdus. c.
ex literis de ſpō. lege. q; labeo. ff. d̄ ſupl
plectili lega. & facit pulchrū uerbū dñi
bal. in ti° de pace conſtātie ī v. paccões
als ī §. ſentētie ubi dicit q; oīs intellect⁹
qui nō conſonat auribus vlgi dr̄ extrane
us & cū hoc dicto io. an. trāſiuit dñs me
us io. de imo. in. d. c. ii. ℭ Facit q; dixit
Reuerēdiſſimus pr̄ dñs abb. ī. d. c. tua.
ubi dicit q; ī iur̄ cano. non recordat̄ fore
tex. ita claꝝ ut illū q; filius frīs dicit̄ ne
pos q; pcedit ſm euȝ ex coī modo loqn
di q p̄ferēt pprie ſignificationi uocabuli
ut uoluit bar. ī. l. oīs ppli. ff. d̄ iuſti. z iu
re & glo. ī. c. nō nlli de r̄ſcrip. & idē etiā
uoluit ī. c. p tuas de pba. z ī. d. c. ii. d̄ ar
bi. facit glo. ī. l. auunculo ff. de dona. cā
mor. z ī. l. cū qs §. codicillis de le. iii. z ī
d. l. illā & iſti. de gradib⁹. §. iii° gradu ī
v. frīs ſororis q; nepos ubi ē tex. clarus
formal de iur̄ ciuili q; appllacōe nepot̄
ueniat fili⁹ frīs. & facit. l. plt. ℭ. de do
na q̄ ſub mō ℭ Sȝ cōtra hos prēs pōt alla
ri tex. ī. c. expte d̄ offici° dele iūcto. c. ad
extirpādas d̄ filiis p̄sbiter. Poſſȝ tñ rñ
deri q; c. ad extirpādas exp̄ſſit de patri
b⁹ filiis & eoꝝ filiis de collateralib⁹ āt
nī diſpoſuit z ita tollit̄. d. c. expte. appȝ
g° ex p̄dcīs q; ſȝ vlgarē modū loqndi ap
pllatione nepotis ueīt fili⁹ frīs & ēt ex
diſpoſitione iuris ciuil ſaltē lato ſumpto
uocabulo ueīt appllatōe nepotis z ſic p

batū ē primū mēbrū aſſūpti ℭ Qđ aūt ſit
eadē rō hīto r̄ſpcū ad alienā ſucceſſioneȝ
p̄ferre filiū filii extraneo ſubſtituto ap
pȝ qa eodē mō agit̄ de patria ſucceſſione
de uno ſicͭ alio hīto r̄ſpcū ad extraneū
Et iō bal. ī. d. l. ſi feīa dic q; iſta diccio ſui
qñq; poīt̄ ad drāȝ ceteroꝝ q nō ſunt ſui
z ita poīt̄ iſti. de heredū q̄lita. z drīa. §.
ſui qñq; poīt̄ ad drāȝ prs⁹ extraneoruȝ
qui nllo mō ſunt cōiuncti & ita pcedit il
la glo. ut ītelligamus ſuos cēs illo qui in
uiti non dicunt teſtimoniū uel ōnes qui
bus pat̄ ſucceſſio iſti. de legi. agna ſucceſ.
§. placebat l. i. cū l. ſe. ff. de libera. cau.
Et idē vr̄ ſentire idē bal. in d. l. uxor. ℭ.
qui acuſa. nō poñt & ſic hoc vbū pprius
.i. ſuis capit̄ hic largo° ℭ facit qđ uoluit
dñs meus io. de ymo. in l. qđ dicit̄ ff. de
vbo. obliga. in pe. colūp. aliquis inquit
accepit emphiteoſiȝ p ſe & ſuis hr̄dibus
licȝ ſui heredes dicūt ſui deſcendentes ut
in d. §. ſui. tñ illud eſt ueꝝ ſtrictiſſi° ſūp
to uocabulo al ſecus l. ſtipulatio iſta in
pri z §. ſi quis ita ipri. de vbo. oblig. Ita
dicam⁹ in ppoſito q; hic illđ vbū propri
is non capit̄ ſtricte ſ̄ large & p filius fra
trū hīto reſpectu ad alienas ſucceſſiones
& ex hoc apet rñſio ad §. ceteri. ſuperi⁹
allegatum cum dicit ceteri q iuri teſtato
ris ſubiecti non ſunt extranei heredes ui
dentur quia ibi vbum vr̄ inporat fictio
neȝ l. non vr̄ ff. de acqrē. poſſe. l. nemo ff.
de integ. reſti. l. i. ℭ. ad l. fal. cū ſy. g° ue
re non ſunt extranei ſ̄ uident̄ extranei hī
to r̄ſpectu ad eos qui ſūt ſubiecti iuri ip
ſius teſtato. ut ſunt deſcēdētes & ſic pro
batum eſt q; ſit eadeȝ ratio. ℭ Quod au
tem rō ſit expſſa dū dicit tex. alienaȝ ſuc
ceſſioneȝ & ſi quidam ingent̄ ſp̄s ut fuit
quidaȝ diceret amice d. l. cum au⁹ fūdat
ſe ſupcōiectura pietatis. Sed pietas dicit̄
reſpectu patris ad filiū ita dicit glo. ī l.
hoc colore de inoficioſo teſtō. ff. inquan
tum ponit drīaȝ inter pietatem officium
obſequium & religionē ℭ facit tex ubi
pietatis officio loqt̄ de patre ī ſpectu f.
lii & facit l. nā & ſi parētib⁹ in v. pie. eo
ti° & tex in l. prēm. in v. debitā pietatē
ff. que in frau. credi. & in l. iii in v. conie
ctura pietatis mr̄ne ē. de inoficio. teſ. &
in l. pe. in v pietatis liberi parentibus nō

UVA. BHSC. IyR_273_1

opas dent ff. de obſequiis z ĩ.l. nec ĩ ea ĩ
ver. pietas pr̄ni. noĩs de adult̄. & ĩ l. di
uus & in ver. patria poteſtas in pietate
ff. ad l. ponpey daparici. & in l. iii ĩ ver.
pietatem patris debitam. C. de patria
poteſtate & in l. ĩ teſtō. ĩ ver. pios filios
ff. de fidei coĩſſa. libr̄. & in l. contra uo
luntatem in ver. iura pietatis matris C.
de teſtā. manuĩſſiōe. que iura ꝓbāt ꝙ pi
etas dr̄ ꝓprie r̄ſpectu patris ut matris
ad filios & econtra ¶ Cū gº l. cum auus
loquatur de coniectura. pietatis ĩtelligi
paterne & procerto reſtrĩgit̄ ¶ Ponde
ra tex. in aūt. de heredi. & fal. in §. ſi ue
ro non fecerit ubi dicit̄ pietas reſpectu
heredis etiam extranei. ad teſtatorē etiā
in exequendo uoluntatem eius ut reſpon
de & melius ꝙ poſito ꝙ l. cum auus non
ꝓbet opinionez meā ꝑ id uerbū cōiectu
ra pietatis ꝙ reſtringit̄ ad pietatem pr̄
nā reſpectu deſcendentiuz. tn̄ ꝓbat̄ mea
opy. ꝑ iſtā l. q̄ extendit d. l. cum auus ꝑ
rōnem hic in fi. ¶ p̄. faciat tex. in d. l. cū
auus loquit̄ qn̄ auus inſtituit nepotem z
grauauit de reſtituendo poſt mortē filio
ip̄ius aui. dr̄ ibi ꝙ ꝓ nepos excludit ſub
ſtitutum exqº ſeq̄t̄ ꝙ diſpoſitum erat ꝑ
d. l. cū auus de nepote & ꝓ nepote. Sed
iſta l. uenit ad interpretādum & āplian
dum z ampliauit ad nepotē ꝯ hº erat ex
p̄ſſum in d. l. cum auus ergo ſequit̄ ꝙ ad
hoc ut aliquid oꝑet̄ iſta l. inquātum loq
tur d̄ nepote ĩtelligit̄ de nepote ex fr̄e
ar. l. ſi qn̄ de inoficio. teſtō. c. ſi papa de
priuile. ĩ viº cū ſy ¶ p̄. hoc oſtēdo z for
tius ꝑ iſtum tex. in ver. hii qui reſtitue r̄
onerati ſunt ſiue filii etiaz defuncti fue
runt nō uideat̄ alienas ſucceſſiones quia
cum ratio ſit generalis ut dictum ē z illa
uerba hii q ſunt generalia etiā ergo cla
rius eſt ꝙ comp̄hendunt̄ filii ex fratre
& ſic vr̄ ꝙ iſta opi. licet ſit noua. nec ĩuē
ta ꝑ alium ſit in iure uerisſima & iſta ſūt
q̄ ex ſicco fonte ſiculi noſtri collecta ſunt
¶ 3º iſtud ſūariū doctoꝝ peccar̄ vr̄. qa
non conp̄ndit qn̄ deſcendēs inſtituit aſcē
dentē & rogat de reſtituēdo poſt mortē
aſcendentis inſtituti quia etiam iſto caſu
ſub intelligit̄ ſi aſcendens ſine liberis de
ceſſerit ꝯ ope p̄cium erit uidere. Vtrum
illud ſit ueꝝ & vr̄ ꝙ non quia non ē eadē

rō. econtra iſta l. & ſimiles loquūt̄ ſolum
de deſcēdētib⁹ rogatis. Sʒ de aſcēdētib⁹
non diſponit nec hic nec alibi. Et facit l.
ſi ſeruus ver. nō dixit p̄tor. ff. de acq̄rē.
heredi & ita uidet̄ tenere glo. ĩ l. ex fcō
§. ſi quis rogat⁹ ff. de ad trebell. & iſta
ſunt uerba ſup̄mi doc. bar. in. d. l. cū au⁹
¶ Facit l. ſcripto ff. vn̄ liberi &. l. nihil
§. facilior ff. de bonis liber. & ſequitur.
io. de ymo. ĩ. l. cū au⁹ quia ceſſat ratio il
lius. l. & etiā hui⁹. l. quia filii qui naſce
rent̄ ex aſcendēte non ſunt de poſterita
te teſtatoris qđ ponderat. l. iſta in v̄bo
poſteritatē que rō ceſſat econtra & iſtā
ꝑtez ſequit̄ ſubtilis doc. frācіſ. de rāpo.
ĩ. d. l. gnāliter. §. cū aūt & mouet̄ quia. l
nō cauet̄. l. illā de coll̄a. ĩ aūt. de trien. z
ſemis §. cōſiderem⁹ z quia non ꝑ ōnia eſt
eadē ratio quia amor deſcendit magis q̄
aſcendit. l. iſti quidē. ff. ꝙ metus cā §. fi.
&. l. liberi de in oficio teſtō. & ita ibi re
ſidet & etiā hic iſtā ꝑtem ſequitur ¶ Sʒ
ang. in. d. l. ex facto §. ſi quis rogatus di
cit ſe non r̄cordari alibi iſtud fuiſſe tactū
an iſta. l. & ſi tes habeant locū ĩ aſcendēti
bus inſtitutis & cōcludit ꝙ non ſub ĩtelli
gitur hec cōdicio reſpectu filioꝝ qui ex
ſequenti alio matrimonio naſcerentur ꝑ
quod matrimoniū memorie filii quodā
mō infert̄ iniuria ut in. §. ꝓſpeximus in.
aūt. de nō eligē. zº nubē & ĩ. §. ſolutū in
aūt de nup. coll̄. iiii. alias dicit ꝙ nō intl
ligeretur iſta condicio ſi ſine liberis dece
ſſerit ſi ex eodē matrimonio naſceret̄ fili
us. Loquitur tn̄ ꝑ uerbū forte & ſic eq̄
lance diſponatur de ſucceſſione deſcendē
ciū erga aſcendētes qđ diſponit econtra
allat in ar. d. l. nā & ſi parētibus do. me
us. io. de ymo. in. d. §. ſi quis rogatus di
xit ſe addere ad ang. cy. in. d. l. gnāliter
§. cū aūt qui tenuit ſimpliciter iſtā. l. & ſi
miles ꝓcedere econtra in filio inſtituēte
aſcēdentez per dictā. l. nam & ſi parenti
bus. Refert poſtea. bar. tenere contrari
um in dicta. l. cū auus ipſe uero dicit ꝙ
per diſtincionem ang. poſſunt opiniones
reduci ad concordiā ſed ueriorez dicit ēe
opinionē bar. quia liberi aſcendēciū qº
ad teſtantem ſunt tranſuerſales z non ſūt
eius poſteritas & iſta. l. & ſimiles intel
ligende ſunt ſecundū euz quādo inſtituti

UVA. BHSC. IyR_273_1

ſunt deſcendentes & non collaterales q̄a
tunc ꝓpter comune uotū paretuꝫ ut ſuc
ceſſio ad ſuos poſteros deſcendat ut in. d
l. ſcripto. l. ſubaudit illā condicioneꝫ ſi ſn̄
liberis decedat q̄ ratio ceſſat intrāſuerſa
libus ſcd̄m euꝫ. Et etiam ideꝫ uoluit in. d
l. cum auus ſequendo opy. bar. allegat
tamē incontrariū opinioneꝫ cy. & mirat̄
de bar. ꝙ non fecerit mēcionem de cy.
qui in hoc paſſu tenuit contrarium p. d. l
nam & ſi parentibus &. d. l. ſcripto z di
cit ſibi placere bar. opy. quia ceſſare vi
detur ratio illius. l. quia filii qui naſcent̄
ex aſcendente nō ſunt de poſteritate teſ
tatoris qd̄ pōderauit. l. nr̄a que ratio ceſ
ſat & econtra & ita reſidet non faciēs a
liaꝫ mentionē de hoc dubitabili paſſu. ¶
Et ꝓcerto potuiſſet allegare pro opy.
bar. illud qd̄ uoluit ſpe. in ti° d̄ iſtrō edi.
§. conpendioſe v. qd̄ ſi filius ꝙ dictuꝫ re
tulit uerus iur̄ interpres ſalice. in. l. fi. C.
famil. hercis. & idem etiā uoluit ī l. hac
cōſultiſſima §. ex inpfecto C. de teſtīs u
bi pater pōt teſtari minvs ſolemniter in
ter filios ut ibi eſt caſus ¶ Sꝫ ſpe. uoluit
ꝙ ecōtra nō potuit teſtari filius emanci
patus minus ſolēniter inter parētes eiꝰ
& hoc ſequūt̄ coīter ōnes doc. quia cum
ille tex. ſit correctorius iur̄ coīs z corre
xerit in patre teſtāte inter filios ecōtra
vo non correxit g° ſtabimꝰ iuri coī non
correcto. l. p̄cipiꝰ C. de appl̄la. l. ſanxiꝰ
de teſtīs cū ſy. & ita dicamus ī caū noſt°
cū iura faueāt ſubſtituto & derogatū ſit
iuribꝰ illis qn̄ aſcēdes inſtituit deſcēdē
tem ut hic & ī. d. l. cū auus Ecōtra uero
nō diſpoſuerūt g° ſequit̄ ꝙ ſtabimus iuri
coī exp̄ſſo. ¶ Facit ꝙ uoluit bar. ī. l. nō
uſqꝫ ff. ſi quis apa. fuerit manu. vbi uolu
it ꝙ licꝫ filius hēat reuocatoriam in bonis
prīs alienat̄ quo ad legitimā ipiſiꝰ filii
ut hēt̄ late p ty. z. bal. ī. l. i. C. ſi qd ifra
pat° z ī. l. i. C. de iofi. dona. Et hēt ī. c.
rainūciꝰ d̄ teſtīs tn̄. ꝯtra n̄ hꝫ locū non
enī pr̄ hꝫ r̄uocatoriā ī boīs alienat̄ p ip
ſuꝫ filiū qa magis debet̄ hereditas filii
ipī prī aīlt d. l. ſcripto ¶ Facit ꝙ uoluit
bar. ī aūt nouiſſīa C. de iofi. teſ. ubi dix
it ꝙ lꝫ filiꝰ hodie dēat hr̄e legitimā iur̄
inſti. & ſic titlō honorabili. & luctīo ut
ibi tn̄ nō ē ſic ī pr̄e ſufficit enī q illā hēat

quocumqꝫ ti° relicti ſicut dicimus in le
gitima que debetur patrono in bonis li
berti quia quod non mutatur exp̄ſſe re
manet in correctū & ſic ius exorbitās lo
quēs de pr̄e in filiū non habꝫ locū econ
tra ita dicamus in ꝓpoſito ¶ Faciat ſolē
doctrina bar. in. l. filius fa ff. ad. l. fal.
ubi uoluit ꝙ liberi primi gradus non cō
putāt ſibi fructus in falcidiā ut eſt nota
bilis tex. ī. l. iubemꝰ C. ad trebell. ꝙ nl̄
omīꝰ nō habꝫ locū ī parētibꝰ primi gra
dus quia ymo conputātur ſibi fructus ī
falcidiā ꝙ dicit eſſe ualde notādum pro
limitatione dicte. l. iubemꝰ ita dicamus ī
caſu noſtro ¶ Preterea faciat tex. in. d.
l. generaliter §. cum aūt in v non eſt veri
ſimile patrem ſi de nepotibus cogitauīt
talē feciſſe ſubſtitutioneꝫ & ſic Inpator
ibi mouetur ex preſumpta dilectione te
ſtatoris ad nepotes & ad filium vnde e
contra non ꝓcedit iſte amor ita in natus
a filio ad patrem ſicud ecōtra per tex. ī
l. iſti quideꝫ §. fi. ff. ꝙ metus cauſa ī uer
bo cuꝫ p affectu parētes magis ī liberis
teneantur & ibi glo. dicit ꝙ pater plꝰ di
ligit filium q̄ ſeipſū preterea faciat tex
in. d. §. cuꝫ aūt ī v. ſi is qui ſubſtitutꝰ gra
uatus eſt pater eficiatur vn̄ loquit̄ in eo
qui adhuc non eſt pr̄ ſed pater efficit̄. ſꝫ
iſte iā eſt pr̄ ergo non habet locū diſpoſi
cio huius. l. quia cum ceſſent uerba eius
ceſſabit eius diſpoſicio l. i. §. loquitur ff.
magrā. cōueni. l. iii. §. tociēs. ff. de dāno
ī fect. l. ita aūt. ff. de admi. tuto. l. ꝙ con
ſtitutū. ff. de teſ. mi. l. hos accuſare. §. oī
bꝰ ff. d̄ acuſa z c. ī dēpnitatibꝰ §. ꝑ cū eas
de elec. li° vi° c. expte aſtēſis d̄ cōceſſi. p̄
bē. g° p̄ faciat nō plꝰ vigeris hꝫ. l. iterp̄
tās q̄ l. īterp̄tata l. nl̄ ff. d̄ ꝯiu. cū emāci.
libīs ꝑ d. l. gnalr §. cū aūt emanauit ad in
terp̄tādū rn̄ſū papi. d̄ q° ī d. l. cū auꝰ ibi
ī d. §. cū aūt z ita ēt l. iſta q̄ emanauit ad
iterp̄tādū rn̄ſū illō papi. z ſi ipr̄ hic ī d.
§ cū āt uoluiſſꝫ h° ꝯp̄nder ut d. iura hēāt
locū. ꝯtra v̄iſite ē qd̄ h° exp̄ſſꝫ ciad audi
d̄ decīs c. maiores de baptiſ. l. i. ī pri. ff.
ſi meſſor fal. mo. dixīt l. i. ad fi. C. de ca
du. toll̄ z p iſta reddit̄ opy. bar. z ſeq̄ciū
ſuſtētabitor. Et lꝫ hec colorata ſūt z audi
tu digna. vidātur tn̄ aduerſa ſmā mihi ur̄
lōge uerior q̄ tenuit ia. d̄ ra. pe. vltra mō

UVA. BHSC. IyR_273_1

condempnato actore non ſubdito nã cle
rici actores non ſunt priuilegiati in ſatis
datõibus iudiciariis ut l. generaliter. C.
de epi. & cle. nec. ob. ſi oponat̃ d. §. ſi qs
autẽ ꝓ pecuniaria in aũt. de ſan. epiſ. qa
ille tex. loquitur in clerico reo & ſic non
correxit d. l. gñalr C Xviii° faciat ĩ au
tentica de queſtore in p° in v° diuerſorũ
hoĩuz turbis urba ciuitaſ ꝑploſa ĩducẽdo
ut ſupi⁹ ĩduxi. C xx° faciat ꝙ uoluit Sa
li. in d. aũt. caſſa. uolens ꝙ ſtatutũ bonoĩ
enſe diſponẽs ꝙ edificãtes portũ uł uiã.
tãte latitudiſ dimittãt ꝙ tle ſtatm̃ ꝯꝑhẽ
dat cleĩcos alr̃. in argumẽtũ. l. ad ĩſtruc
tionem C. de ſacro. ſan. eccle. cum ibi no.
iuncta glo. l. an in totuz C. de pred. naui.
li. Vndecimo & dicit ꝙ ſtatuta notarii d̃
fano. contra que ſunt edita bononie ſtra
tras cloacaſ z inmũdicias excretas ligãt
clericos & etiaz ſtatuta de aque ductib⁹
& diſcurſoriis aquarum ligãt clericos tñ
ad illa ſtatuta obſeruãda compllendi ſũt
per epm̃ aut eius uicariuz conſiliũ eſt tñ
ẜm eum ut notarius recipiat comiſſionez
ab epiſcopo & eius autoritate penas ex
igat & obſuantiã predictoꝝ clericos cõ
pellat eiuſdem epiſcopi auc̃te. z ſic certo
certius eſt ꝙ generalia ſtatuta laicoꝝ. q̃
non ſunt contra libertatez eccleſie comꝑ
hendunt clericos & ego uidi in contigen
tia facti dubitaĩ hic bononie ubi ſtatutũ
diſponit ꝙ tale iuſ reddatur non ſubdito
in curia poteſtatis bononienſ. quale red
ditur bonoĩenſi. in foro nõ ſubditi modo
ſtatuto bononiẽſi. cauetur ꝙ pr̃uo debe
atur 3a pars bonoꝝ in bonis neptis nat̃
ex fratre ipſi⁹ patrui ꝙ tale ſtatutũ con
prehendit clericos per ſupradcã & ſupi
orib⁹ dieb⁹ conſului in quodã ſtatuto p̃
clar̃ urbis palme C XXi. faciat dcm̃ no
tabile Iaco. butri. in d. l. ad inſtru. ubi di
cit dubitari de facto de gabella plauſtro
rum que ſoluitur ad portã ciuitat̃ an cõ
prehendant̃ clerici & teneant̃ & decidit
ꝙ ſic quia plauſtra deſtruunt ciuitateſ z
uias & optz ꝙ cotidie reficiant̃ uie ex il
la pecunia & ideo ſicut ad refictõz uiaꝝ
tenetur ita & ad ſolutionẽ gabelle & ſic
apte tenet ꝙ ſtatutũ laici generaliter. lo
quens ſi non tendat ĩ preiuditiũ eccleſie
libertatis. & cõprehendit ipos clericos

& etiã ligat. C XXII° faciat notabil̃
& ſing. doctrina pe. d̃ an. ĩ. c. nõ min⁹. d̃
ĩmuni. eccl. ubi dicit poſſe dari generalẽ
doctrinã ꝙ ubicũqꝫ tractat̃ de cõi utilita
te laicoꝝ & clericorũ ſil̃. & mixtĩ tenẽt̃
ſe cõtribuer̃ una cũ laicis & dicit ſe audi
uiſſe fuiſſe cõſultũ ꝙ ad ageres qui fiunt
circa mare uł flumen propter timorẽ in
undatiõis poſſeſſionũ teneri pro poſſeſſi
onibus ſuis cõtribuere clericos & laicos
ꝓpter cõe piclm & idẽ dicit ad euitãdas
rapĩas & alia mlta mala ex aduentu illi
us ſocietatiſ hoſtiliter cõtra ciuitatẽ ſi ſe
pecũia redimũt cũ aliter ſe defẽder̃ non
ualeãt. hic. n. v̇ſatur utilitas clericoruz ſi
cut laicoꝝ ꝓpter dãna ſuis poſſeſſionib⁹
infligenda. ubi g° ĩeſt comodũ dꝫ eẽ bo
nus cle. i. de cenſi. dicit tñ ꝙ dꝫ peti corã
iudice ecclĩaſtico portõ rãgẽs ipos cleri
cos & ſic in hoc ultimo cõcordãt cũ dño
Sali. lꝫ eũ nõ allegauerit ĩ. d. aute. caſſa.
& etiã cũ dño bal. ĩ di. l. ad ĩſtructionẽ.
& ita tẽpes ſing. zc̃ bar. ĩ. l. nullus. C. d̃
curſu pu. li. xii. ſupius allegato & eſt co
tidianum zc̃ ꝓpter ciuitatẽ mantuanam
timore padi ne ĩundent̃ poſſeſſiões eoꝝ
qa tenẽt̃ clerici ꝓ poſſeſſionibus ſuis ad
ageres faciendos iuxta ripas padi z ſic
ſole clarius apparet ꝙ ſtatutũ laici gene
ralr̃ loqns ꝯꝑhẽdit clericos. C XXIII
faciat notabile dñi bal. ĩ uſi. feu. in titu.
de pace conſtãtie in. vi. col. ĩ v̇ſi. munitõ
nẽ ciuitatis. ubi dicit ꝙ clerici & ecclĩe
tenent̃ ad ſolutionẽ gabelle q̃ fit ad por
tas ciuitatis qa plauſtra deſtruũt ciuita
tẽ & uias. & ideo tenẽt̃ ecclĩe ad ſupua
cuas ẽt expenſas non tenẽt̃. unde dicit ꝙ
non tenẽt̃ ſalitare plateas. & facit ꝙ uo
luit idẽ bal. in di. l. ad inſtructionem. ubi
idem dicit de refectione putei neceſſarii
ad uſũ hoĩm uille. & ſic ſẽtit expꝛ̃ie ꝙ ſta
tuta laicoꝝ honeſta cõprehẽdit clericos
& ego uidi dubitari de facto ĩ cĩtate mu
tinenſi ubi ſtatutum tenebat ꝙ qlibꝫ teñ
tur ad expẽſas ꝓpter fetorẽ ĩſurgentez
in aliquo cõuicinio. vꝫ ꝙ illi de cõuicinio
tenerẽt̃. fuit dubitatũ utꝝ cõꝑhẽderet
clericos. & cõſului ꝙ ſic. C XXIIII ad
illũ caſũ adaptatur diſpoſitio ſtatuti ad
ad quẽ adaptãt̃ v̇ba eius. l. ita. ãt. & ibi
bar. ff. de admĩſtr. tu. c° . indignitatibus.

UVA. BHSC. IyR_273_1

§.ſed cū eas. de ele.li.vi.cum ſi.ſed v̄ba
iſtius ſtatuti adaptant̄ ad clericos rōne
honeſtatis z utilitatis publice.faciat ec
cleſia debꝫ eē mater hōeſtatis z iuſticie
& illud qđ nō ē hōeſtū apđ theologos r̄
putat̄ īpoſſibile. & faciat.c.i.đ ali.feu.
in uſi.feu.mō ſi ciuitas cōphendit̄ ī gene
rali diſpoſitōe ſtatutoꝝ laicoꝝ q° ad co
moda ꝓueniētia ab ipſis ſtatutis.ga non
dꝫ pati ꝙ ꝯprehēdāt̄ ī generali diſpoſiti
one ſtatutoꝝ q° ad eas q̄ r̄ſpiciūt ad co
modū & utilitatē publicā totiꝰ ciuitatꝭ
dūmō nō ſit id ſtatutum cōtra eccīaſticaꝫ
libertatē. & ex iſtis elicit̄ cōcluſio. nā ꝙ
ſtatutū laicoꝝ geñrał̄r loq̄ns dūmō non
ſit contra ecclēſiaſticā libertatē ꝯphēdit
cł̄icos eccīaſticos et eccīaſticas ꝑſōas qc
qd dixerit albericꝰ đ roſa ī.ii. ꝑte ſtatu
ii.q.& ꝑ ꝯn̄s diſpones ꝙ ſubditꝰ nō poſ
ſit alienare rē īmobilē uł ſi alienauerit ī
nō ſubditū ſoluat grauē gabellā ꝙ ī tali
ſtatuto cōphēdūt̄ cł̄ici z eccīaſtice ꝑſōe
nihilomīus uiuā z moriar ſuꝑ hoc paſſu
z ī oībus aliis ſub deciſiōe ſcē mr̄is eccīe
cui ī.i.me° z fine adhereo ut v̄bis bal.
utar ī tractatu ſciſmatis.c.ſi qs aliq. te.
ꝓhib. nec ob. alł̄uit ī cōtrariū ga ſatis a
perte apparet ad illa r̄n̄ſio ex ſupiꝰ dcīſ
& maxīe ad illđ ꝙ dicebat̄ ꝙ ſtatuta ge
neralia non cōprehendūt īpoſſibilia ip̄iſ
ſtatuētibꝰ.nec ob.c.i.de iur̄iu.li.vi. ga
ibi eſt cauſ ꝓ eo ꝙ dixit bar. & ſeq̄ces
ut ſuperius īduxi. nec ob.cū dr̄ ꝙ ſub ge
nerali ſtatuto nō uēit illicitum nō uēit in
iurioſū cł̄icis nec captioſū nec illud qđ n̄
ē v̄iſimile ga concedo.ſꝫ iſtud ſtatutū ge
nerale nō eſt īiurioſū non īlicitū.ſꝫ ē uti
le reipublice & apparebit ex ſequēti du
bio. nec ob. cū dr̄ ꝙ geñralitas ſtatuti n̄
cōphēdit caput. ga illud ē ueꝝ ī ſtatuto
pēali z odioſo ga v̄ba ſtatuti capiūt̄ tūc
ꝓprie ſꝫ ī latiſſima ſignificatiōe bn̄ uēit.
z cōphendr̄ capđ. iſta ē glo. ſīgularis &
ſolutaria. in de.hi q deteret qual. ubi ꝓ
prie z ꝙ ſtricte applīe capł̄i non uēit ca
ꝑđ capł̄i ſed in lata ſignificatiōe bn̄ uēit
vn̄ pōito ꝙ cł̄icꝰ eēr capud nihilominus
ī lata ſignificatiōe cōprehēdūt̄ ī genera
li ſtatuto. Itē ī rebus tꝑalibus q̄ ſūt ſole
laicorū. cł̄ici nō ſunt capđ laicoꝝ ga y°
eccīa in r̄bus tꝑalibus utit̄ libertatibꝰ ī
periālibus ut ſūt duo tex. ualde elegan
in c.qm̄.ī.x.di.ī v̄ſi.z pontifices.ꝓ cur
ſu tꝑaliū tm̄mō reꝝ īꝑialibꝰ legibuſ ute
rēt̄ i.c.cū ad uerum.lxxxxvi.diſ. z quia
iſtud ſtatutū emanauit principał̄r ad fa
uorē ciuitatis z n̄ ad odiū cł̄icoꝝ z actē
denda ē cē prima motiua q̄ fuit fauor ci
uitatis ut.l.uenia.C.de īiuſ.uac.cū ſi.ſu
perius alł̄atis. nec ob.cū dr̄ ſub ꝑnēditoꝝ
nō uenit eccīa ut volui Inno.in.d.c.ex
ł̄r̄is. ga r̄n̄deo.ꝙ nihilomiꝰ uēit ius prō
natꝰ & faciunt ea q̄ ſupius dixi in.iii. ar.
huius ꝑtꝰ.facit ēt ꝙ cł̄ici ſunt ꝑs uniuer
ſitatis ut uoluit oldradꝰ ꝯſi° tiige° z pe.
de an.ī conſ.prealł̄to.nec ob.cū dr̄ ꝙ le
gato ligno nō uēiūt ligna q̄ ſpēali n̄ ap
pellāt̄ maxīe ſi ſunt ad aliquē uſū notabi
lē deſtinata & hꝰmōi ſunt cł̄ici. & ad hoc
rn̄° ꝙ illud ꝓcedit ex propria ſigni° ne
ut ibi hētur.ſꝫ ſcđm āplā z latā ſigni° ne
bn̄ conphendit ligna ꝓprio nōie appł̄la
ta.facit etiā ꝙ illđ hꝫ locū niſi illđ đ mē
te ꝓferentis apparꝫ. Vltīo non ob. ꝙ
cū dr̄ ꝙ licꝫ cł̄ici uō ſint de diſtrictu dn̄o
rū tꝑaliū n̄ ſūt iudicādi ſtatutꝭ z ſniſ dn̄o
rū tꝑaliū ga illud ē ueꝝ ſtatutꝭ ſpecifice
diſponentibus ſuꝑ cł̄icis z eccīs & ꝑſōis
eccł̄iaſticis ſecꝰ q̄ ī genere ēt in his q̄ nō
p̄iudicant rebus acq̄ſitꝭ cł̄ico uł eccł̄ie z
que non uiolant libertateꝫ eccł̄ie z iſtis
dcīs īgentiſſimas grās referamꝰ ſummo
deo. Poſtremo lꝫ ange.in.l.i.§.q̄ hono
rande.ff.querū reꝝ āt.non dat̄ dixerit
cōtrariū dicit enī.ꝙ ſtatutū prohibēs ī
mobilia non alienari in nō ſubditū n̄ cōp
hendit cł̄icos.nihilomīꝰ bar.ī.d.§.q̄ ho
norande.ſentit illud ꝙ ego dixi.dicit ſta
tuto cauetur ꝙ qui offendit n̄ ſubditum
iuriſdictiōi cītatis peruſii puniant̄ ī.x.li
bris ad plꝰ ꝙ tale ſtatutū īq̄nuū r̄ſpicit
cł̄icos ē cōtra libertatem eccł̄ie. & ſic ſē
tit ꝙ ſtatutum loquēs ꝑ v̄ba geñralia cō
prehendit cł̄icū & idē vr̄ ſētire ſi ſubtił̄r
pōderer ī.l.fi.C.đ exita.ru.li.x.

TErtia exitatio que v̄ſſio iu
ris pontificii z romāi īterp̄
te z diſputandi facile princi
pe digna eſſet.ad id certam
ſuſcipiendū oportune aduenit.vꝫ utrum
tale ſtatutū ſit cōtra libertatē eccł̄ie pōi
to ꝙ ꝯprehendat eccł̄ias cł̄icos z eccł̄ia

UVA. BHSC. IyR_273_1

ſticas perſonaſ z ut tremẽdo deo auctoꝛ
habeatᷣ nera couclusio iſtius dubitatiõis
añ oia accurate uidẽdũ qñ ſtatutũ dicat
contra libertatẽ eccłie. z q̃dẽ bar. ĩ. d. l.
cũctos ppłos. ℭ. de ſum. tri. z fide. cat.
dicit ꝙ tunc dr̃ contra libertatẽ eccłie.
qñ eſt cõtra priuilegia cõceſſa eccłiis clı
cis et eccłiaſticis perſonis a papa uel a
prĩcipe. & allegat Inno. ĩ. c. nouerũt. de
ſen. exc. z iſtud uoluit Ci. ĩ di. autẽ. caſſa
z irrita. ℭ. de ſacro ſanc. ec. per illũ tex.
in vſi. aduerſus canõicas uł ĩp̃iales ſanci
ones & iſtud dictũ ĩ p̄cedenti dubio r̃tu
li arbitrando illud etiã nõ mediocri rep̄
henſione dignũ ut ibi dixi q̈ı uideatᷣ ſeci
re ꝙ ſi eſſet contra ius cõe clicoꝝ ñ dice
ret cõtra libertatẽ eccłiaſticã ꝙ eſſet ſa
tis ĩconueniẽs ſentire. z nũc alłᵒ tex. in
c. fi. de ĩmuni. eccle. li. vi. ubi ẽ caſuſ meli
or de corpore iuris ꝙ ſtatutũ laicoꝝ diſ
ponens cõtra ius cõe ip̄oꝝ clicoꝝ p̄ũitᷣ
eẽ contra libertatem eccłie. vnde idem
bar. in. d. aut. caſſa. dicit dñs Inno. z Ci.
ſibi placere ſed non eẽ pfectũ z iõ ibi di
cit ꝙ ad declaratõz ipſiꝰ dicti ẽ forman
da iſta q̃o ſtatuto. cauetur ꝙ q̄cũq; occid
rit clicũ punitᷣ ĩ decẽ libris an iſtud ſtatu
tũ ſit contra libertatẽ eccłie. z dicit ꝙ ñ
ſm determiatıonẽ Inno. & ci. naz ci tas
iſta ꝓ homicidio ſtatuit maiorẽ penã in
aliis ſ; in clicis ſtatuit breuiorẽ. vnd ubi
predictũ ſtatutũ contra priuilegia cõceſ
ſa ab ĩp̄atoribus & ſũmis pontificibꝰ ſ;
aufert clicis beneficiũ ipſiꝰ ſtatuti. tñ q̃
tũ ad hoc dicas aĩoſe ꝙ yᵒ aufert liber
tatẽ clicoꝝ q̄a tollit eis ius cõe qᵒ diſpo
nitᷣ ꝙ homicidia capite puniãtᷣ. ut hr̃ ĩ. l.
iii. ad fi. ff. de ſiccar. & cõſuluit ange. mł
tũ eleganter de conſilio incipiẽte nos ca
rolus et in ordine ẽ decimũ terciũ. & lic;
ipſe ibi dubitet & ĩcedat p̄ mẽdicata ſufᷣ
fragia tñ tex. ẽ quẽ ip̄e ñ uidet in. c. oĩs
iiii. di. in vſi. homicida capite puniatᷣ. &
iõ pulcre dicebat do. domi. ĩ. c. facte ſũt
leges ut hũana cohercẽtᷣ audacia. iiii. di.
ꝙ eſt iniquũ ſtatutũ uenetoꝝ quo cauetᷣ
ꝙ clicus reptus de nocte ſi occidatur ho
micida ſoluat quinq; ſolidoſ q̄a tale ſtatu
tũ ẽ iniquũ & per illud parat uia homici
dio & late dixi de hoc in r̃pe. ĩ ru. de ho
midio ꝙ yᵒ cłe ſtatutũ ẽ con ra liberta

tem clicoꝝ ſubdit poſtea bar. in. d. aut.
caſſa. ſe determinaſſe in ſcolis ꝙ illa dñr
contra libertatẽ eccleſie & eccłiaſticarũ
perſonaꝝ ꝓpter que ipſi redduntur ma
gis timidi & alii ĩ cõi magis audaces &
alłt. d. l. i. §. que honorande quaꝝ rerum
ãt nõ dã. . ſ; per iſtud ſtatutũ clici efficiũ
tur magis timidi & alii audaciores ergo
tale ſtatutum eſt contra libertatẽ eccłie.
ꝙ dicit eẽ notandũ z eẽ utile clĩcis ꝙ ſit
dñs Inno. in. d. c. nouerĩt. & poſtea ſub
ditur uide ſi eſt uerũ z ſic vr̃ dubitaſſe d̃
dcõ ſuo. ſ; idẽ bar. in. d. §. honorande. de
ciſe z indubitanter loquutus ẽ. dicit eni;
ſtatuto cauetur ꝙ qui offenderit nõ ſub
ditum iuriſdictioni huius cĩtatiſ p̄uſii pu
niatur in decẽ libris ad plus an illud ſta
tutũ ꝓ ut reſpicit clĩcos ſit contra liber
tatem eccleſie & vr̃ ꝙ non q̄a non tollit
clericis q̄d ſit eis conceſſũ ĩ priuilegiũ ſ;
aufert eis illud q̄d cõpetit eis ut q ; de
ppło. ſ. ꝙ offendens puniatur ergo non
eſt contra libertate; eccłie ſm doctrina;
Inno. ĩ. d. c. nouerint. Tu autoritate ꝯſi
dera q̄a Inno. nõ negauit ꝙ ſtatutũ con
tra ius cõe clĩcorũ ſit contra libertatem
eccĩaſticã q̄a in dicõ mõ poſuit illud ꝓ in
dubitato. & ideo dixit ꝙ ſtatuta contra
priuilegia ĩducta a papa uel prĩcipe ſũt
contra libertatem eccĩaſticã q̄a de hoc e
rat dubitatio euidentior quia potentiꝰ
ẽ ius cõe clĩcoꝝ q̃ priuilegiũ eorũ. l. eiꝰ
militis §. militiã. ff. de teſt. in l. ℭ Subdit
ibi bar. ꝙ ille. §. que honorande. dat me
liorem doctrinã ꝙ ea dñt fieri contra li
bertratẽ alicuius per ꝙ quis efficitᷣ timi
dior ſ; lex dicit ꝙ efficiuntur clĩci timidi
ores ergo z ita ibi reſidet bar. ſ; dñs ab
bas in. d. c. nouerint. dicit hoc cõiter trã
ſire cum Inno. ibi. ſed dicit magis placerᷣ
iſtud dcm̃ bar. ĩ. d. autẽ. caſſa. & ad hoc
alłt. c. grauẽ. de ſen. excom. inducẽdo ꝓ
ut inducit in di. c. grauẽ. ſed ĩ di. c. grauẽ
nec inducit nec mẽtionẽ aliquã d̃ Innoc.
aut bar. facit. & ſic dormitauit in dño &
idẽ Ab. in repe. c. eccĩa ſcẽ marie in. xx.
colup. de conſti. tranſiuit ſipłr dictũ bar
bal. uero ĩ. d. autᷣ. caſſa. ſequitᷣ doctrinã
bar. ibi. z in di. §. que honorãde. z ad hᵒ
alłt glo. uale ſing. in aute. de non aliena
ri. in. §. vult eni. vᷣ. de genere. Raphael

UVA. BHSC. IyR_273_1

fulgoſus in.d.l.cūctos ppl̄os dicit ꝙ y°
ſtatutū contra ius cōe cl̄icorū ē cōtra li
bertatē eccl̄ie.& dāpnauit dcm̄ bar.ſꝫ ī
hoc defecit ꝙ non allegauit.c.fi.ꝺ imu.
eccle.li.vi.Angelus uero ī.d.§.que ho
norande.refert iſtud dcm̄ bar.& dicit ꝺ̄
hoc fore ibi cauꝫ.nā cā libertatis hono
rande ītelligitur oīs ꝓmiſſio facta cuiꝰ
timore & cuiꝰ exactionis metu libertat̄
ꝑcipientis prōno continuo eſt ſubiectus
& allegat no.ꝑ Io.an.ī.d.c.fi.de īmu.
eccle.in.vi.ubi de hoc ē cauſ ſcd̄m eū.ꝛ
alīt Io.an.ibi dicere ꝙ ſtatutū ꝓhibenſ
īmobilia non alienari ī nō ſubditū nō ꝯp̄
hendit cl̄icos.,nā ꝛ ſi fieret expreſſe ſta
tutū ꝙ cl̄icoſ īmobilia alienari nō poſſit
uel ꝙ nullus aut panē uendat cl̄icis aut
coquat illud ſtatutū ē nullū quia ē cōtra
libertatem eccl̄ie.ꝛ qui cōtrariū fecerit
anathema ē ꝛ h° dicit eē ueꝝ ſi facit cō
tra priuilegia cōceſſa eccl̄ie vniuerſali.
uel ꝑ deū uel ꝑ eiꝰ vicariū in ſp̄ualibꝰ ī
ꝑatorē in tp̄alibus.ſꝫ ſi fierꝫ cōtra priui
legia uniꝰ eccl̄ie ſpecialis puta ſcī laurē
tii de ꝑuſio lꝫ tl̄e ſtatutū nō teneat ñ tñ
parit anathema.lꝫ quidā contra & male
ſcd̄m Inno.in.d.c.nouerint.& ita r̄ſidet
ibi Ange.Sali.in di.aute.caſſa dicit for
tificandū Inno.per dcm̄.§.que honoran
de.nā cōtra naturā beneficii libertat̄ ꝑ
uo couceſſe facta erat per dn̄m ſtipl̄o.ꝛ
dicit dcūs Inno.tutius per dcm̄.c.noue
rint.& dcm̄.§.honorāde.& per tex ī.d.
aute.caſſa.dū dicit cōtra libertatē eccl̄ie
uoluit denotare aliqd ſpēal̄r cōceſſ fu
iſſe eccīe quod laicis non erat cōe ar°.l.
cū ꝑtor ff.de iuꝺ.& alīt ſite ī rubro &
nigro.C.de iur̄ reipu.ii.li.xi.ubi ſic ru
cat̄ ut demonſtret̄ aliqd ſpecial̄r induci ī
fauorē ciuitatis romāe qꝺ̄ aliis nō cōica
tur ut apparet in nig° nec r̄pugnat tex.
in di.aute.caſſa.dū dicit eaꝝqꝫ ꝑſōis.qa
dꝫ intelligi r̄ſpcū eccīe libertat̄ ut ꝓbat
illa coniunctīa que cuiꝰ effectus ē trahe
re unū ex copulatiuis ad naturā alteriꝰ
copulati ut.l.q̄uis.C.de impu.dicit tñ
aſſentire dcō Inno.ut dcā aute.caſſa loq̄
tur qñ ſtatuit̄ contra priuilegia eccl̄ie di
cit tñ ſe non reſtringer̄ ut facit Inno.cō
priuilegium dūtaxat cōceſſū a papa uel
principe.ſed gen̄ral̄r a quo ius cōceſſuꝫ

& iō dicit ī.iiii.q.eiuſdē aut̄.ſtatutū cō
tra priuilegium cōceſſum a rege eccl̄is
cathedralibus totius regni ut ꝑ eaꝝ ꝑ̄
dns non teneant̄ ad refectiōꝫ potiū ut ui
arū cōtra legē ad inſtructiōꝫ.C.de ſac°.
ſcē eccl.an cōitas faciēs ſtatutū ut ſua ec
cleſia cathedralis teneat̄ ad illā refectōꝫ
īcidit ī penā illius aut̄.& dr̄ ꝙ nō nihil
ominus ſtatutū non ualebit tāq̄ cōtra li
bertatem illius eccl̄ie.nō poſſūt ſtatuer̄
l.decernimus.eo.ti.quia cōitas illa non
potuit tollere priuilegiū a ſuo ſuꝑior̄ cō
ceſſum.l.nā magiſtrātus.ff.de arbi.dn̄s pe
trus de ancha.in con.c.i.de conſti.ī x°.
ar.v̄ſi.ſeq̄.diſtutere in.q.que incipit.q̄
ro ergo circa hoc ꝙ ſtatuta dicūt ꝯtra li
bertatē eccl̄ie.tranſit tñ dcō bar.ī locis
ſuperius allegatis.Sed reuerēdꝰ dn̄i car
dīalis in cōmēto capli perpendimꝰ.ꝺ ſē.
excō.in.iiii.carta.v̄ſi.nūc examīanda ē.
ii.q̄o.refert dcm̄ Inno.in di.c.nouerint.
& illud reputat eſſe ſingular̄ īq̄tū uoluit
ꝙ non ſit contra eccl̄iaſticā libertatē qñ
uiolant̄ priuilegia cōceſſa eccl̄is particu
laribus.ſꝫ tūc ſūt cōntra libertatē eccl̄ie
qñ fiunt contra libertatē huiꝰ eccl̄ie ut
illius.qñ āt ſunt ꝯceſſa eccleſie uniuerſa
li ſecus ſcd̄m eū.qa tūc uiolat̄ eccl̄iaſtica
libertas.poſtea refert dictuꝫ bar.in.d.
§.que honorande.ipē ñ dicit ꝙ ubicuqꝫ
fit ſtatutū per qꝺ̄ cl̄icus efficit̄ timidior
hñ reſultat diſpō contra libertatē eccl̄e
ꝛ priuilegia cōceſſa eccīe uniuerſali qñ ꝑ
illā diſpoſitionē cl̄ici efficiūt̄ timidiores
ſed etiaꝫ ceſſante tali timiditate fit ꝯtra
libertatē eccl̄ie.eodē° quo dicit Inno.
y° etiā alio° ut.ī.dicet̄.& ponit exēplū
cōitas ſtatuit ut per ſuos iudices non r̄d
datur ius ꝑlato tl̄is eccl̄ie cōtra ſuos de
bitores an ſit cōtra libertatē eccl̄ie.vide
tur ꝙ nō ꝓpter dcm̄ Inno.qa fit contra
eccl̄iam ꝑticularem dūtaxat pro hoc eſt
qa potuiſſet cōitas ex toto reuocar̄ iuriſ
dictōꝫ a ſuis iudicibus ut.l.iudiciū ſoluit̄
ff.de iuꝺ̄.c.paſtoralis.§.p̄rade offi.ꝺle.
& ꝑ ꝯñs pōt in ꝑt̄ imitare ut dcō.c.pa
ſtoralis.v̄ſi.Itē cū totū cōtrariū decidit
qa fit cōtra priuilegiū cōceſſi ab īꝑator̄
oībꝰ cl̄icis ut ī aute.ſtatuimus.C.ꝺ̄ ep̄.
& cl̄i.& probat̄ in.c.ii.de excep.li.vi.
non.n.l edictū dūtaxat ꝑticularis ꝑlatꝰ y°

UVA. BHSC. IyR_273_1

tota vniuerſal' eccia z eius libertas ſicut
& qñ un9 clic9 cōueni[illegible] corā iudice laico
fit iiuria toti ordini cl'icali.xii.q.i.inoli
ta.&c.placuit.de foro cōpe.c.ſi diligēti
Idē dicit ſi ab una pticulari eccia exigūē
collecte p laicū naʒ tūc eccīaſtica ledit li
bertas.de q̄ in.c nō min9.&.c.aduerſ9.
de īmuni.eccle.qđ.c.lʒ ſit ſublatū cl'icis
quo ad particulare penā p cle.i.de īmu.
eccle.tñ adhuc durat in rōe ſua qa fit cō
tra libertatem eccīe.etiā ſi īdirecte uio
lat' īmunitas eccīe.c.q̄to.de priuil.c.fi.
de īmu.eccl.in.vi.ubi pbat' expreſſe ꝙ
etiā ſi fiat ſtatutū ſuper illis ſup qb9 ha
beat eccia particularia priuilegia inde
pōt eē ꝙ fit ɔtra libertatē eccīe ut ſi ſta
tuat' ꝙ nullus coquat penē cl'ici certi lo
ci ul' cū eis ɔtrahat.z iō fit cōtra liberta
tē eccl'ie quocū° tollat' ul' diminuat' liber
tas eccīe etiā particl'aris.c.i.đ īmu.ec.
in.vi.ubi nō ē uni9 eccīe pticularis. ſʒ ē
general' aliaꝝ z iō dicit ꝙ turbās iuriſ
dictionem uni9 ordinarii eccl'iaſtici t'bat
libertatē eccl'ie.& dr' facer' iniuriā eccīe
uniuerſali.c.qm̄.de īmu.eccl.ī.vi.& iđō
infert ad quōeʒ q̄ fuit đ facto cōitas t're
prati ī tuſcia fecit ſtatutū ꝙ nl'l9 p̄ſume
ret allegare ꝙ p̄pōitus eccl'ie prateſ nō
habeat iuriſdictiōʒ q̄i epālē i loco an ſit
cōtra libertatē eccl'ie dr' ꝙ ñ.qa potius
fauʒ eccīe pratenſi. cōtrariū đtermīat z
r'fert ita ɔſuluiſſe lapū đ caſtelliono op
timū ī iur' canōico theoricū z prathicū
nā pticul'r ſtatutū uiolat' libertas epi di
ceſani q ī ſpūali iuriſdictiōe fūdat ītētio
nē ſuā de iur' cōi in tota dioceſi.c.i.đ off.
ord.z.c.cū epūs.eo.ti.li.vi.ita ꝙ null9
inferior epo hēat iuriſdictiōʒ ī tota dio
ceſi.c.plectis.xxv.di.z dīc eē caūʒ ī.di.
c.qm̄.z in.c.fi.ī.eo.ē enī uiolatio liber
tat' eccīe ſi laici diſponūt p modū auct'e
in aliquo de reb9 eccl'ie.ut.d.c.eccl'ia ſā.
marie.z.d.c.bñ qdā.vi.di.Subdit z dñſ
cardi.ibi qđ ſi eccīe pticl'ari ul' alicui ſpi
rituali ordini ɔpetat aliqd pticl'ar' priui
legiū z illud uiolet' pōe ī priuilegio ordi
nis ciſtricienſ de q° ī.c.cū ordinē. de re
ſcrip.ut ſi đlegat9 aplic9 uigʒ ciſtriciēſē
ademdādū corā ſe ꝓ reſcriptuʒ p ñ faci
ens đ illo ordīe mētiōʒ an faciat cōtra li
bertatē eccīe concludit ꝙ ñ.per dcāʒ do

ctrinā Inno.oportʒ tñ ꝙ h° caū citatus
alleg ʒ ſuū priuilegiū forte.n. negabit ci
ſtriciēſis.l.ſi quis ex aliena.ff.de iuđ.ii.
glo.in di.c.cū ordine q̄ eſt v̄a ſit intellcā
ſm ꝙ tenet' docer' p his q̄ ſūt fcti niſi no
toriū eēt alit' glo.in.c.ueniēs.de accuſ.ſʒ
etſi ſit notoriū vr' obligari ut vēiat z ꝓ
ponat qa notoriū non excuſat ab oner' ꝓ
ponendi z allegandi ut ē glo.ſingularis.
in clem̄.appl'lat'.de app.z tex.ī.l.ſi ad
ulteriū.cū in teſtu.§.idē pollioni.ff đ ad
ul.verum tū eē putat ꝙ exceptiōʒ exclu
dent iuriſdictiōʒ iudicis ſufficit eē notuʒ
iudici.z dicit eē caſū ſin.in.c.ſi duob9.de
appel. Tu vero de hoc q̄ dixi in.c.p̄ra.
de dilat.z ex p̄dcīs cōcludit' ꝙ fit cōtra
libertatē eccīe qñcūq; uiolat' priuilegiū
conceſſū ſup generali libertate eccīe.&
hoc ſiue uioletur quo ad oīs eccīas ſiue
cl'icos ſiue quo ad unā eccīaʒ ul' cl'icū qa
oēs eccīe ſūt una.c.loqui.z.iiii.q.đ ſu.
tri.c.i.§.una.clem̄.unica.ad fi.eo.ti.cle
i.de ſen.ex.ſecus de libertate particula
ris eccīe.ī.nō ɔpetenti eccīa generali ut
pʒ ex p̄miſſis.& dicit iſta eē nota & per
neminē ita bene explicata niſi per eū &
uere & recte loq̄ uidebat in aute. ſtatui
m9.C.đ epi.& cle.in fi.v̄bis ubi ſimpl'r
traſit dcō Inno.in di.c.nouerit.Tu pon
dera p° tex.in di.aute.caſſa.ī v̄ſi p yta
liā.qa pbat formaliter ꝙ ſtatuta cōtra
libertates eccīe & cōtra eccīaſticas per
ſōas ſunt nulla z publicāda ſūt nulla per
ytaliā.vñ vr' ꝙ illa cōſtitutō ſit local' &
p ɔñs ſtatuta contra libertates eccīe &
eccīaſticas pſōas extra ytaliā ñ ſūt nl'la
hūi r'curſuʒ ad titulū de ſtatutis z cōſue.
contra libertates eccīe in uſi. feu.ī prī.
v̄ñ aſſumpta ē.aute.caſſa.& illud v̄bū p
ytaliā ibi nō pōit' ſic ſeq̄t' ꝙ cū cōſtitutō
federici non fuit localis y° generalis &
v̄uiuerſalis & poſſet dici ꝙ illud v̄bū p
ytaliā ꝓpter frequentiā ſtatutoꝝ ɔtra
libertates eccīe que fiebāt in ytalia nō
idē erit in aliis qbuſcūq; locis faciat ad
hoc gloſa q̄ reputat' ſingularis i.l.tīe pa
ctū.§.fi.ff.đ pactis.facit glo.ꝙ dīc dñs
anto.nō eē ambi iu cle.i.de reſcrip.ubi il
la cle.ē exorbitans z loq̄t' ī p̄lat' r'ligio
ſis & glo.ibi dicit idē in prelatiſ ſeculari
bus & iō ibi papa expreſſit đ religioſis

UVA. BHSC. IyR_273_1

q̃a magis erat fr̃quētatū. z ego alt̃° glo.
in. c. vnico. de re. pmuli. vi. & ꝙ nō glo.
in clemen. i. de ſuppl. negl. p̄la. & ī. c. di
acon⁹. xxvii. di. faciat glo. m̄ltū ſollēnis
in. c. ii. de confeſ. ī. vi. q̄ voluit ꝙ diſpō il
li⁹. c. loquens in reo hēat locū ī actor̃ &
iō tex. ibi poti⁹ expreſſit de r̃o q̃ d̄ acto
re q̃a erat magis frequētatū z ego alt̃°
tex. in. c. i. in. § ſi q̃s ruſtic⁹. de pace z ui
ol. eius. z bal. ibi ꝙ lȝ ꝓhibitō illi⁹ tex.
loq̈t̃ in ruſtico nihilomīus hȝ locū ī aliis
perſōis z iō expreſſe poti⁹ ꝑ frequētiaȝ
facit glo. ſingtaris. ī. l. ī. C. d̄ raptu. vir
q̃ dicit idē d̄ muliere rapiēte iuuenē tex
n. ibi ꝓpter frequētiā exp̄ſſit d̄ maſclo
& ibi Ange. dicit de fcō uidiſſet cōburi
florentie quādā meretricē z ꝓ iſtis glo.
alt̃° tex. ſingu. in. l. ſcire oportȝ. §. i. ff d̄
excu. tu. & faciat ſin. dcm̄ Io. an. ī addi.
ſpe. in ti. de locato. in. §. i. ꝓpe pricipiū
ubi dicit dn̄s fūdi fecit pactū cū colono
ꝙ hr̃et q̈rtam ꝑtē uini de vitib⁹ plātan
dis per eū ī fūdo. & nihilomīus idē erit
in arborib⁹ plātandis ꝑ ip̄m ruſticū q̃a
de vitib⁹ fuit expreſſū ꝓpter maiorē fr̃
quētiā. & iſtis nūc ꝯſideratis ſi v̉bis dar̃
tnr audacia nō bn̄ loquut⁹ ē Inno. ſaluā
ſemꝑ ſua r̃uerentia z etiā legiſtiſ z cauōi
ſtis ſuper ius relati. dixit. n. Inno. ī. d. c.
nouerīt nos cr̃dimuſ ꝙ ī hāc excōicatiōȝ
incidūt q̃ ueniūt cōtra libertatē eccl̄ie uł
priuilegiū dei uł īꝑatoris in tꝑalib⁹ uel
pape ī ſpūalibus z nihil alit̃ & ſi ſubti l̃r
pōderet mouet̃ per tex. in. d. c. nouerīt
ꝑ tex. fuit extract⁹ ab aute. caſſa. īq̃tuȝ
ibi tex. dicit aduerſus canōicas z īꝑialeſ
ſanſiōes q̃a ſi bn̄ pōderēt̃ illa v̉ba fuerīt
pōita ꝓpt̃ frequētiā q̃a frequēti⁹ papa
z īꝑator priuilegiauerit eccl̄iaȝ q̃ alii prī
cipes inferiores & ille tex. emanauit in
fauorē eccl̄e ſicut ergo ī adūt in penā ui
olantes libertates eccl̄ie indultas ex ꝯſti
tutōnibus papalibus z impꝑialibus ita ſi
ſunt indulti ex īferioribus lȝ al̃r dixerit
Sali. ī. d. aut. caſſa. ¶ Secūdo ꝯſidera q̃a
ꝓ dcō bar. ī. d. §. que honorāde. d̄ iur̃ ca
nōico eſt dare tex. mirabilē ī. d. c. grauē
iūcto dcō. c. nouerint. z. d. aute. caſſa. ſit
īducēdo. nā ibi ꝑtāſ & ppl̄ſ piſan⁹ ſtatue
r̃t ꝙ ſi cl̄ic⁹ īpetraret r̃ſcriptū ꝯtra laicū
ad iudicē eccl̄iaſticū puniret̃ ī mille nec r̃d
ditus ſuarū poſſeſſionū reddāt̃ eidē niſi
lr̃is renūciauerit eccl̄ie. n̄c q̈r ꝑ illā cō
ſtitutōȝ cl̄ic⁹ efficiebat̃ timidior et dr̃ ꝙ
erat cōtra libertatē eccl̄ie ergo ē ibi caſ⁹
nou⁹ Iunctis illis duob⁹ teſtib⁹ ꝙ ſtatu
tū dr̃ cōtra libertatē eccl̄ie qn̄ ꝑ illd cl̄i
c⁹ efficit̃ timidior. ſȝ iudicio mō adhuc n̄
reperio clarā doctrinā qn̄ ſtatutū dicat̃
cōtra libertatē eccl̄ie poſſet dici ſic. liber
tas ē naturalis facultaſ faciendi id ꝙ ali
cui libȝ niſi ui aut iur̃ ꝓhibeat̃. l. libertaſ
ff. de ſtatu. hoīm. ergo ſeq̄t̃ ꝙ libertas
eccl̄ie dr̃ qn̄ cl̄icis cōpetit facultas faciē
di id ꝙ eis libet niſi iur̃ canōico aut dīno
ꝓhibeāt̃. vbicūq̧ g° ſtatutū ꝓhibȝ cl̄iciſ
n̄ ꝓhibita a lege canōica uł dīna dr̃ eſſe
cōtra libertatē eccl̄ie. Libertas eccl̄ie &
cl̄icoꝝ cōſiſtit in h° ꝙ. l. ipſi⁹ dei defen
dūt̃. dixit. n. deus. nolite tāger̃ xp̄os me
os. i. ſacerdotes. ita dixit glo. ſingtaris ī
v̉. de gener̃. in. d. aute. de nō alie. eo ip̄o
g° ꝙ ꝑ ſtatuta laicoꝝ ꝓhibent̃ uł īuita
tur ut n̄ faciant ꝑmiſſa eiſ de iur̃ dīno uł
de iur̃ canōico uł ex priuilegiis z maioꝝ
pōtificū romanoꝝ īꝑatoꝝ z alioꝝ īferi
oꝝ dn̄r eſſe cōtra libertatē eccl̄iaſticā fa
ciat. c. i. de priui. li. vi. vbi ſi uiolat̃ priui
legiū exēptiōis eccl̄ie dr̃ fieri ꝯtra liber
tatē eccl̄ie. & iſta ſūt mēoria digna. & ꝑ
alios non tacta iſtis p̄miſſis aggrediēda
ē dubitatō utꝝ ſtatutū iſtud ſit contra li
bertatē eccl̄ie z ꝑ ea q̄ ſuperi⁹ dcā ſūt ui
deſ ꝙ ſit ꝯtra libertatē eccl̄ie z h° tenuit
bar. format̃r ultra ſuꝑi⁹ alt̃ata ī. l. fi. d̄
exac. tribu. li. vi. Sed cōtraria opinio vr̃
ſuſtentabilior vȝ ꝙ t̃le ſtatutū n̄ ſit ꝯtra
libertatē eccl̄ie & an̄ oīa Pōdera ꝙ ſi ſta
tutū loquatur īperſōal̃r z v̉ba cōcipiāt̃
ī rē ꝙ oī āmoto dubio tale ſtatutū ualȝ
z tenȝ nec ē cōtra libertatē eccl̄ie q̃a affi
cit rē adeo ꝙ n̄ pōt alienari in eccl̄iaȝ. fa
cit. l. aut q̃ al̃r. §. fi. ff. ꝙ vi aut clam. z. l.
hic vera. ff. de adul. z iō ſingt̃ariter dice
bat bal. in. l. oēs ppl̄i. ff. de inſt. z iur̃ ſta
tutū diſponit ꝙ ſi debitū nō fuīt petitū
in decēniū n̄ poſſit ap̄lius peti ꝙ t̃le ſta
tutū cōprehēdit poſtumū ex q° v̉ba ſūt
concepta in rē & ideo belliſſime dicebat
Sali. in ante. caſſa. dubitando tamen ꝙ ſi
ſtatutū loq̄t̃ īperſōaliter ꝙ d̉bitū n̄ poſ
ſit probari per teſtes niſi per inſtrum̄tū

UVA. BHSC. IyR_273_1

publicū ꝙ iſto caū cōphēdit̄ clicus z ſic
vr̄ ſentire hāc meā ſnīam dictā an v̄ba ſit
ꝯcepta in pſonā ul ī i ē ſi v̄ba ſtatuti ſunt
ꝯcepta ī pſonā qa diſponit ꝙ ſubdit⁹ n̄
poſſit alienare rē īmobilē in nō ſubditū
tunc adhuc dico idē ꝙ tale ſtatutū tenet
z nō ē ꝯtra libertatē eccie. z adhuc alt̄°
tex. meliorē. q ſit ī corpe iuris in. l. f. C.
de tribut. li. x. in v̄ſi. dīna domus. aut q ꝫ
cuiuſq̄ dignitat⁹. re uera fundos. extra
metro factas. ubi lex expreſſe diſponit
ꝙ in ecclīaꝫ certe res alienari n̄ poſſint.
g° ſeqt̄ ꝙ idē poterit ſtatutū ppl̄i ar. le
gis oēs ppl̄i. ff de iuſt. & vir. glo. tn̄ ibi
expōit dīna dom⁹. i. regia dom⁹. q dr̄ dī
na dom⁹ ut. l. fi. C. de q̄dr. en. p̄ſcr. z ſm
iſtā expoſitōnē ille tex. nihil facit. ſꝫ glo
ibi exponit. Secū° dīna dom⁹. i. eccīa &
iſta vr̄ melior expoſitō qa tex. in. d. l. fi.
in v̄ſ. nr̄as dīnas domos. n̄ probat ex eo
quia utit̄ illo v̄bo nr̄as. ꝙ nō ē appoſitū
ī. d. l. fi. in v̄. dīna domus. bar. ibi cōphē
dit iſtud cōtrariū. z dicit ꝙ illa lex loqt̄
ī. l. impiali ſecus dicit in ſtatutis. Tu pō
dera pone ꝙ eſſet ppl̄s liber ut ppl̄s flo
rētinus z dn̄atus uenetoꝝ z faceret ſimī
dictū e ēt ꝙ valeret qa poteſt dari rō di
uerſitatis qa ſtatutū liberi ppl̄i n̄ poſſet
tm̄ in ſuo pplo q̄tū. l. gn̄alis in vniuerſo
facit ꝙ no. bar. in. l. i. §. de qua. ff. de po
ſtul. l. infamē. ff. de pupī. iuď. l. hoſteſ. ff
de captiuis. l. i. C. ne qs ī ſua cā. in. l. nō ā
bigit̄. ff. de leg. z ſic ſeqt̄ ꝙ de mēte bar
eſt ꝙ ſi iſtud ſtatutū in pplo ſuo valeret
tm̄ q̄tū lex īpialis ī vniuerſo tale ſtatutū
nō diceretur ꝯtra eccīaſticā libertatē. ſꝫ
mirū ē de eo qa etiā lex īpialis diſponeſ
in preiudiciū eccie nō ē approbata p ea
ut voluit hoſti. in. c. fi. de ſolut⁹. z ī ſum.
ꝯſti. z iō dicendū ē ꝙ iſtud ſtatutū ī caſu
nr̄o n̄ poteſt moďrari a dcō bar. qa bar.
loquit̄ q n̄ ſpecifice ſtatutū facit mētiōꝫ
de eccīs z eccl̄iaſticis pſonis. nec etiā. d.
l. fi. limita ta ut eā limitauit bar. loqt̄ in
caū iſtius ſtatuti nā ſtatutū iſtud loqt̄ ge
neral̄r nec facit m̄tiōꝫ ſpecificē de eccīa
ut facit di. l. fi. Secūdo faciat ꝙ voluit
bal. ī. d. c. eccīa ſcē marie. de ꝯſti. vbi di
cit ꝙ ſi ſtatutū ꝓhibet alienari ī clicū ꝙ
n̄ valet tale ſtatuti qa dicit eē verū ſi pri
cipl̄r ē fcm̄ in odiū clici. ſꝫ ſi in fauorem
reipublice ut n̄ fraudet̄ ſuis redditibus
i. publicis functionibus bn̄ valꝫ ſtatutū
ſm quoſdā magnos dioceſis quia ſup p
prio territorio fecer̄t ſtatutum ꝙ durat
ꝓpriū in ſuo vniuerſali ſicut pꝫ qa de cō
tractibus z delictis ibidē factis ibidē iu
riſdictio hr̄ z cōtractuſ facti ī fraudē ul
in dānū fiſci n̄ debēt fiſco nocere nec mī
n⁹ vr̄ fauorabil̄ reſpublica q̄ eccīa. ut in
l. fi. C. de ſacro ſan. eccl. z dicit ď h° for
uarias opi. nec ꝓſeqt̄ ꝙ als dixit z etiā
in ul. cōl. eiuſdē. c. q̄rit idē bal. an ſine au
toritate pape ppl̄s romanus poſſit face
re legem generalē. & dicit ꝙ nō. ſꝫ legeꝫ
municipalē in ip̄a urbe bn̄ facer̄ pōt niſi
eſſet cōtra clicos ul eccīas ſi fiat ſtatutū
ꝙ uendens eiſ teneatur ſoluere ī cōi nōie
gabelle unā magnā gabellā puta. x. ſoli
dos ꝓ libra. vnde ꝙ ſit lex ī pōit̄ ſubdito
in contrariū arguit qa in fraudē liberta
tiſ z preiudiciū eccīaꝝ emanauit. l. her̄s
meus. §. fi. ff. de condi. z demōſt. ꝓ. i. pt̄
alt̄ quia eccīa nō ledit̄ ī acqſitis ſꝫ certa
forma dat̄ in acqrend. ut. l. ticio cētū. §.
i. ff. de cōdi. z demō. ille tm̄. §. concludit
circa cāꝫ lucratiāꝫ nō honeroſā. It̄ ciui
tas pōt iura fiſcalia cōſuare nec tenetur
pati ꝙ diminuat̄ qa v̄a z ordiata caritas
a ſeipſa incipit & eſt de iure naturali. nā
cotidie ſtatuūt ciuitates ne poſſūt uendi
nō ſubiectis. l. in duoꝝ. ff. ď pigno. z ita
ibi reſidet m̄lto magis in caſu nr̄o ualidū
erit ſtatutū cū general̄r loqt̄ nō faciēdo
ſpeſificā mentionē ď eccl̄is clics et eccle
ſiaſticis perſonis. & ī q̄tū bal. dixit ualer̄
ſtatutū ꝙ uendens clicis teneat̄ ſoluer̄. x
ſolidoſ ꝓ libra dico illud ſtatutū n̄ tenet̄
ex quo ſpecifice loquit̄ de clicis. Tertio
faciat. l. fi. C. de pactis interemp. & uē
di. ubi ualidū eſt pactū ne fiat capella ī
fundo uendito g° multo magis erit uali
dū ſtatutū ppl̄i fcm̄ in gener̄ ꝙ res īmo
biles nō uendāt̄ non ſubdito ut in illo cō
prehendat̄ eccīa & lꝫ bal. opponat de. d
aute. caſſa. & dicat ꝙ illa loqt̄ in ſtatut⁹
uniuerſoꝝ & vniuerſaliter factis. et illa
lex fi. loqtur in pacto hōis. qa iſta rn̄°
cū ſua reuerentia non eſt bōa qa di. aut.
caſſa. loqtur eo caſu quo ſtatuta et cōſue
tudīes expreſſe derogant libertati eccīe
ſꝫ ſtatutū nr̄m expreſſe non tāgit aliquā

UVA. BHSC. IyR_273_1

ecciam ⁊ inq̃tū ſupiuſ dixit ꝙ vbū ꝑ yta
liam eſt appōitū in. d. aute. caſſa. ꝓpter
frequentiā dicas & hoͦ tenuit glo. in di.
aute. caſſa.. Quarto illa lex ſeu ſtatutum
n̄ pōt dici eē cōtra libertatē eccīe ꝑ quā
limitat̄ ptās ſubiectoꝝ circa res ſuas ut
uoluit Iaco. bu. in. d. aut. caſſa ⁊ probat̄
iſti. ad. l. fal. in pri. ⁊ inſti. de ſuc. liber.
§. ſed nr̄a. ff. de his q̄ ſūt ſui uł alieni iuriſ
l i. etiā ſi tl̄is limitatō inducer̄t priuatōꝫ
lucri perſōarū eccīaſticarū. l. i. §. munici
pū. ff. ad. l. fal. l. ſi quis ad declaranduꝫ.
C. de epi. ⁊ cle. aūte. ingreſſi. ⁊ aute. ſi q̃
mulier. C. d̄ ſa. ſā. eccl. ſꝫ ex p̄dicto ſtatu
to limitat̄ ptās ſubditoꝝ quo ad res eo
rū ergo non dꝫ cenſeri cōtra libertatē ec
cl̄iaſtica. Quīto illa lex ſeu ſtatutū q̄ iui
tant ad melius q̃ ſi nō eſſet facta nō eſt ī
probanda. l. i. poſt prin. ff. de inſti. ⁊ iur̄.
⁊ econtra illa non ē īꝓbanda ꝑ quā qs ī
uitatur ad malū. l. conuenire. ff. de pact.
dotal. l. ſiue hereditariā. ff. de neg. geſt.
ſꝫ in caū iſto per tale ſtatutū īuitāt̄ ꝑſōe
eccīaſtice ad melius q̃ ſi ꝓhibitō ſtatuti
nō eēt. nā āmoto tali ſtatuto dn̄i cl̄ici de
ſiderarent emer̄ res laicoꝝ ⁊ͤ ad agricul
turā intenderent ⁊ ad auariciā ⁊ dīna of
ficia ⁊ elimoſinaſ paupū negligerēt ꝯtra
iura cōia & vulgaria & ex probibitōne
talis ſtatuti ꝓuocantur ad melius. gͦ tl̄e
ſtatutū ē laudabile ⁊ ꝓ libertate eccīe ⁊
⁊ non contra libertatē eccīe. C. de epi. ⁊
cle. l. ii. c. diuerſis fallaciis. decl̄ias cōiu.
⁊ ne cle. uel monachi ſit neg. īmiſte. ꝑ to
tū. Sexto faciat nō poſſet dici contra li
bertatē eccl̄e ꝙ nō eſt contra priuilegia
eccl̄is conceſſū. notabile dictū Inno. ī. d.
c. nouerit. &. Ci. ī d. aute caſſa. & bar. in
di. l. cunctos ppl̄oſ. ſꝫ p̄dictū ſtatutū pri
uilegiis eccl̄iarū non obuiat ſi recte cōſi
deretur quia non afficit res uel perſōas
eccīaſticas ſꝫ ſolū ſeculares q̄ ſūt prorſus
ſepati & diuerſi. c. duo ſunt gen̄ra. xii. q
prima gͦ. Septīo faciat rō cōiſ ⁊ publici
bōi prefer̄t bono priuato. l. utilitas. C.
de priui. pilio. li. xii. l. i. ad fi. C. de cad.
tollen. c. bone. de poſtul. prel. & iō dice
bat Marcus cicero. in. iii. rethoricoꝝ.
nullū periculū graue pro pr̄ia putādū ē
⁊ quid id fugiunt ſtulti & īgrati ī ciuita
te inueniūtur. ſed ſtatutū iſtud fūdatum

eſt ſuper rōne publici et cōis bōi ut ſub
diti conſuēt eoꝝ res īmobileſ ꝙ ꝑtiꝫ ad
cōe bonū ut melius poſſunt ciuitatis one
ra ſubire. ff. de iure immi. l. cura. §. opes
& quia ſubditi diuites meliꝰ poſſūt ꝓui
dere eoꝝ liberis & familie. l. ſi quis a li
beris. ff. de liberis. agnoſc. nec predictis
obuiat qſpiā dixerit amice ſi cl̄ici emere
īmobilia de fructibuſ illoꝝ poſſet ſubue
nire paupibus. ad hoc r̄ndeo quia bn̄ hoͦ
facer̄ d̄berēt ſꝫ an faciāt ſcit deꝰ ⁊ expi
ētia docet & ab his q̄ cotidie fieri uideꝰ
poſſuꝰ arguer̄. l. certi ꝯd. §. ſi nūmos. ff.
ſi cer. pe. credo tn̄ ꝙ ſi emerent ad hoͦ ut
de fructibus alerentur paupeſ tale ſtatu
tū limitarent̄ per ea q̄ dixi ſupra ī. i. du
bio limitando prefatū ſtatutū & iōī hoͦ
eſſet ꝯſiderāda qualitas cl̄ici emēt̄ ſi ad
hoͦ emeret. Octauo faciat quia illa lex n̄
dꝫ dici cōtra libertatē eccl̄ie ubi eccīa ⁊
ꝑſone eccīaſtice onerant̄ publica utilita
te hoͦ exigente. l. ad inſtructiōꝫ. C. d̄ ſa.
ſan. ec. in. c. aduerſus. in. c ꝑuenit d̄ īmu.
eccl. ſꝫ predictū ſtatutū fūdat̄ ſub publi
ca utilitate ut ſepius dcm̄ ē. gͦ ſeq̄t̄ ꝙ ec
cl̄ia dꝫ hoc tollerare. Nono lōgeuū tꝑus
ꝯſuetudo & priuilegiū pape & prīcipis
eqꝑant̄. l. ii. §. caſſius. ⁊. l. in cōcedēͦ. ff.
de aqua plu. arcē. l. hoͦ iur̄. §. ductꝰ aq̄ ff.
d̄ aq̄ coti. ⁊ eſti. l. prohibere. §. plane. ff.
ꝙ ui. aut tam. yͦ ꝙ plus ē longiuq̄tatis
tꝑis p̄ſum̄ ē tacitꝰ conſenſus ſupioris ut
no. Ci. in. l. fi. C. noue vectigal. ⁊ ꝑ l a
ī. l. q aliena. §. i. ff. de acq. hr̄d. & ī. c. ſup
q̄buſdā. §. prā. ff. d̄ vbo ſi. ſꝫ ita ē in ꝓpo
ſito nr̄o ꝙ tale ſtatutū ē lōgeuis tꝑibꝰ
obſuatū plene per oēs ciuitates ytalie
ſcientibꝰ & patiētibus papa īꝑatore &
facit in ſi. belliſſimū dictū dn̄i car. ī. c. a
nobis. de decimis ubi loq̄t̄ de conſue. ue
netoꝝ ꝙ decime nō ſoluāt̄ niſi morte an
teneat ex quo papa fecit & tollerat illā
& nemo dubitat ꝙ ſi ſuꝑ tale ſtatutū eēt
priuilegiū ꝯfirmatoriū priuilegiū pape
nō poſſet dici cōtra libertatē eccl̄ie. gͦ
idē in cōſenſu tacito & preſūpto ex lōgi
tudine tꝑis per locū a pari ut in iuribus
p̄allatis. Deciͦ faciat qn̄ nulli facultati
eccīaꝝ nihil d̄trahit̄ circa res uł perſōas
eaꝝ nō pōt dici ſtatutū cōtra libertateꝫ
eccl̄ie nā libertas eſt naturalis facultas

UVA. BHSC. IyR_273_1

eius ꝙ cuiqȝ facere libȝ niſi ui aut iure ꝓ
hibeat̃.l.libertas.ff.đ ſta.ho.ſȝ tale ſta
tutū neqȝ iure neqȝ naturali facultate ec
cleſiaꝝ circa perſoãſ ul̃ res aliqđ đroga
tur gͦ tale ſtatutū ñ eſt cõtra libertatẽ
eccĩe minor probat̃ hoc mõ ꝓhibitõ dcĩ
ſtatuti frenū aliqđ ñ ĩponit ꝑſoniſ eccĩa
ſticis aut rebus eaꝝ ſȝ ſolū laicis ſubdit
z reb⁹ eoꝝ hoc aūt fieri poteſt ut ĩ.l.℄
de ſū tri.l.iuſdãdi.ff.de tu.& cur. dans
ab his nec obſtat.ſi qs pr̃a dixerit ſtatu
tū iſtud dr̃ per indirectū tollere ꝑſõis ec
cl̃iaſticis cõmtiuȝ ex quo ſubditi ſūt ꝓhi
biti res ĩmobiles eis alienare z ꝑ 9ñs vr̃
ꝓhibita libera facultas cõtrahẽdi quia
hͦ non ob.cl̃ico conceſſo tñ iſta 9ña non
forȝ va qa non dȝ actendi illud ꝙ ſeq̃ret̃
ſȝ dȝ actendi principalis cá ipſius ſtatuti
l.i.z.l.ꝙ dicim⁹.ff.de auct.tu.l.ſi ſpõſ⁹
§.circa.ff.de dona.inter uir.z vxo. & ꝙ
not.in.l.i.§.huius ſtudii.ff.de iuſt.z iur̃
nec per hoc ſeq̃t̃ ꝙ iur̃ uel derogat̃ eccĩa
ſtice libertati iure q̃ non lȝ ſubdituȝ ex
quãdã ſpeciali rõne a publico ĩtroducto
ꝓhibeant̃ alienare in nõ ſubditū ñ ĩfert̃
ꝙ nõ ſubditus de iure ꝓhibeatur ſecū cõ
trahere lege Iulianus.§.ſi qs a ppl̃o.ff.
de ac.emp.nec etiã innuit qa ex qͦ ꝑſõa
eccĩaſtica nõ reperit ſecū cõtrahẽtes hͦ
ñ contingit ex ui q̃ inferatur naturali fa
cultati ipoꝝ cl̃icorū cuȝ q̃tū ad ipſos &
res eorū dcm̃ ſtatutū in aliquo frenū nõ
ĩponit ſȝ hͦ cõtingit ex eo quia laici ſub
diti uolūt cuȝ ipſiſ cl̃icis cõtraher̃ q̃ uolū
tas ꝓbatur eo ipſo ꝙ eſt factū ciuiū uo
luntate ut.l.oẽs ppl̃i.ff.de iuſt.z iur̃.l.
de quibus.ff.de legibus.& a tali uolun
tate non poſſunt ſinguli ciues receder̃ ni
ſi conderent ſtatutū cõtrariū ut ĩ.l.ſicut.
℄.de ac.& oblig.z no.glo.ĩ.l.ſi cū dotẽ
§.eo aūt tpe.ff.ſolu.matri.z.p.di.z ali
os in.c.q̃ ſemel.de re iure.in glo. ¶ Vn
decĩo faciat in dubio ñ ꝑ̄ſumitur aĩus in
iuriandi niſi ꝓbetur etiã ubi ſit alteri lu
cri priuatio.l.ꝓ̄ctus.ff.de ampn.infer.
vnde lȝ perſone eccl̃aſtice excludãtur a
lucro non poſſunt ſibi hoc ad iniuriã ĩpu
tare nec dr̃ ꝙ fiat cõtra eorū libertateȝ
cū ciues ſic ſtatuendo ſuo iur̃ utãtur nec
dr̃ in dolo qui ſuo iur̃ utitur.l.nihil dolo
nullus.ff.đ reg.iuris ¶ XIIͦ.ꝙ cuius

putat equū ĩ ꝑſona ſua dȝ reputar̃ equuȝ
in ꝑſona alterius.l.ſi duo prõni.§.ſi qs z
§.ſeq̃nti.ff.đ iur̃ iur̃.qa non dȝ poſtular̃
id cuius contrariū non eſſet poſtulatum
qa ita dȝ putare in alio ꝙ uellet ꝙ ali⁹ ĩ
ſe faceret.l.i.ff.de ſolu.l.ſi.ea.lege.℄.đ
uſ̃is.z in euãgelio ſcriptum ẽ q̃cūqȝ vult
ut faciant uobis hõies z uos eadẽ facite
ipſis.refer gracianus nr̃ in.c.hūanū ge
nus.i.di.ſed ita ẽ ꝙ eccĩa putauit equuȝ
in ſe ꝙ res ĩmobiles eccĩe nõ poſſunt ali
enare in laicos ſine maxĩa ſollẽnitate z li
cẽtia ſuperioris.xii.q.ii.c.aliena.&.c.ſi
ne exceptiõe.z ĩ.c.i.ĩ.eo.ĩ.vi.gͦ equū
dȝ reputare in perſona laicoꝝ ꝙ nõ poſ
ſint in cl̃icos alienare nil niſi interueniat
certa forma et obſ̃uantia lȝ dura.ar.l.i.
ff.ꝙ quiſqȝ iuris.z.l.cū papinian⁹.z ãt
conſeq̃nter.℄.de ſen ¶ XIII.faciat q̃n
per ſtatutum certū hoĩm genus rẽ ĩmo
bilẽ ꝓhibetur alienare etiam cl̃icis nõ ſĩ
pl̃r ſȝ ſub certa forma utputa ſolutõe ga
belle tale ſtatutū non põt dici 9tra liber
tatem eccl̃ie.ar.l.cū ita.ff.de cõdi.& đ
mo.z bñ facit q̃i totus titul9.ff.de r̃b⁹
eoꝝ.gͦ ſequitur ſi tale ſtatutū nõ põt ñ
dicetur cõtra libertatẽ eccĩe. ¶ XIIII
hoc ꝓbatur ꝑ id ꝙ hẽtur in materia feu
doꝝ uaſallus enĩ feudū primū in eccĩam
alienari nõ põt niſi ſeruata certa forma
ut in.c.i.de alie.feud.& de probibita a
lienatõe feudi.ꝑ federicū poſt prin.ibi
ꝓ aĩa iudicar̃ & in.c.i.de milite uaſſallo.
q̃ arma bellica depoſuit.in.c.ſi cl̃icus.in
tiͦ ſi de feud.fuerit cõtrauerſia et in.c.
an mutus uel ulter impſ̃cūs.in uſi.feud.
nec eſt nouū ꝙ in iure 9prehendatur cer
ta forma alienationis que tñ alienaͦ ſub
certa forma & limitatõe concedit̃.ut pȝ
℄.de uendi.reꝝ fiſc.li.xi.et in.l.fi.℄.đ
uen.reꝝ ciui.eo.li.z in.l.fi.℄.đ iur̃ dñi
ĩ pe.z in l.fi.℄.de iur̃ emp.ita dicam⁹ ĩ
ꝓpoſito nr̃o ſi ſtatutū ꝓhiberȝ alienatõȝ
non ſimpl̃r ſȝ illã permictat cū certis mo
dis et certis limitatõibus puta ſi dixerit
ſtatutū niſi ſolueret.x.ſolidos pro libra
alienatio non ualeat que limitatõ appro
batur de iure ciuili faciat.l.fi.℄.de iur̃
emp.l.i.z.ii.℄.de metali. ¶ Itẽ ſi ſtatu
tum dicat ꝙ interueniat autoritas ſupio
ris q̃ ſit l̃r ĩ iur̃ ciuili approbatur.l.iii.℄.

UVA. BHSC. IyR_273_1

de uen. rez ciuitatis. li. xi. cũ g° iſte limi
tatõnes ſin iuridice g° totũ ſtatutum ẽ iu
ridicũ ar. l. eũ q edes. ff. đ uſuca. ℭXV
faciat ubi eſt eadẽ rõ ibi dꝫ eẽ ius. c. ĩter
corporalia de tranſla. prela. l. illud. ff ad
l. aqliã. ſꝫ ita ẽ ꝙ lex ſtatuit ꝙ r̃ctores z
officiales ſunt ꝓhibiti cõtrahere cũ ſuis
ſubdit⁹ durante offcio qa cũ talibuſ ꝯtra
hendo propter metũ poſſunt r̃bus ſuis
de facili de pauperari. l. i. ℭ. de ꝯtract.
iud. . l. licet. ff. de cõtrahẽ empt. cũ ſi g°
eadẽ rõ erit ĩ ꝓpoſito ꝓpter potentiã z
priuilegia clĩcorũ z magnã ĩopiam pecu
niarũ laici poſſunt de facili deduci p clĩ
cos ad paupertatẽ z iõ ſtatutũ iſtud ꝯce
dẽs hoc non debet cẽſeri cõtra libertatẽ
eccĩaſticã non dꝫ cenſeri illicitũ nã ultĩa
rõ illius ſtatuti eſt ꝓpria caritas ĩcipiẽs
a ſe ipſa ut in. d. l. p̃ies. ℭ. de fuit. z aq̃.
ℭ XVI. faciat oẽ ꝙ eſt fũdatuꝫ ſub pu
blico bono facit ceſar̃ dolũ. l. iniuriaꝝ. §
his q. ff. de fur. p̃ſumptio.n. doli z mali
tie in caſu iſtius ſtatuti ſupereẽ uideẽ du
obus currentibus. primum ẽ qñ ſtatutũ
eſſet generaliter conceptũ vꝫ ꝙ null⁹ cõ
traheret cũ clĩcis uel eis panẽ coq̃ret. &
ſĩlia z de talibus ſtatutis loq̃tur. c. fi. de
ĩmuni. eccl. in. vi. Secundõ ẽ qñ ſtatutuꝫ
faceret mentiõꝫ de ipſis clĩcis facerꝫ ex
p̃ſſam et ſpecificã hoc enĩ ĩduceret doli
p̃ſũptionem ꝙ contra libertatẽ eccĩe z ĩ
odiũ clĩcoꝝ tale ſtatutũ emanauerit z iõ
ius p̃ſumeret ꝙ in derogatiõꝫ et ſuffoca
tionem libertat⁹ eccĩaſtice emanauerit z
recte z ſubtiliter ponderet̃ tex. ĩ. d. c. fi.
de ĩmuni. eccl. in. vi. ſub illis ṽbis vꝫ eo
ipſo. q tex. iudicio meo & iudicio cuiuſq̃
ingent⁹ ſp̃s doctoris hoc probat nã tex.
ibi in ṽſi. q tp̃ale dĩnũ obtinẽtes ſubdit⁹
ſuis ne p̃latis aut clĩcis ſeu pſonis eccĩa
ſticis qcquid uendant aut emãt aliqd ab
eiſdem nec ip̃is bladũ molant coquãt pa
nes aut alia obſequia exhibere p̃ſumãt.
aliquĩ ĩterdicũt cũ talia in derogationeꝫ
eccĩaſtice libertatis p̃ſumãt̃ eo ipſo ex
cõicationis ſñie decernimus ſubiacer̃. vñ
pondera ſubtiliter tex. in ṽſi. cũ talia p̃
ſumant̃ in derogationẽ eccĩaſtice liberta
tis g° ſi ſunt alia non ſĩlia exp̃ſſis ĩ. d. c.
fi. non hꝫ locũ pena iſtius cõſtitõnis z ſic
nõ preſumũt fcm̃ ĩ detrimentũ libertat⁹

z iõ tex. apponit ſñiaꝫ excõicationis ful
mitorie ĩq̃tũ dicit eo ipõ facit ꝙ ĩ ſĩli hr̃
in. c. licet canon. de ele. li. vi. g° tex. dic.
fi. eſt reſtringendus quo ad expreſſa ibi
z ad ſimilia ibi expreſſis z ẽ uer⁹ z nou⁹
intellcũs ad illũ tex. ꝓpter illũ ṽſi. cũ ta
lia menti comenda. qa eſt doctrina noua.
ℭXVII. pondera glo. in. d. c. fi. ibi dũ
dicit. cũ clĩcis actio de dolo ꝯpetebat ad
ſuum dãpnũ cõſequendũ q cũ petit quo
cũq̃ aliqd dolo fieret z ſic ſubtiliter põ
deretur ibi glo. intellexit illũ tex qñ lai
ci dolo inducti fabricant illud ſtatutũ in
dãnũ z p̃iudiciũ clĩcoꝝ q dolus ꝓbat̃ eo
ipſo q faciunt expreſſam mentiõꝫ đ cleri
cis q̃ĩ uelit ꝙ eo ipſo ꝙ lex eſt edicta cõ
tra perſonas eccĩaſticaſ particulares ſeu
certũ hoĩm genus ẽ doloſa & cõpetit do
li exceptio ut ẽ tex. melior đ corpe iuris
in. l. i. ff. de doli exceptõe. & a tali. l. po
teſt appellari. l. i. §. ſolẽt. ff. qñ appł. ſit
et facit melior tex. in. §. erit. aut lex iux
ta honeſta generalis. in. di. z iõ ſuccurri
tur ꝯtra dolũ cõmiſſum in. l. cõdẽda. ut ĩ
c. cũ oẽs. de cõſti. z ſingulariter dicebat
bar. in. l. oẽs ppli. ff. de iuſt. z iur̃. ꝙ licꝫ
conſti. ſit edita per uerba gñalia ſi tñ ex
cõiecturis cõprehẽdi põt ꝙ ſit editũ cer
te pſone põt a tali conſti. appellari. z fa
cit qd no. bal. in. l. quiſq̃s. ℭ. quoꝝ app.
nõ recipitur. z in. l. iudicibus. ℭ. đ appł
& in ope edito ſuo ſuper Inno. in. ii. col
& bar. in. l. fi. ff. de priui. & ĩ. i. cõſti. ff.
& ibi alł tex. ſingulareꝫ in. l. ſi priuat⁹.
ff. q & a quibus. & facit. l. totiens. ff. de
pollici. & q̃ voluit angelus conſi° ducẽte
ſimoſexageſimooctauo. Ci. & alii. ĩ. l. ii.
ℭ. q̃ ſit long. conſue. ꝓcedit hoc qñ odiũ
eſſet rõe fundatũ puta ꝓpter delictũ ali
cui⁹ tũc ualeret cõſtitutõ ut lex facta cõ
tra aliquẽ ꝓpter delictũ eius ita hr̃ ĩ. l.
immiſſiõe. §. qd efficiũt. & h° ibi tꝫ bal.
de capi. di. . & idẽ voluit idẽ bal. in. l. i. ff
de legibus. & ego alł° tex. in clem̃. cupi
ẽtes. in ṽſ. ſtatuta facieutes. ỏ pen. z fa
cit ꝙ no. Ci. in. d. l. ii. ℭ. q̃ ſit long. cõſue.
& idẽ dicas ſi cõſtitõ fieret ĩ fauorẽ cer
te pſone. qa tũc valeret. ita dixit pe. de
an. in repet. c. ſi ꝓpter tua debita. de re
ſcrip. in. vi. miꝝ ẽ q̃ ñ uiderit bal. ĩ. l. i. ff.
de legibus. vbi hoc uoluit. & alł ĩ ar. l.

UVA. BHSC. IyR_273_1

ı. ff. de ꝯſtı. prıncıp. & ēt mırandū eſt ꝙ
uon vıdıt ang. ī. l. anchıocēſıuʒ. ff. de prı
uıle. eccīe alīt ıbı ang. tex. ın. d. l. neꝙ. C.
de ꝺ cur. lı° x° ego alī° contra eos caſuʒ ī
d. §. erıt. aūt. l. ın. d. ꝟ. nīlo prıuato como
do ꝙ aīr nūc non ex aīo & ſıc ſtat cōclu
ſıo glo. ın. d. c. fı. ınq̄tuʒ dıxıt ꝙ clīcı pn̄t
defēdere actōne ꝺ dolo ꝯtra ſtatutū ıllꝺ
qꝺ ıō eſt qꝛ ſpecıfıce emanauıt ın odıum
clīcoꝝ g° ſeq̄ꝰ ꝙ ſı gn̄aīr emanarʒ ſtatu
tū ꝓhıbıtuʒ reſtrīgendo ſe ad bona īmo
bılıa ꝯtra tīe ſtatutū nō ꝯpeteret actıo
de dolo ⁊ ꝑ ꝯn̄s glo. ılla ıta ītellcā aſſen
tıt valıdıtatı ſtatutı prıuatı Nec ob. cum
dıcebatur ꝙ ēet ꝯtra prıuılegıa eccīe ꝙ
poſſıt emere a laıcıs ut ın. l. fı. C. de ſa.°
ſan. eccl. qꝛ ſtatutū ıſtꝺ non ꝓhıbet hoc
ſımplīr ſed cū certa lımıtacōe ad alıud qꝺ
dıcebatꝰ ꝙ ī gn̄alı ꝯceſſıone fctā ppīs ad
ꝯcedēdū ſtatuta non vıderetꝰ cōceſſum ꝙ
pn̄t ſtatuerꝰ ꝯtra clīcos ut eoruʒ prıuıle
gıa quıa rn̄deo ıſtud ſtatutū nō eſſe ꝯtra
prıuılegıa clīcoꝝ ut ex ſupıorıbꝰ pʒ Ad
alıud cū dıcebatꝰ ꝙ ſpālıa derogāt gn̄alı
bꝰ ut īregula gn̄ı ın vı° apparʒ rn̄ſıo ex
ſupradcīs & cuʒ dıcebatꝰ non ēe verıſıle
ꝙ īꝑator ın cōceſſıone ptātıs cōdēdı ſta
tuta cıuıtatıbus data uoluıſſet cōcedere
ꝙ ſtatuerent alıq̈ que eēnt ın pıudıcıū ec
cleſıaꝝ quıa ıſtud ſtatutū nıhıl fıt ın pıu
dıcıū eccııs. ſed emanauıt potıus ad cōſ
uatıonē cōıs & publıcı bōı ut dcm̄ ē. &
ad. c. fı. ſatıs eſt rſponſuʒ. qꝛ lōquıtꝰ ī ſta
tutıs aīo ınıurıand factıs clīcıs & eccīa
ſtıcıs perſonıs fcā expreſſa m̄tıōe de eıs
nec ob. c. nouerīt. quıa y° quoꝗ ad qꝺ rcē
ıntuentı facıt ꝓ ıſto ſtatuto & ſupıus rſ
ponſū fuıt nec ob. c. ı. ꝺ ıurıur. ın. vı. qꝛ
loq̄tur de rep̄. ſa ıs q̄ generalıter ſunt ꝓ
hıbıte etıā ınter laıcos. ut ın aūt. ut non
fıant pıgn. et ſpālıter contra clīcos ut ī
dı. c. ı. nec ob. c. ſtatutū de hrt. ın. vı. ꝑ
quod cōcludıtꝰ ꝙ nec dırecte nec īdırecte
dʒ fıerı cōtra eccīas et eccīaſtıcas perſo
nas qꝛ per ıſtud ſtatutū nıhıl fıt ꝯtra clī
cos ſed ſolū laıcıs frenū ⁊ lımıtatō īpōıtꝰ
ut ſuperıus dcm̄ ē. Itē ıllud. c. loq̄ꝰ ꝺ hıs
q̄ ſunt fıdeı ubı magıs perıculū uertıtꝰ ıō
ſtrıctıꝰ ıbı procedıtꝰ ⁊ ꝑ ıſta cū laude cle
mentıſſıma deı ſıt expedıta ıſta tertıa ex
ıtatō nıhılomıus q̄ ſupıus dcā ſūt ſubıtıo
determīatıōı ſacro ſcē romāe ⁊ vnıuerſa
lıs eccīe. Et ınq̄tum ſupıus alıqꝺ dıxı de
colono parcıarıo uıde bal. q pulchre ⁊ ſı
gularıter loq̄ꝰ ın. l. ı. C. de fruc. ⁊ lıtꝰ ex.
NVnc uero oportune aduenıt
q̄rta dubıtatıo ſtante huıuſ
mōı ſtatuto ꝙ ſubdıtꝰ n̄ poſ
ſıt alıenare bōa īmobılıa ī n̄
ſubdıtū et ſunt duo frēs hn̄tes bōa īmo
bılıa ⁊ ın cōı ⁊ unus ē laıcus ⁊ alter ē clī
cus pōıto ꝙ per ıp̄m clīcū non poſſıt fıe
rı alıenatıo utꝝ poſſıt fıerı dıuıſıo bono
rū īmobılıū ⁊ cırca hoc vꝛ ꝙ nō poſſıt fı
erı dıuıſıo hoc modo ın clīcū eſt probıbı
ta alıena° reı īmobılıſ ut apparʒ. & p̄ſup
poſıto ſtatuto ergo ē ꝓhıbıta dıuıſıo re
rū īmobılıū. Vn̄ ſollēnıs doc. dn̄s lodouı
cus romanus concılıo centeſımo octuage
ſımo prımo. ubı conſuluıt ſtatuto cıuıtatꝭ
cauebatꝰ ꝙ de alıenatıōe ſoluatꝰ gabella
utrū ſoluatꝰ gabella de dıuıſıone et ꝯſulu
ıt ꝙ ſıc qꝛ proprıa eſt alıena° & alīt. l. ſı
pupıllorū ın. ı. ff. de rebꝰ eoꝝ. & ıbı Nı
colaꝰ de neapolı dıcıt ēē tex. cōtra glo.
ıbı dıcentē ꝙ eccīa pōt ꝓuocare alıū ad
dıuıſıōʒ qꝛ pōt ꝑmutare cū alıa eccīa g°
⁊ dıuıderꝰ qꝛ dıuıſıo ē q̄da ꝑmuta°. l. q cū
tutorıbus. ff. de trāſac. ⁊ dıcıt. Nıclus de
neapolı ꝙ glo. non fırmauıt pedes. ın. l.
ıubemꝰ nullı. C. de ſac. ſan. eccl. Sʒ guıl.
de cuno. ıbı tenuıt glo. ın. dı l. ſı pupıllo
rū. ⁊ alīt rōnem qꝛ eccīa n̄ dʒ cōpellı ſta
re ın perpetua cōıone. l. ın h° ıudıcıo. ff.
cōı dıuı. qꝛ eccīa ſēꝑ ē mınor ⁊ alīt glo.
cū tex. ī. l. nıſı. §. cū furıoſı ın rōe ſuı. ff.
de tutel. ⁊ rōıbus dıſtrahē. ꝙ glo. ſıngu
larıs reputauıt dcʒ bar. de ſalı. ın dı. l. ıu
bemus. ⁊ lʒ dcm̄ nıco. de nea. ın ſe ſıt ueꝝ
ꝙ dıuıſıo ſıt alıenatıo ⁊ voluıt glo. ī. d. l.
ıubemus. ınq̄tū alīt dı. l ſı pupılloꝝ. nı
hılomınus multū ſtrīgıt tex. d. l. ıubemꝰ.
⁊ ıō non bn̄ loquıtꝰ ınq̄tū rep̄hendıt glo.
d. l. ſı pupıllorū. & etıā glo. ın d. l. ſı ıube
mus. ınq̄tum dıcıt ꝙ eccīa non poteſt ꝓ
uocare prıuatum ad dıuıſıonē etıā nımıs
reſtrıngıt ıllā. l. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ſtabımus ın ıſta
concluſıone ꝙ dıuıſıo eſt alıena° . ⁊ eccīa
pōt cū alıa eccīa dıuıdere rē cōem ⁊ etıā
cū prıuato ſı utıle erıt eccīe et dıxıt glo.
ın. d. l. ıubemus. uel etıā poterıt dıuıderꝰ
grtıa uberıorıs culture. ıta voluıt gloſa

UVA. BHSC. IyR_273_1

ſollēnis. ſꝫ dubiuꝫ erit quid in minore. an minor poterit prouocarꝫ ad diuiſionē. dicit ꝙ non poteſt diuidere ꝓprietateꝫ. ut ibi. d. l. ſi pupillorū. & in. l. i. §. i. ff. d. rebus eorū. ſed quo ad fructus an poſſit ꝓuocare aliū ad diuiſionē bal. in. l. i. in pri. ff. de reb9 eorū. in vſ. h° nota. concludit ꝙ ſic et dicit ēē d̄ hoc duas legeſ ſingula. vꝫ. l. lutius titius. ff. fami. her. z. l. iubemus nulli. ꝑ alī. z hoc uidetur voluiſſe in illa. l. iubemus. z ſentiūt cōiter ſcribētes ibi & iſtud uoluit facundus doc. dñs florianus de ſancipetro. in di. l. luti9 titi9. nō minus uidit bal. ī. d. l. i. & mirādū eſt ꝙ non uiderit bal. in. d. l. fi. C. cōia diui. ubi declarans ītellcm̄ di. l. lutius. dicit ꝙ non loqꝫ in diuiſione iudiciali ſꝫ uoluntaria diuiſione. neqꝫ repitꝫ ſm eū aliqua lex in mūdo que dicat ꝙ fiat diuiſio ꝑ iudicē in ſola fructuū perceptione inter fructuarias & uehemēter admiror ꝙ dñs bal. ñ allegauerit dñm lābertinū de rappōib9 diſputantē & dicentē eſſe caſū ī. d. l. luti9 ꝙ minor prouocat ad diuiſionē fructuū et etiā non poſſū nō admirari ꝙ nō uidit odofredū in di. l. lutius. dicentē ꝙ etiaꝫ quo ad fructū non tenet diuiſio qa text. ſimplr negat minorē poſſe prouocarꝫ ad diuiſionē ut in. l. i. §. i. & in di. l. ſi pupill. de rebus eorū g° nec quo ad ꝓprietateꝫ nec quo ad uſumfructū qa q negat gen9 negat quālibet eius ſpēm. l. ſi cāꝫ. C. de tñſac. z pro iſta parte faciat tex. l. inter oms. C. de de pred mino. & iō dicit odofredus ꝙ in in di. l. lutius diuiſerūt uolūtarie z de facto. z facit tex. ibi diuiſerūt oīe prīmoniū qa cū adhuc haberēt ibi curatores nihilominus ipſi adulti diuiſerunt & ibi dicit glo. ꝙ diuiſerūt quo ad geſtionē non quo ad fructuū perceptioꝫ & ideo pro nulla hr̄ qui pro eoꝝ ꝑiudicio et ſic ille tex. nō probat doctrinā bal in. d. l. i. & iō ſtandū erit dicto bal. in d. l. fi. C. cōia diui. & dicto odofredi qd̄ tenementi pro declara° ne. d. l. lutius. nec d. l. iubemus nīl. ꝓbat doctrinā bal. qa loqꝫ in eccīa qa eſt ſecus in minore. & minor cito fiet maior ſed ī eccīa ſec9 ꝑ tex ī di. l. niſi. §. cū furioſi in ꝑall. Subdit etiā bal. in. d. l. i. ꝙ ſi expellit pupillo diuidere ipſe poteſt cū decreto iudicis ꝓuocare & dicit de hoc ēē duas. l. ſingulares in. l. fi. ff. de iure doc. & in. l. ſi conuenerit. ff. pro ſocio. pondera quia doctrina ſua non uꝫ uera p° per di. l. ſi pupilloꝝ. & d. l. i. §. i. que ſimplr prohibēt pupillū poſſe prouocare ad diuiſionem. ¶ Secundo quia minor prediū ſibi oneroſū ñ pōt alienare etiam cū decreto iudicis. ut. l. ſi fundū. in pri°. ff. de rebus eoꝝ qd̄ tñ ecclie ē conceſſū ut ē glo. ibi ſolēnis & probatꝫ in. c. ad aures. ī. eo. ¶ Ter° qa non eſt eadem rō in eccīa & minore ſeu pupillo qa eccīe impedimētū eſt ꝑpetuū ſꝫ ī minore aut pupillo non faciat dcm̄. §. cum furioſi. ¶ Quarto duriſſimū eſſet ſi ſoci9 ecclie eſſet riſoſus et dānoſus ſi nō poſſꝫ prouocare ad diuiſionē. l. cū pr. §. dulciſſimis. ff. de legatis. ii. ſed in mīore ceſſat īpedimentum perpetuuꝫ ut dcm̄ eſt in. d. l. fi. ff. de iur. do. ꝓbat doctrinā bal. qa ſi ponderetur ille tex. cū glo. loqꝫ ī ꝑmutatōe & loqꝫ in dote. z ſic nihil hꝫ cōforme cum minore aut cū pupillo. nec ob. d. l. ſi conuenerit. qa quo ad caſū ſuū ñ mertur allarī pro dicto bal. ſed quo ad rōnē eius bene merētꝫ allegari ſed rñdeo ꝙ in minore non ꝓcedit eius rō per di. l. ſi. fūdus ꝑ alī. ſubdit etiā bal. in. d. l. iubem9 ꝙ ꝓdigus cui eſt īterdcm̄ bōis nō pōt ꝓuocare ad diuiſionē & allꝫ caſū ſinglarē in. l. ex caſtrēſi ī fi prī. ff. de caſtrē. pecl z idem dicit in furioſo per glo. ſin. ī. l. ii. C. de cu. fur. maior aūt bñ pōt ꝓuocare minores z pupillos ad diuiſionē. ut. d. l. inter omſ. z illo caſu poſſunt pupilli īter ſe diuidere z ita dix. bal. in. l. i. in p° . ff. de rebus eorū. z allꝫ ad hoc glo. ſin in. l. inter pupillos. ff. de extu tu. de quo fcit feſtū Iaco. de ar. z bar. in d. l. iter pupillos et uidi praticē in facto. d. l. inter oēſ ꝙ quotiens maior ſocius ꝓuocat minorē ad diuiſionē ꝙ electio eſt minori. ꝑ tex. ī l. i. C. de his q̄ ſe deferunt. z per. c. i. d̄ ꝑroch. z ibi hoſti. z abbas antiquus dicit. ꝙ diuiſionem hr̄editatis dꝫ facere ñ maior natu ſed ille qui diutius admīſtrauit res hereditatis. z idē dicit īter ſocios ſtudii qui diutius fuerīt ī ſtudio z uide bal. in. l. peñ. C. cōia diui. q̄ dicit ꝙ lꝫ ꝯſuetudo ut refert aug9. de ciui. dei habeat ꝙ maior fratꝝ faciat protōnem & minor

UVA. BHSC. IyR_273_1

eligat tñ de iure inter eos nulla dꝫ ēē p̄
latio diuidendi uel eligendi ſed in oībus
debet equalitas ſeruari & ſic dꝫ optatio
breuiũ uel ſortis felicitate contingere ñ
ꝑ prorogatiã perſone per tex. ĩ. l. ii. C.
qñ de quib. ſecũda ꝑs. li. x. bar. in. di. l.
i. dicit. ꝙ mulier in diuiſione hꝫ optionē
ex quo dicunt vulgares ꝙ maior dꝫ dar̃
optionem minori quod eſt falſũ ſcđm eũ
niſi in caſibus quibus hoc priuilegiũ eſt
a iur̃ conceſſũ ut ibi uide dñm florianum
in. l. arbitrũ. ff. faml̃. her. ubi dicit ꝙ fa
uore minoris uel eccie debꝫ dari minori.
ul̃ eccĩe electõ alĩt. d. l. que re uera ñ fa
cit quia loquitur in priuilegio dato muli
eri in caſu illius. l. z priuilegiũ non extē
dit̃. iii. di. priu. ꝙ eſt dare aliã opinionē
ꝙ hoc cognoſcatur ex loci contiguitate.
l. qcũqꝫ. C. de om̄i ag°. def. li. xi. alia fu
it opinio ꝙ ſemper electio detur prouo
cato. l. ii. C. đ metall̃. eo. li. ſꝫ illa lex loq
tur ĩ caſu ſpāli ita dixit bar. in p̄all̃. l. i.
alia opinio fuit ꝙ ex ſorte contingat. d.
l. ii. C. qñ et quibꝫ. iiii. ꝑs ȣbeãt. tꝑe ꝟo
dicit ꝙ ſi partes concordent ꝙ maior di
uidat cũ electio erit minoris z alĩt caſuꝫ
d. l. perſone et certe ibi hoc non ꝓbatur
ſi uero non concordent tunc in re pari nl̃
lus vr̃ habere optiõꝫ ſibi deputatã a iur̃
& iõ uel debent eſſe concordes per. l. hu
iuſmodi in fi. de leg. i. uel dñt cõmictere
iudicio ſortis. l. fi. in prin°. C. cõia đ leg
& iſtud dicit addēdũ ad cã ꝑ ſe. in. l. i. ff.
faml̃. her. bar. no. in di. l. i. dixit ꝙ hoc
debet expediri officio iudicis mēte ego
uero conceperã illud qđ p̄dicit̃ ſcriptuꝫ
eſt genef. xiii. c. ubi dixit abiam ad loth
ne queſo ſit iurgiuꝫ inter te et me. z ĩter
paſtores meos & paſtores tuos. frēs. n.
ſumus ecce uniuerſa terra corã te ē rece
de a me obſecro ſi ad ſiniſtrã iueris ego
ad dextram ſi ad dextram elegeris ego
ad ſiniſtram pergam ecce q̈liter gl̃ioſus
ille pathartha fecit diuiſionē & electiõꝫ
tradidit nepoti ſuo & arbitror conſuetu
dinē modernã aſſumpſiſſe exordiũ ex fa
cto abrahe & iõ dicas hoc modo ſi cõſue
tudo ē in loco ſerues illã. l. de qbus. ff. đ
leg. cũ ſi. ſi uero conſuetudo nõ vigꝫ ĩ lo
co t tu c ſi ma or ex conco dia & uolũ
tate minor. ſ diuidat tunc equ ē ꝙ mi or

eligat per dcm̄. c. i. de parro. ſi uero ter
tius eſt qui diuidat & tunc aut ꝑtes ſunt
concordes quis primo eligat. & tũc ſue
tur pactũ. c. i. de pactis cuꝫ ſi. aut in hoc
ſunt diſcordes et tunc expedit̃ iudicis of
ficio qui aſſignabit parteꝫ ſuã ul̃ unum
uel ſortis felicitate ut. d. l. ii. C. qñ & q
bus. z intelligat materiã iſtã. Secũ° faci
at diuiſio tenet uicem emptiõis tex. ē ĩ. l
diuiſionis. in ꝟſi. emptionis uicē optinet̃
C. corã utriuſqꝫ iudice ſed clĩcus eſt ꝓhi
bitus acquirere imobilia. ti. emp. g° ita
erit ꝓhibitus acquirere. ti. diuiſi. Ter°
ex diuiſioue trãſit dominiũ rei diuiſe ita
dixit bal. in. d. l. diuiſionē. ꝑ illũ tex. ſꝫ clĩ
cus eſt probibitus hr̃e dñium rei ĩmobil̃
g° ſequitur ꝙ per uiaꝫ diuiſiõis illud ha
beri non poterit & facit. l. ii. in ꝟſi. dñi
um nactus ē. C. cõia utriuſqꝫ iudi. Quar
to facit. c. null. ĩ. eo. vbi dr̃ ꝙ alienatio
cõprehēdit ꝑmutatõꝫ & glo. in d. l. ſi pu
pillorũ dicit ꝙ diuiſio ē quedã ꝑmutatõ
& facit. l. cũ ꝑs. §. erit aũt. de leg. ii. g° ſi
per uiam permutatõis non poteſt cõſeq
rem ĩmobilē. per ꝯñs ñ poterit ꝑ uiã di
uiſionis. V° per diuiſionē acqrim⁹ ius ĩ
re. l. i. C. cõia diui. & ibi dix. bal. ꝙ dꝫ
ꝓponi contra ēptorē ſi habuerit tradi°
nē rei. ſed ante traditõꝫ dꝫ dirigi ꝯtra uē
ditorē. l. Iulia⁹. §. Itē Celſuſ. ff. đ ac. em.
ergo ſeqt̃ ꝙ per diuiſionē ñ poterit cleri
cus uendicare ſibi ius in re mobili ꝑ uiaꝫ
diuiſiõis. facit illud dñicũ. diuiſer̃ ſibi ue
ſtim̄ta mea. et ſupra ueſtē meã miſer̃t ſor
tē. Sex° faciat iſta diuiſio fit in preiudi
ciũ ciuitatis. nã vbicũqꝫ alienatio ē ꝓhi
bita ꝓpter fauorē ciuitatis ut ĩ caſu iſti
us ſtatuti & ueniendo ad diuiſionē gene
raliter in p̄iudiciũ ciuitati. tunc ſemꝑ tal̃
diuiſio ē probibita vbi ꝟo ñ fieret ĩ p̄iu
diciũ ciuitatis diuiſio talis tunc ñ ēēt ali
enatio. & poſito eſſet alienatio non tam̄
cõtineret̃ ſub ꝓhibitione ſtatuti põit ex
ēplũ quia fieret talis diuiſio inter ſubdi
tos ciuitatis quia ſubirēt onera ciuitatis
iſtud belliſſime uoluit ſup̄mus doc. bar.
l. iii. conci. incipiente ex temate predicto
tria oriũt̃ dubia vbi cõſuluit quidã acce
pit emphitheoſiꝫ ab eccĩa ꝓ ſe z filius ſu
us eo mortuo ſi filii diuidant ēphitheoſiꝫ
inter ſe ĩconſulto prelato eccĩe ꝙ ñ dñt

UVA. BHSC. IyR_273_1

alienare emphiteoſiꝫ q̄a ex eo nõ ſit p̄iu dicıũ aliqδ ecĩe diuiſione illi⁹ emphiteo ſis qa qlꝫ eoꝝ recognoſit eccliam illã ĩ dominã & de hoc dicit eſſe caſũ in. l. uolũ tas. C. de fidei con. ubi teſtator ꝓhibu it fundũ alienar̃ extra fam l. ꝙ nihilomi nus fam l̃ p̃nt dare & idẽ dicit ibi bal. in duobus fr̃ibus ſucceſſoribus ĩ ẽphiteoſi eccĩe qa un⁹ poterit alteri cõceder̃ et in ter ſe diuidere. & ꝑ illũ tex. mĩtũ ſingła riter dixit hoſt. in. c. poſſeſſiões. ĩ. eo ꝙ doc. ibi ſequũt̃ ꝙ ſi ep̃s egꝫ ĩ ep̃atu ſuo aliqua camera uel domo q̃ eſt capl̃i pote rit illã emere de ca° qa nõ exit extra ec cl̃iam & all̃t ad hoc di. l. uoluntas uide q̄ ibi dixi mõ ĩ ꝑpoſito nr̃o ex iſta diuiſiõe generat̃ preiudiciũ ciuitati qa res uadit ad nõ ſubditũ. Septimo ꝑ hoc vr̃ caſus ĩ l. ĩp̃ialem. §. p̃terea ducatus. de ꝓhibit. aliena. feudi. per federicũ ubi ducatus comitatus marchionatus. & ſi t̃ia nõ diui dũt̃ ſed feudũ diuiſionẽ r̃cipit ſi cõſortes uolũt ita tñ ſi om̃s qui feudi partẽ habe bũt fidelitatem dño facer̃ uolẽt g° ſi fi delitatẽ dño feudi nõ facerent ñ poſſẽt diuidere ſed in propoſito nr̃o iſte cl̃icus non recognoſceret in dñaꝫ quo ad ſoluẽ das collectas imponẽdas ab ip̃a ciuitate ſuper ipſis rebus ergo non poterit ꝑ di uiſionẽ rẽ ĩmobilẽ acq̄rere. Octauo ſi iu ra oĩa deficerent hec rõ nõ deficeret & rõ all̃at̃ pro lege. l. cũ rõ. ff. de bõis dam clem̃. i. d̄ ele. & ibi uiδ que late & cum l̃a te dixi in. i. notabili. qa ẽ probibita alie natio ſeu iſta diuiſio qa ille emẽs uel alio modo capiens non cogeret̃ ipſã ciuitatẽ recognoſcere ĩ ſuperiorẽ ad ſoluẽdas col lectas & iõ vult. l. ꝙ primus emphiteoſi ſta poſſit alteri cõceder̃ in ẽphiteoſi ĩ ſti locat. §. ad eo. quia ſecũdus ẽphiteoſiſta r̃cognoſcit primũ dñm ⁊ dñs ita poſſidꝫ et eodẽmõ ſicut pri⁹ ſꝫ ĩ caſu nr̃o iſte cl̃i cus non r̃cognoſceret ciuitatẽ iſtã ĩ ſupi orẽ g°. Nono faciat tex. melior de iure in. l. cum hu. §. ſi v̄m ſed ſi pl̃ibus. ff. de tranſac. ubi idẽ iuris eſt inter ſe et cũ ter tio ſicut ergo non poſſet fieri iſta diuiſio cũ alio ſubdito ita non poterit fieri cum iſto cl̃ico cum quo hꝫ cõionẽ bonorũ ⁊ iõ dixit bar. in. l. i. C. de ĩpon. lucr. de ſcrip l. xii. duo fr̃es receperunt a quã rẽ ab eccl̃a ad emphiteoſiꝫ uel p̃r recepit reli ctis duobus filiis an unus poſſit altera lienare partem ſuam & concludit ꝙ ſic. quia rõ quare non licet eſt quia ille cui a lienatur non eſt obligatus eccĩe actiõe ꝑ ſõali ut in. l. fi. C. de iure emphi. & ĩ. d. l. cũ hi. §. ſi vni. dixit bar. ꝙ ſi pl̃es h̃nt reꝫ ĩ cõi ſi ſunt probibiti alienare uidẽt̃ ꝓhi biti inter ſe diuidere dño in req̄ſito quan do illa alienatio eſt probibita fauor̃ ter tii ne fundus uadat ad poſſeſſionẽ illi ter tio non obligato ſecus dicit ibi in pl̃ibus h̃ntibus emphiteoſiꝫ coẽm quia tunc di uidendo rem nõ uadit illa res ad perſonã non obligatam dño & idẽ uoluit bar. in comĩto. l. qui rõm. §. duo fr̃es in pen. colu v̄ſ. circa pri. & in. l. & iõ. ff. de cond. fur cum ergo iſta alienatio ſit probibita fa uore ciuitatis ergo nõ poterit fieri diui ſio ut res diuiſa perueniat ad perſonã ñ ſubditã ip̃i ciuitati. Decimo faciat ꝙ no. bal. ĩ di. l. cũ hii. & di. v̄ſ. ſi ex pl̃ib⁹ vbi dicit ꝙ ſi teſtator probibuit eadẽ rẽ plu ribus alienari ꝙ etiam non põt unus ꝑtẽ vendere conſorti dño in req̄ſito per il lũ tex. vbi idem iuris eſt inter ſe cu ter° allegat. d. l. ſi pupillorũ in p̃rin. nec ob. ſcd̄m eũ di. l. i. de impon. lucr. de ſcrip. & d. l. uoluntas. & l. cũ pater. §. quindecĩ. ff. de leg. iii. quia ibi non fuit probibitõ in ipſam rem ſeu probibitio generalis ſꝫ tñ in perſõas extraneas ⁊ iſte probibiti ones ſunt ſtricti iuris. vnde ibi non fuit probibita niſi in extraneos ſꝫ in. d. v̄ſi. ſi pl̃ibus. fuit probibita fauore alimẽtoꝝ ſed in caſu noſtro fuit probibita fauore ciuitatis. Vndecĩo. faciat ꝙ not. Io. cal. in ſuis conſiliis in ti. de locato conſilio. x. ubi conſuluit ꝙ emphiteoſiſte p̃nt inter ſe alienare emphiteoſim quia qlꝫ ẽ aſtri ctus ad ſoluendũ canonẽ unde eccl̃ie ñ in fertur preiudiciũ. extranei v̄o non ſunt adſtricti ad ſolutionẽ canonis ideo conſu luit ꝙ ad extraneos alienatio fieri ñ po teſt dño inrequiſito et all̃t guid. de ſuga in. d. l. uoluntas. ⁊ Io. an. in addi. ſpecu. in ti. de loca. §. nunc aliqua. v̄. lxxii. ⁊ eti am iſtud conſiliũ cõnumerat̃ inter cõſilia nihilominus fuit cõſiliũ dñi gaſparis ei⁹ filii all̃t ita conſuluiſſe Ang. quia ꝓprie talis uenditio iſto caſu non dr̃ alienatio

UVA. BHSC. IyR_273_1

ar° eius quod hꝛ̄ in di.l.uolūtas.z ī di.l
unū ex faml.§.ii.ꝯ.l.ii.z in.c.cū aplica
de his que fiunt a prelato z ita reqꝛit
ille excellens pꝛ̄ canonū faciat ꝙ uoluit
federicus de ſenis conſilio.ccxxviii. vbi
dicit duo frēs habuerunt ad liuellū cer
tas res ab eccia pro quibus iure liuelli
ꝓmiſerunt eidē eccīe ea que conſueuerīt
ꝓmicti in huiuſmodi inſtrumentis liuella
rius demū iſti frēs uenientes ad diuiſioꝫ
oīm bonoꝝ ſuoꝝ tā prīmonialiū ꝗ liuel
lariorū inſtrumentum fecerīt de dictiſ re
bus liuellariſ maxime in requiſita dicta
eccīa et ſine ipſius conſenſu an poſſīt di
cta bona diuidere ſine conſenſu eccie z ſi
diuidant an cadant a iure ſuo.z conſuluit
ꝙ nō quia nihil debet eccīe z qa ī extra
neam perſonā non tranſfertur.& qlibet
remanet obligatus in ſolidū ad canonem
ſoluendū z nō ſufficienter pro pte ſoluerī
alio non ſoluente.¶ Iteꝫ qa alienatio de
frē ad frēm non vꝛ̄ eſſe alienatio·allt.d.
l.uoluntas.et di.l.unum ex familia.§.ii.
et.l.peto.§.frē.ꝯ.le.ii.z di.c.cū aplica
z ex iſtis vꝛ̄ alia concluſio ꝙ cū iſte clicꝰ
non ſit ſubditus cōītati nec ſit aſtrictus
hoībus cōītatis quia in eū non poſſit fie
ri diuiſio ut dicatur alienatio ſed ī cōtra
riū facit quod no.alberi.de roſato ī pri
ma parte ſtatutoꝝ in.xv.ſtāt ſtatuto ꝑ
gamꝭ.cautum erat ꝙ hñs domū aut fun
dum ex quo debetur annua penſio ſi dñs
illū uenderet emens teneatur ſoluere ga
bellā mō quidā habebat talē domū cōeꝫ
cum alio et illā diuiſit cū eo an debebit
ſolui gabella uidetur ꝙ ſic qa diuiſio ha
bet locū uenditionis.l.i.C.cōia utri.iu.
et ſi locus erit ſolutioni gabelle contrari
um determinat quia ſtatutū eſt ſtricti iu
ris nec loquitꝛ de diuiſione ergo non erit
recedendū a uerbis ipſius ſtatuti.¶ Itē
ꝙ prohibita alienatiōe vꝛ̄ prohibita ali
enatio uoluntaria et non neceſſaria.l.ali
enationes.ff.fa.hoc allt etiā qa diuiderī
rem litigioſam non incidit in uictū alie͞a
tionis rei litigioſe.allt.l.fi.in hanc pteꝫ
dicit tamē cōīter per doc.tremēdi dei oī
potentis inuocato auxilio in hanc dubi
tationeꝫ ita uꝛ̄ mihi ꝯcludēdū ꝙ aut iſte
frater laicus ſubditus ſtatuenti ꝓuocat
frēm ſuū clicū ad diuiſionē z tunc nō po
terit diuidere ex eo qa rꝛ̄ſpcū eiuſ diuiſio
eſt prohibita qa illo caſu cenſetur ēē ali
enatio et ita procebant iura oīa ſuperiꝰ
diuiſionem alienationē eſſe dicentia.aut
iſte frꝛ̄ clicus cui ñ eſt prohibita alie͞atio
quia dūtaxat ſubditus alie͞are ī nō ſubdi
tum prouocat frēm ſubditū ad diuiſionē
quia tūc poterit fieri iſta diuiſio qa iſto
caſu non dꝛ̄ eſſe alienatio itē qa eſt alie͞a
tio neceſſaria ꝗ hoc caſu dꝛ̄ eſſe ꝑmiſſa.l.
alienationes.ff.fam.her.z ad hanc meā
diuiſionem illud quod excelſo doct.dño
meo Io.de ymola uenit in mente.c.ult.
ī eo.in fi.ubi queſiuit an prohibita alie
natiōe uideatꝛ ꝓhibita diuiſio.z cuiꝫ aſſi
gnetur portio ſua ēt determinauit qa rꝛ̄
ſpcū eius cui ē ꝓhibita alie͞atio eſt ꝓhibi
ta diuiſio ideo non poterit prouocarꝛ ad
ſociū ad diuiſionem ſenis ſi ſocius cui non
eſſet prohibita alienatio uellet prouoca
re aliū ad diuiſioneꝫ cui eſſet ꝓhibita qa
tunc poterit nec reqꝛit alia ſollēnitas &
ita intelligatur conſiliū alberici ꝯ roſato
prealiatum & ita uidetꝛ mihi ueritas pu
ra z indubitata.¶ Poſſet etiā dici pōito
ꝙ diuiſio eſſet ꝓhibita non tñ clicus eēt
prohibitus petere pretiū ꝓ pte ſua are
nis.ꝙ no.glo.fin.in.c.i.de relig.do.ī.vi
z ꝙ hētur in.l.fidi.ix.§.ſi ſeruo.ff.ꝯ.le
iii.z dixi ſuperius in.i.dubio limitando
ſtatutū ꝓfactū z cū laude glorioſi dei ſit
expedita iſta.iiii.excitatio.¶ Et inquātū
ſuperius dixi ꝙ pecunia deputata ad ēp
tionem reꝝ īmobiliū cenſetꝛ ees īmobil
ut ē tex.in.l.iii.§.qd ergo.ff.de leg.ii.ꝗ
allt lodouicus romanus ꝓ ſiñ.in ſuis no.
¶ Addꝫ.albe.de roſato in ſuo ſollēni tra
ctatu ſtatutorū in.ii.parte.q.cc iiii.ubi
qrit ſtatuto ꝑgamſi cauetꝛ ꝙ uiro ꝓcedē
te uxor ſuccedat in dimidia bonorū mō
maritus deputauerat mille florenos ad
ēptionem fundi·mortuus eſt añꝗ emerꝫ
an uxor poſſit hꝛ̄e dimidiā mille floreō
rū conſuluit ꝙ ſic per tex.l.q z ſi non ſūt
§.quid ergo.de auro z ar.leg.z.l.q gra
naria.ī fi.de act.emp.z iſta addꝫ ad not.
in.l.cetera.§.fi.de le.i.tene menti ꝙ cōi
ter gnoratur z adde elegans ꝯſiliū dñi
pauli de caſtro conſilio.ccccxxx.īcipit ī
xp̄i nōie amē vꝛ̄ ꝙ dicta ſñia ubi ſtatuto
paduano cauebatꝛ ꝙ bona īmobilia non

UVA. BHSC. IyR_273_1

poſſint alienari in foreſẽ nec forenſ poſ
ſit acquirere mõ quidã foreſes emant
bona ĩmobilia padue adhuc ſibi tradita
non fuerint ĩterim fecit ſe habitari z fi
eri in ciuem et ſubditũ paduanũ egit rei
uendica ad illa bõa an potuit z conſuluit
ꝙ ſic qꝛ ſtatuentes non uoluerunt aliud
niſi ꝙ bona non eſſent penes nõ ſubſtinẽ
tes onera ciuitatis ſi tñ anteꝗ̃ ꝑfecte ac
quirat per realem traditionem fecit ſe
habilitari ſufficere debet. qꝛ per hoc ſa
tiſfactum eſt intentiõi ſtatuentiũ padue
quia ſtatuenteſ non requirunt ꝙ ſi ſubdi
tus ꝓ forma contractuſ ſed pro indẽnita
te cõi padue ideo ſufficeř debet ꝙ qcũqꝫ
ante realem traditionem emptor uel ali
us acquireř uolens reperiať habilis z ő
ſtrictus ad onera ciuitatiſ licet tpe cõtra
ctus foret añ optimũ. l. q ſoluendo non
erant duos oppollonios. ff. de inſti. z ꝙ
doc. in uſurario qui tpe teſtĩ nõ cauerat
de uſuris reſti. quia teſtamentũ ẽ nulluꝫ
ſed ſi poſtea caueat teſtamentũ reconua
leſcit ut no. Io. an. z alii. in. c. q̃q̃ de uſ̄is
in. vi. z bar z moderni in. l. filio ptĩo. ff.
de iniuſto. z bal. z alii in. l. poſtumo. C.
de con. tab. et ita conſuluit in accidentia
fcĩ tantus doctor faciat. no. tex. l. ex cõi
õe. ff. de excu. tu & adde elegans dcũm
dñi bal. in. l. ſi in rẽ. C. de ſuis et leg. vbi
dixit ſtatuto cauetur ꝙ mulier nupta ex
tra territorium mediolani non ſuccedat
in territorio mediolani modo quedã mu
lier patre mortuo ĩmiſcuit ſe hereditati
materne poſtea nupſit extra territoriuꝫ
mediolanẽſe an perdat hereditatẽ pr̃nã
z concludit ꝙ non quia illud ſtatutũ de
bet intelligi de hereditate acquirenda z
non acquiſita. ¶ Adde ꝙ pulchre dixit
Angelus in. d. l. uoluntas. C. đ fidei cõ.
videliꝫ ꝙ prohibitus alienare extra fa
miliã alienare poterit cum pacto ꝙ ĩcõ
tinenti debeat reſtitui famĩi quia tuc nõ
dicitř eſſe alienatio que momẽto ẽ penes
illũ duratura z de hoc dicit eſſe no. tex. ĩ
l. fi. in f. C de bonis q̃ liberũ primo ĩfer
ri poteſt ad ſtatutõ iſtud ꝙ ſi facta ẽ alie
natio rei ĩmobilis in non ſubditũ cũ hoc
ꝙ in continenti reſtituat ſubdito ꝙ talis
alienatio non ualebit z tenebit quod eſt
pulchrum z elegans dictum. ¶ Tu p° tẽ
pora iſtud dictũ angeli. per elegãſ dictũ
bal. in. l. hanc in. §. unũ prir. edictali. C.
de ſ̄is nup. ubi dicit pr̃ inſtituit ſpuriũ z
grauauit ut illam hereditatẽ reſtituat re
gi francie uel pape in continenti. ꝙ illa ĩ
ſtitutio non tenet quia preſumitř facta ĩ
fraudem legis ꝙ rex francie uellet illaꝫ
hereditatem ita in propoſito ſic uerisimi
le eſt ꝙ ille heres non eſt talis ꝙ non re
ſtituat illã rem familie teſtatoris ul̄ ſub
dito ciuitatis talis alienatio non ualet z
iſtud bene cõmẽda mẽti z adde ad iſtud
dictum Ange. quod uoluit bar. in. l. ſeqẽ
§. item labeo. ff. de uſuc. ꝙ ſi emphiteoſi
ſta uendit emphitheoſim dño ĩrequiſito
ꝙ ſi poſtea redimit ꝙ nihilominus ꝑdit
rem et idem etiam vult in. l. i. §. fi. ff. de
põiti. poſt dy. quia licet per recuperati
onem ſit ſublatum viciũ perſonaꝝ. nõ tñ
eſt purgatum uiciũ rei. faciat in ſi. tex. ĩ
c. i. in ti. quid iuris. ſi uaſallus poſt aliẽa
tionem feudum recuperat z fuit. dictuꝫ
ſpe. in. §. nunc aliqua. v̂ſ. iiii. c. quia iſta
dicta limitantur per illam eleganteꝫ do
ctrinam angeli. z ideo lodouicus romãꝰ
ĩ di. l. Itẽ labeo. refert ꝙ cuꝫ illis diebꝰ
de facto accidiſſet illa qõ ſe dixiſſe fore
equũ ꝙ ſi ẽphitheoſiſta in continenti aut
poſt paruũ tempꝰ rẽ recuperet ꝙ excu
ſatur a pẽa cõmiſſa. per. c. ſi quis pſ̄bite
rorũ. de rebus eccĩe. ĩ. eo. ubi ſi prelatꝰ
recuperat rem quã alienauit in continen
ti euitat excõicatõꝫ z per. c. potuit ő lo
ca. vbi emphiteoſiſta celeriter ſoluendo
purgat ultĩuꝫ canonis non ſoluti z etiam
alĩt. l. ſi in lege. §. colonus. in v̂. paucis di
ebus. ff. locati. non tñ dñs lodouicus al
legat illud dictũ angeli ego dico dictum
dñi lodouici ueꝝ et allego dictum. c. i. in
v̂. poſtea. ubi ſi uaſallus ex interuallo re
cuperauit feudum alienatũ non purgat
uicium rei nam illa dictio denotat longũ
ĩternallũ ut eſt glo. q̃ ego nouiſſimus cõ
ſ dero in. l. cũ fundũ. ff. de ui. z ui ar. &
allego not. tex. in. l. ii. C. de cuſt. reꝝ. in
v̂ſi. poſtmodũ. quẽ ponderauit dñs bal.
in. l. i. §. diuuſſeuerus. ff. de queſtio. vbi
dixit qꝛ ad hoc ut quis poſſit condẽnari
ex confeſſione facta in tormentis debet
ꝑſenerare in ea quia illa perſeuerãtia dꝫ
fieri ex interuallo poſtq̃ mitigati ſũt do

UVA. BHSC. IyR_273_1

lores tormentorū z ad hoc bar ibi alſ fuit
Di.ī l.ii.ī vſ. poſtmodū faciat notabilis
tex. per locū a ſpāli in.l. quotiens. §.ſi
quis poſtea. ff. de heredi.inſti. ubi ē ſpā
le fauore teſtamēti & libertat ut dictio
poſt denotet actū factum incontinenti z
ibi pulcre dixit bal.q dam fuit accuſat9
ꝙ inſultauit titium & poſtea illū ꝑcuſit
ꝙ illa dictio poſtea intelligit in cōtinēti
z hoc propter odium pene ut cēſeat uni
cum delictum z de una pena puniatur &
allegat bal. ibi glo.ſingu.de hoc in.l. qui
de crimine. C. qui accu.non poſſ. & bene
facit° Io.in.c.cū uictorienſ.de elec. z ꝙ
no. Dñicus in.c.i.de conſt.li.vi. z ſi quiſ
piam opponit ꝙ y° dictio poſt denotat
de ſuo proprio ſignificato modicū inter
uallū & ad hoc allego tex. quē alibi ego
neſcio nouiſſimus et ſolitarius cōſidero ī
l.continuus.in.vſi.poſt interrogatū.z ī
vſi.quem ius eadē die ſpoſpondiſſet naz
interuallū factum eadem die dicitur mo
dicū.ut not.bar.in.l.i.§.qui pñs.ff. de
vborū obli.ſed.elapſo die dicitur longū
interuallū.l.liſ.duobus.ff.de duobus re
reis. & tñ illa dictio poſt.ibi ſignificat
interuallū factū eadem die.rñde ꝙ iō ē
eſt ibi quia lex ita expreſſit & ſi ita non
expreſſiſſet importaſſet longuʒ interual
lū & iſta tenemenri quia non reperieſ ta
ctā ꝑ modernos ſcribentes ī locis preal
legatis.ſed reducendo illam limitationē
angeli ad ſtatutū p̄factum credo ꝙ non
dicat ueruʒ z hoc ꝑ tex.in.l.i C..no licē.
hītato met°.li.x.inducendo ut īduxi ſu
perius in.i.dubio.z per tex.in.l.quidā.
ff.d fidei con.leb.nec.§.fi.C.de bo.lib.
meretur allegari ad limitationem iſtius
ſtatuti.

NVnc uero ante oculos opor
tune ſe offert quinta dubita
tio videlʒ ſi ſtatutū ꝓhibeat
iſtam alienatiōʒ fieri īter ui
uos inforenē et teſtator in teſtamento
grauet heredem vendere fundū forenſi
uel nō ſubdito an heres poſſet cōpelli ad
uendendū z ſi uenditio fiat an trāſferat
dñiū. & ange.in.l.ſi ita quis.§.ea. lege
de vbo.obli addendo ad bar. Statutu ī
q̄tū probibet in non ſubditū ex ti° īter
uiuos alienari bona ſtabilia et teſtator ī
bet heredem uendere funduʒ forenſi an
heres poſſit ad uendendū cōpelli et ſi uē
ditio fiat an dñiū trāſferatur z remictit
ſe ad not. ꝑ Di.ī.l.uxorē.§.agri plagā
ff.de leg.iii.& adde glo. ordinariā in.l.
extimatiōib9.ff.de pet.here. et ad dcā
plene Io.and.in addit.ſpecu.in rubri.d
rerū permut. vbi referſ deciſionē Oldra
laudenſis. z Iaco.but.qui hanc q̄ſtioneʒ
diſputarūt.dñs meus Io.de ymola ī h°
uerus relator tranſit cū illa rōne angli.
Bal.in.l.ſi heres.ff.de accī.ēpt. inducit
principiū illius legis ad q̄onem prefacti
ſtatuti diſponentis ꝙ nulla actio uel ius
poſſet cedi forenſi & aliqueʒ dānare ex
ex teſtamēto cedere uel uēdere alicui fo
renſi et uendat uel cedat decidit ꝙ nō in
cidit in penā non enī facit hoc iure 9tra
ctus ſed iure ultime nolūtatis et idē bal.
in.l.i.C.coīa de leg.in.ii.col.vbi quero
teſtator iuſſit rem ſuam uendi certo p̄tio
an legatarius habeat rei uendicationem
offerendo pretiuʒ refert Di.dicē° ꝙ ſic
per di.l. uxorē.§.agri plagaʒ et allegat
glo.in.d.l.in extimationibus.ad fi.z h°
tenet Iac.de aridi Bal. vo ibi dicit ſatis
aīoſe ꝙ ambo dicunt contra caſum legis
ſi heres p̄alī.& ita ibi reſidet.ſʒ idē bal.
in di.l.in extimatiōibus dicit illā glo.fa
cere ad q̄ſtionem an tranſeat dñium rei
ꝙ teſtor iuſſit heredem uēdere remictit
addi in.d.§.agri plagā & alī in arg.l.la
beo.ſcribit ſi bibliotecam. ff de contra.
empt.ſed an in.d.l.in extimationibus re
putat gl.ibi ſingu.et meliorē de corpor
iuris ꝙ ſi heres eſt damnatuſ uender cer
to precio quod in legato non eſt niſi ip̄a
uenditio et res uendita capitur ex 9tra
ctu inter uiuos et non ex ultima uolūta
te ſed ubi heres non dānatur uendere ſʒ
rem dare accepta certa quātitate res ca
pit ex legato et pecuniam heres capit
gratia conditionis implende z ideo dicit
ſtatutum prohibet legari uxori rem ma
riti aut non ſubiecto rē alibratā optime
tenet legatū quia percipitur res non de
legato de uēditiōe.z ſi de cōtractu debʒ
ſolui gabella ſoluende hac z ſilemtū dʒ ī
ſinuari non inſinuabitur legatū rei ſed le
gatum uenditionis ubi vo heres ē iuſſus
dare reʒ uxori aut non ſubiecto accepta

UVA. BHSC. IyR_273_1

certa quantitate tunc non tenet diſpō ob
ſtante p̄fato ſtatuto quia uere percipit
ut ex vltima uoluntate circū ſcripto cum
ſtatuto in caſu. Primo ſi heres eſſet cōtu
max in uendendo tranſiret dn̄m rei in le
gatariū z percipet ut ex ultima uolunta
te non ut ex contractu q̄a celebratus nō
eſt z in hac. q. refert ꝯſuluiſſe Di. ut no.
per eū in di. §. agri plagā et tangit Ci. ī
l. i. C. cōia de leg. z ita reſidet & r̄mictit
ad. d per ſe in. l. nec illud. §. ſi quis. ff. de
her. īſti. ſed in v̄itate ibi hoc non tangit
remictit etiam ſe ad dcā per eū . in di. l.
i. C coīa. de leg. ibi uero aliq̄tulum dila
tauit ſibi fimbrias in pūcto iſto. Querit
enī ſi teſtator iuſſit heredem ſuū uender̄
mihi fundū ꝓ certo pretio an ꝯpetat mi
hi rei uendicatio. alīt Iaco. de aridi dicē
tē ꝙ non ut ibi refert Ci. ꝙ ſi heres eſt
dānatus ſolū ad uendendū . & ſic ad fcm̄
l. conſilio. in fi. ff. de cur. fur. vnde uende
do in continenti liberatur. l. ſi fideiuſſor
ad fi. d̄ leg. ii. n̄ āt trāſit dn̄m rei legate
quia legata non eſt. Di. de fcō conſultus
detīauit contrariū per. d. §. agri plagam
ubi tex. dicit . ꝙ legatario cōpetit peti
tio ergo in rem actio ut. l. actio. ff. de ac.
et ob. ipſe non dicit ꝙ ſi heres conſtitutꝰ
in mora uendedi quia preciū affertur ꝑ
legatariū tunc habet̄ conditō pro imple
ta. d. l. labeo. ſcribit ſi mihi bibliotecaꝫ .
z tunc tranſfertur dn̄ium ex ipſo legato
l. repn̄tante facto. quod fieri dꝫ ab here
de z ita intelligitur. d. §. agri plagā . licꝫ
ante q̄ heres conſtituatur in mora nulloº
tranſfertur dn̄ium. ymo ſi heres uendit
ipſe tranſfert dn̄ium tradendo & tranſit
tm̄ ex contractu non ex ultima uolūtate
ut in di. l. fi. ſi fideiuſſor. hoc patet ī hr̄e
de iuſſo manumicter̄ quia ab eo habet li
bertateꝫ licet per iuſſuꝫ teſtātis ſed ubi
negligit manumictere tunc dicitur manu
miſſum a teſtante z ideo eſt libertuſ orti
nus. l. deberi. in glo. magna. C. de fidei.
contra liber. & ex predictis dicit hēs ꝙ
vbi uenditio non celebratur & dn̄iū trā
ſit quia directe legatarius habet ex ulti
ma uoluntate non debebit ſoluer̄ gabel
lā ſcd̄m formaꝫ ſtatuti diſponentis ꝙ de
quolibꝫ contractu ſoluat̄ gabella nec de
bebit dictum inſtrumētū regiſtrari in ar

chiuo publico ſcd̄m formā ſtatuti diſpo
nentis ꝙ oīs ꝯtractus tūc z maxīe ēptō
nū debeāt r̄giſtrari ſed ſi heres uēdit nl̄
la mora ꝯtracta tunc oīa q̄ in diſpoſitōe
de contractu uendicant ſibi locū ī eoſdē
ſi heres eſt iuſſus uēder̄ alicui perſone ꝓ
hibite puta mancipiū xp̄ianū Iudeo uel
iubetur prediū reptū in libro extimatio
nū extimatū alicui non habenti extimum
ut viget illud ſtatutū peruſii & eugubii
tunc quia heres eſt iuſſus facere illud ꝙ
lex aut ſtatutum fieri uetat iuſſus ē nul
lus. ut. l. i. C. de his que pene no. & ideo
lex tunc reputat fcm̄ unū non trāſit dn̄i
um. hered̄ uero uendente . q̄a nō poteſt
conſtitui in mora heres. l. ſi pupillus. ff.
de uerbo. obli. &. d. l. i. & nunq̄ lex r̄pu
tat factū niſi ꝓpter morā. ut. l. cū uero.
§. ſubuentū. ff. de fide. con. liber. unde ſi
heres non uenderet nulla eſſet dubitatō
ꝙ incideret in penam ſtatuti q̄a tunc nō
uendit neceſſitate cogēte ymo uendit cō
tra diſpoſitioneꝫ iuris ex mero arbitrio
et propter hoc non ob . alienos. ff. fam̄l
her. nec ob. l. pater ex prouīcia. ff. d̄ ma
numi . ubi ſi filius manumictit ſuꝰ pr̄is
de uoluntate pr̄is ipſe pr̄ manumictit &
non filius et manumiſſus eſt libertus pa
tris & non filii. ita videt̄ in propōito ꝙ
teſtator mandando alienari ipſe alienat
in ultima uoluntate quia in. l. cōia. dn̄iū
ſerui non fuit tranſlatum in filiū . iō ipſe
pater manumictit per filiū tāquaꝫ ꝑ nu
dū mīſtrum. & ē ſpāle in filio ut manumi
ctere poſſit quia alius n̄ poſſit. ut. l. neqꝫ
mulierē. C. de manumiſſ. viii. dicit in caū
aut mō tranſiuerat in heredem dn̄iū vn̄
ad heredem pertinet tranſlatio dn̄ii &
ipſe tranſfert. & iſta dicit ibi Ange. eſſe
multuꝫ notanda & ita reſidet z pondera
ſingu. tex. in. d. l. ſi fideiuſſor. §. fi. de le.
i. quia eſt ibi caſus ſingu. et aureus ꝓ eo
ꝙ dicit Bal. in. l. imperator. §. ſi dētuꝫ. d̄
lega. ii. ꝙ ſi quis eſt grauatus a teſtator̄
uendere fundū ꝙ non poteſt ītentare. r̄
medium. l. ii. C. de re ſin . vend. dn̄s. m.
Io. de ymo. in di. §. ſi cētū. dicit ſe crede
re dictū Bal. eſſe uerū eo caſu quo teſta
tor ſpecificauit et determīauit precium
ſi uero non ſpecificaſſet uendi ꝙ tunc ha
beret locū remediū. d. l. ii. & ita dicit ſe

UVA. BHSC. IyR_273_1

limitare. & intelligitur dcm̄ Bal. qui re
uera optime loqtur ſed defecit in caū le
gis z ſic defecit in ſalutari ſuo. q̄a pro il
la diſtictiōe caſus eſt. in di. §. fi. quē men
ti cōmenda. ſed Io. and. in preall. Ru. in
addi. que incipit. ē etiā ſciendū ꝙ Oldra
dus padue & Iacob. but. bononie. diſpu
tarūt q̄onem que fuit de ſtatuto ciuitatꝭ
prohibente oēm alienationē rei ī mobil̄
inter uiuos de ciue ī forenſē teſtator iuſ
ſit in ſuo teſtamento rez ſuā īmobilē per
mutari cū forenſ querebat. Iac. but. an
hec permutatio dicatur a ſtatuto prohi
ta. Oldradus uero credebat teſtam̄tū n̄
fuiſſe ſollēne z heredē adiuiſſe ꝑmutādo
z tradēdo Querit̄ an duplici pēa ſtatuti
ꝯdēnantis aliēationez z ꝯfiſcantis rez lo
cus eſſet. Prima q̄o incipiebat ſtatuto ca
ueт̄ ꝙ nulla alienatio. Secūda q̄o incipie
bat. ſtatutum eſt padue ꝙ nulla alienaᵒ
In prima q̄one ꝓlixius actingit materiā
n̄ram. ſecundo ē aūt q̄onis dubiū quia ꝑ
heredem uiuentē z teſtatorē morientē fa
cta fuit permutatio et ſic fuit contractꝰ
inter uiuos. ſi enī ſimpl̄r in rē legaſſet n̄
eſſet q̄ſtio. Iac. aūt but. pōderauit ꝙ diſ
poſitio ultime uoluntatis de re permutā
da includit rem permutari. & rē tradi z
om̄ia cōia ad contractū permutationis. l
ſi heres. ff. de ac. empt. Secūdo pondera
uit ꝙ legatum perſone z ꝑmutatō per ſe
ſunt habiles ad dn̄ium transferendū. pri
ma pz in. l. ſuum filii. §. i. de legat. i. Se
cunda pz ex. l. i. ff. de rerū permut. & ſic
pz ex primo recte agi poſſe ex teſtam̄to
ut ex ea cauſa tradat̄. ut in. d. l. ſi heres.
ex ſᵒ habetur ꝙ cum cauſa ſit habilis ad
dn̄ium transferendū traditione ſequuta
ſequitur alienatio & dn̄ium transfertur
l. traditionibus. C. de pac. & ſic pz nō ēē
locū prohibituz. Oldradus in ſuis termi
nis ſcilicz teſtam̄ti nō ſolēnis id tenuit ꝓ
mictens relictum in teſtamento nō īcludi
in ſtatuto ꝓhibito alienationem inter ui
uos ſed probato q̄a rei in nō ſolēni teſta
mēto. relicte traditio z poſſeſſio ex teſta
mento ꝓficiſcit̄ & habet̄ ac ſi ꝓ ex teſta
mēto ſūpſiſſet exordiū q̄a ſic probat rei
pro legato poſſeſſio ꝓficiſcitur ex teſta
mento. l. nemo. ff. ꝺ uſuca. pro leg. ſz res
non ex ſolemni teſtam̄to relicta & ex eo

tradita dicitur pro legato poſſideri uel
uſucapi ut patz ex. l. fi. ff. de uſucap. pro
leg. ergo teſtamēto proficiſcit̄ et ſic non
cadit in ſtatutum. induxit ad idē duas. l.
ſcilz. l. fi. ff. de rebus eorū. & ī. l. teſtam̄
to. ff. de fidei cō. liber. vbi querit̄ an ex
cauſa fidei cōmiſſi manumiſit illā q̄ manu
micti iuſſa ē in teſtam̄to īperfecto. & rn̄
detur eā ibi recte manumiſſaz et ſic dicē
do rn̄de ibi ad q̄onem ſcilz eam manumiſ
ſā ex cauſa fideicōmiſſi. Indetermīata. r̄
rn̄ſio intelligenda ē talis qualiſ preceſſit
interrogatio. l. ſi ſīn̄. §. qui interrogatus
ff. de īterro. ac Inſt. d. īutil̄. ſtipul̄. §. pa
tria. l. i. C. de diuerſ reſcript. & ita r̄ſidz
ibi Io. an. Et īdubitāter motiua dn̄i Ol
dadri ſubtilia relimata fuer̄t. nec miruz
quia Raphael fulgoſus. in. l. iubemus. ī
i. C. de ſacro ſan. eccl̄. dicebat Oldradū
fuiſſe doctorē uer̄ illuſtrē nec mīori lau
de digna ſunt motiua. Iaco. but. fuit enī
melior homo ytalie ut uerbis dn̄i Bal.
utar in. l. q̄cūq̄. C. de epi. & cle. & maxi
me q̄a illa ut firmā petrā ſequutus ē Io.
an. qui fuit fundamentum iuris. Ita dix
it Bal. in. c. cū olim. ꝺ re iudic. nec erubu
it Ange. in com̄to. l. ſi certis annis. C. de
pac. dr̄e deferendo ſēper reuerētie. Io.
an. Fuit enim ſpeculū iuris. Pondera pri
mo q̄a. l. fi. de uſucapt. pro leg. non ꝓ
bat formaliter doctrinā Oldradi. loq̄t̄
enī in uſucapione ubi ſufficit titulus etiā
putatiuus ut late ſcribit Bar. in. l. celſus.
ff. de uſucap. z ideo ex teſtamento nullo
heres nunq̄ conſtituitur in mora ꝑ no. in
l. eam quā. C. de fidei con. & in caſu q̄ōis
n̄re pre ſupponimus heredez conſtitui in
mora ut late retulit Augelus ſupius gᵒ
di. l. fi. non meretur allegari ad huiuſmo
di deciſionem nec etiā. d. l. in teſtam̄to ꝓ
bat dictū Oldradi ut appz in vſ. qui pioſ
tn̄ filios debuiſſe mā umicter̄ eā quaz pr̄
dilexiſſet & ibi glo. arguit in cōtrariū z
poſtea dr̄ ſpeciale eſſe ī ꝑſona ſic dilecta
& licet aliq allegent eā glo. pro ſing. tn̄
ē ſitiſ ī. l. ſi iur̄. C. de teſt. māu. z ſic loq̄t̄
illa lex in caſu ſpāli. & etiā in caſu in quo
libertas erat debita propter dilectioнē
perſone. z ſi dicatur ymo cogitur preſta
re fidei conmi. que ſunt aliena a liberta
te ut ē ibi tex. Ad hoc rn̄deo ut ibi dicit

UVA. BHSC. IyR_273_1

glo. ꝙ illud dicēdo accidit ibi quia ex eo
filii libertatem dederunt. z ꝑ ꝯñs tenebā
dare pecuniariū fideicōmiſſum & alit. l.
non dubiū. C. de teſt. l. inutiliter. C. fidei
cōmiſſi. vnde eo ipſo ꝙ agnouerunt uolū
tatem defuncti dando libertatem uiden
tur eo ipſo agnouiſſe relicta pecuniaria
legata illi ſerue manumiſſe. z pōderabis
ſubtiliter glo. illā quia declarat. l. cū ali
enam. C. de leg. in quo non aduertit nec
antiqua nec moderna iuris prudentia co
mentando. d. l. cū alienam. & etiā Bal. ꝑ
illā glo. in. d. l. ſi iuř. dixit ꝙ ardor liciti
amoris operatur clauſulā codicillarē dīc
non audere illud extendere ymo reſtrin
git ad legatū libertatis z alia legata pia
z ſic ille loquitur eo caſu quo heres tene
batur. & ſic non probat dictū Oldradi z
Io. an. nec etiam. d. l. fi. ff. đ rebus eoꝝ.
ꝓbat dcm̄ eorū. dicit. n. ibi tex. ſi teſtam̄
tum patris poſtea irritum eſſe appꝑuerit
nihil contra orōnem diuorū principium
feciſſe uideri ſꝫ ſcd̄m uoluntateꝫ defūcti
teſtamento ſcriptā prediū ruſticū pupil
lare uendiderūt. z per illū text. dixit ibi
Bal. ꝙ ſi teſtator faceret ī teſtamēto cō
tractum ſm̄ not. in. l. heredes palā. ff. de
irrito teſtamento non ꝓpterea irritatur
contractus. & ř fert ita tenuiſſe per illū
tex. ī. řgu. ꝙ ſemꝑ. li. vi. vnde pōderādo
ſubtiliter illū tex. loquiť eo caſu quo tu
tores ſeu curatores uendiderunt prediū
pupillare et ſic res fuerat ī facto eſſe cō
pleto. deducta dic tur ibi ꝙ ſi poſtea te
ſtamentum irritatur nō retractabiť nēdi
tio quia tutores ſequuti fuerunt uolūta
tem defuncti que tūc nō apparebat īua
lida. bene facit in ar. caſus mītū ſin. in. l.
fi. §. fi. ff. đ leg. ii. z ideo ꝓcedit ille tex.
qñ alienatio fuit facta añq̄ teſtamētum
appareret nullū. & ideo ſaltē uideretur
dicendū ꝙ dictū Oldradi z Io. an. limita
retur qñ uenditio facta fuit anteq̄ teſta
mētū appareret nullum quin ymo Rai.
de furlinio ut refert diſcipulus eius Ni.
de neap̄. in. d. l. fi. dicebat. ꝙ in caſu illi9
legis de iure forte illi curatores nō potu
erunt uendere. & ad hoc alłuit glo. in. l.
barbari9. ff. de offi. preto. in ṽbo. Itē no
ta ꝙ bene geſtū eſt non debꝫ reuocari. z
alłt ibi glo. in. d. l. fi. de rebus eorū. ar

gūt poſtea ī contrariū. d. l. qui in aliēa.
§. q̄q̄. ff. de neg. ge. & rñdet ꝙ ibi nō fu
erat legitime factū. & ſic videtur ſentiř
glo. illa ſollēniter. ꝙ in. d. l. fi. de rebus
eorū legitime factū fuerat z appareret
rōe demonſtrabili quia ſecuti fuerāt uo
luntatē teſtatoris. z teſtamētū nō appa
rebat irritum & ſic cū reuerentia nō bñ
pōderauit dcm̄ Rai. glo. d. l. barbarius.
et ꝓpter hoc iſtud erat ipſa veritas ꝙ ſi
uendiſſet fundū poſtq̄ teſtamētū appꝑuit
irritum non potuiſſet legitime facere &
ita ſaluetur dictū Rai. & Nico. de neap̄.
& ſic ex toto illa. l. non probat doctrinā
illorū patrū. comenda iſta memorie ꝙ nł
la res ornate ſcripture accepi & ad q̄oeꝫ
adde ꝙ ymo vř ꝙ non potuerit uendeř
ſtante dicto ſtatuto ubicūqꝫ aliquo actu
concurrit cā proxima remota accedere
cā proxima & non cā remota. ff. de ex.
rei iud. l. eum. de hoc dixi in regula iuriſ
priuiłiū. li. vi. faciat tex. aureus. in. l. Itē
mella. §. idem celſus. ff. ad. l. aquił. vbi ſi
quis vulnerat aliquē mortaliter z poēa
alius examīat ꝙ iſte ſecundus tenetur đ
occiſo z non primus. ſed Bal. in. l. ita vul
neratum. eo. ti. refert quendā aduocatū
cōſuluiſſe ꝙ cū quis eſſet mortaliter vul
neratus ꝙ conſanguinei uulnerantiſ faci
ant illū maturi9 occidi per aliū quia per
hoc euaderent capō capto. per dic. §. cel
ſus. dicit tñ ibi Bal. iſtud conſiliū non ꝓ
deſſe qñ eſſet certum ꝙ primū uulnus eſ
ſꝫ mortale ſecus ſi eſſet dubiū. dicit tñ ꝙ
pro tali conſilio premiuꝫ illius aduocati
deberet eſſe laqueus. & uide An. de yſe
nia. in. c. i. qui mo. ꝑ feud. amit. vbi dicit
non eſſe delictū dimitteř dñm feudi mor
tifere vulneratum ſed eſt homicidium il
lū examinare et dat exēplū in ſeruo q̄ oc
cidit Saul regem uulneratuꝫ mortaliter
ut ſcribitur. ii. řgū. quē dauid occidit ex
eo ꝙ miſiſſet manū in xp̄m dñm z iſta ut
pulcra non tradas obliuioni. ſed cā pro
xima eſt probibitō ſtatuti. cauſa uero re
mota eſt ultima uoluntas. g° attendetur
ꝓhibitio ſtatuti. Secundo iſta ultima uo
luntas teſtatoris eſt contra prohibitiōꝫ
ſtatuti. ergo non eſt tenenda. l. nemo po
teſt. ff. de leg. i. c. reqſiſti de teſt. Tertio
iſta non uidetur proprie diſpoſitio ultīe

UVA. BHSC. IyR_273_1

uoluntatis cū dicit fundū nō legauit ſʒ uendi iuſſit. Vñ nō pōt ualere tanq̄ ultima uoluntas. qa hoc nō diſpoſuerit teſtator. nec tanq̄ uenditō ſtante dicto ſtatuto prohibitiuo. l. an inutilie. ff. de accep. l. i. §. ſi quis ita. ff. de uer. ob. Quarto teſtator non poterat uendere forenſi fundum iſtum. ergo nō potuit mandare ꝙ per heredem uendatur. qa ꝙ nō poterat per ſe. ergo nec ꝑ aliū. c. cuʒ qd una uia. de reg. iu. in vi. l. oratio. ff. de ſpon. Et facit pulcherrimū dictū dñi Bal. l. non dubium. C. de leg. Statuto In quid cauetur ꝙ magnates nō pñt emer̄ poſſeſſionē in territorio ſtatuentis. & ipſi faciunt cartā in perſonā famuli ꝙ famul⁹ emat. quia uon pñt in fraudē ſtatuti. facit glo. in. c. putant quidā. & in. c. qa plerıq₃. xiiii. q. iii. aſs. iii. z ideo pulchre dix. bal. in. l. mācipia. C. ſi quis alte. uel ſibi. ꝙ prelati plerunq₃ frequenter faciunt nomē apponi alterius in inſtrumento emptionū q̄s faciunt ne acq̄rat̄ eccleſie ſed cōtra eorum doloſitatē ꝓuidit eccleſia qa eccleſie acq̄ritur. Quinto iſta uenditō debet expediri ꝑ heredem. ergo nō eſt expedita ꝑ diſpoſitōnē defuncti. l. generaliter. §. fi. ff. de fideicō. li. & ꝑ 9ñs iſta uenditio cenſet̄ facta inter uiuos. & ſic nō tenuit. Sexto ubi cauſat̄ cōtractus a contractu puta numeratio pecuuie a mandato agit̄ ex. ii°. i. ex numeratione in mutuo. nō ex prīo mandato. l. ideʒ ꝙ. §. ſi quis ticio. ff. man. Ita in ꝓpoſito attendi debet traditio q̄ fit ex uenditiōe. nō aūt origo q̄ preceſſit ex ultīa uoluntate. & ſic probibita dicere alienatio. Septimo ubi ex neceſſitate a lege impoſita ſeq̄tur diſpoſitō ultīe uoluntatis. nō ex. l. ſed ex ultima uoluntate ſequit̄ effectus z tranſit dominium. l. femine. C. de ſecun. nup. Item q̄ñ ex neceſſitate a. l. impōita ſeq̄tur dīo nō ex. l. ſed ex ſancta dīone agit̄. l. i. & l. alienare. ff. fam. her. l. q rome. §. duo frēs. de uerb. ob. l. i. C. cō. utri. iudi. Ita erit ergo ī propoſito ꝙ licet ex neceſſitate ultīe uolūtat̄ ſequatur alienatio. nō tñ ex ea ſed ex uēditione ſeq̄tur alienatio. z ita ex cā a ſtatuto ꝓhibita facit. l. adiuo pio. §. ſed ſi emptor ff. de re. iu. Octauo faciat ꝙ retulit Bal. in fi. C. ſi aduerſus dona. ubi refert ſe būiſſe in li. q̄ndam apoſtillā q̄ fuit Iaco. But. ubi dicebat ſtatutū dictabat ꝙ mīor nō poſſet aliquā uenditōʒ facere etiā ſi iurauerit ſiñ cōſenſu ꝓpinquorū. an poterit uendēti cōſentire. & decidit ꝙ ſic. & allīgat dictaʒ. l. ſi pr̄. in fi. ff. de man. uin. nec ob. d. l. fi. qa ius cōe trahit̄ ad ſimīes cāus. l. ñ poſſuʒ. ff de leg Sed ius mūicipale cū cōuenit iuri cōmuni nō trahit̄ ad ſitia ſcd̄m Ia. butr. Bal. uero ibi dicit ſe nō redder̄ iſtud dictū neꝝ qa eſſʒ dare fraudem de facili ſtatuto predicto. ſed pōito ingt ꝙ eſſet ueꝝ dictū Ia. but. qd ſi ſtatutū ñ loq̄tur de uenditōe ſed alienatōe. tūc indubitanter dicit ꝙ non poterit conſentire qa licet alius dedit titulū tñ mīor daret domiuʒ z ab ipō mīore directe euelleret & allī. d. l. ſi pr̄. iſtud enim non eſt aliud q̄ alienare ſed alienatio ē ꝓhibita ꝑ ſtatutum ergo ē inualida. & ſic Bal. aptiore ſentit ꝙ iſta uenditio ñ poterit fieri in teſtō qa eſſet fraudare ſtatutū miꝝ ē tñ ꝙ Bal. nō meminerit de diſpoſitōe Ia. bu. lo dradi. & de relatis ꝑ Io. an. de q̄bus ſupra dictū ē. cōtra fa. tex. in. l. ſi dignū. ff. ad. l. fal. ubi q̄ñ teſtōr grauat hr̄deʒ uēdere fūdū ualentē. x. ꝑ. v. ꝙ. v. cenſētur eſſe in legato. ut ꝓbat ibi tex. cōiuncta glo. ſua. & ſic ꝓbat̄ ibi ꝙ fundus nō intelligit̄ legat⁹ q̄nē tex. cū glo. Aug. inducit ad. q. ſtatuti. ꝓhibētis bona īmobilia alienari in forenſ ex ti. inter uīos. ꝙ ſi hr̄s dānat̄ uēdere fūdū forenſi qa hr̄s nō poterit uendere quia ille fundus nō capit̄ a defuncto ſed ab ipſo hr̄de. cuʒ ipūm uendere ſit in legato & non ipe fundus. refert tñ iſtā. q. eſſe tactam a Dy. in. d. §. agri plagā. & etiā induco tex. in. l. q fundū. ff. ad. l. fal. ubi ſi teſtator dānauit hr̄dem uendere aliquā rē eatenus legatarius cenſet̄ ſentire cōmodū ex legato. q̄tenus plus ualet res q̄ ſit p̄ciū taxatum a teſtatore & ibi pulchre dix. Ang. q de illo emolumēto. tñ ſoluet̄ gabella ſi ex diſpoſitōne ſtatuti gabella ueīat ſoluēda de legato forte. vi. denarioꝝ pro libra. & ſubdit ibi Ang. ꝙ ſi fundus ꝑ legatariū poſſideat̄ dicet̄ poſſideri ex cā emptōis & nō ex teſtō. qa re uera in legato ē ſi p̄lati factū uenditionis & ꝑ hoc Ang. ibi refert ad. q. ſtatuti hui⁹ hr̄s ē grauatus uēdere. nō ſubdico ſtāte p̄noīato ſtatuto ꝙ nō poterit uēder̄. qa ex diſpoſitōe inter uiuos ēptor poſſideret licet hoc ꝓceſſerit ab ordinē ultīe uolūtat̄ & refert iſtā. q. fuiſſe diſputataʒ ꝑ uarios

UVA. BHSC. IyR_273_1

doc. z remictit ad Dy. in. d. §. agriplagam
facit z. l. in rõe. §. uendere. ff. ad. l. fal. ubi
ē idē cāus. &. c. ſi qs pꝑſpiteroꝝ. de re. ecc.
nō ali. ubi q nō pōt alieuare nec alienatiōi
cōſentire pōt. cū ergo teſtōr ñ poſſit aliēa
re inter uiuos ſtāte ſtatuto pꝑfato ergo nō
poterit dar̄ licentiā heredi ut uendat īter
uiuos. z in ſupioribꝰ induxi illū tex. cōtra
doctrinā Ia. bu. uide q̄ ibi dixi. ¶ Xi. ſi qs
piā op. amice. iſte ēptor ñ capit ex cōtrac
tu. ſed ex ultīa uolūtate. qa cōtractus ñ po
teſt admiſceri in ultima uolūtate. qa teſtm̄
vnico eodēq̧ ꝯtextu fieri dꝫ z ñ extraneū
in teſtō intermiſceri. l. hr̄des palā. §. fi. ff.
de teſt. ſed actus uendēdi ē extraneus a te
ſtam̄to ut in. l. uerba geſſerunt. ff. d̄ uer. ſi.
ergo qa ad hoc rñdeo ꝙ īmo cōtractus uē
ditionis fieri pōt in teſttam̄to. Iſta ē glo.
ſingularis. & nō alibi ita dat̄ in. d. l. hr̄des
palā. §. fi. Dicit. n. teſtōr in teſtō dixit uen
do tibi tl̄eꝫ rē ꝓ. c. z tu cōſentis ꝙ ualꝫ cō
tractus uēditōis. alīt. l. aſſignare. ff. d̄ aſſi
gna. li. z eā ſeqtur ibi Bar. dicens ꝙ qlibet
actus tranſiens in fidē cōtractus fieri pōt
in teſtō. facit. l. Tais. ff. de do. cā mor. z. l
ex ſnīa. ff. de teſt. tu. z. l. uxori. §. q ſe. ff. d̄
fal. z qđ no. Bar. in. l. ſtipulatus hᵒ mō. d̄
uer. ob. z. l. cū qs decedēs. §. codicill̄. d̄ le.
iii. z. l. ſiquis in prīcipio teſtī. e. ti. & Dy ī
regula qđ ſemel. li. vi. Bal. in. l. ſauximus.
z. l. cū antiqtas. C. de teſt. & in. l. ex teſtō.
C. de fideicō. & in. c. i. de feu. dat inuicem
l. cōmu. z all. glo. ualde no. d̄ qua exclama
bat. Ray. de fur. in. l. is cōſequēter. §. ſed
cū emolum̄to. ff. fami. her. q̄ dicit ꝙ oritur
actio. pꝑſcrip. uer. inter teſtatorē & hr̄deꝫ
z de illa glo. fecit feſtū Bal. in rubri. C. q.
res fun. nō no. dix. tñ ibi Bal. ꝙ orit̄ quaſi
cōtractus. inter hr̄deꝫ adeuntē & defūctū
ſicit orit̄ inter hr̄deꝫ z legatarios. z ſi aliqſ
ſubtiliter op. hᵒ eſſe impoſſibile. qa ad hᵒ
ut oriat̄ q̄ſi cōtractus ē neceſſariū ꝙ extre
ma ſint habilia. Vñ dicebat philoſophoruꝫ
princeps Ariſto. in. i. de aīa. actus actīoꝝ
ſunt in paciēte diſpōito. facit qđ habet̄. l.
oīa. z in. l. bonoꝝ. ff. rē ra. ha. cū ꝓ ergo ī
ꝓpoſito nō ſit dare ſubiectū obligatōis. qa
iam teſtōr ē defūctus. quo ergo color̄ dici
pōt inter hr̄deꝫ & defūctū oriri q̄ſi cōtrac
tū. & facit ſingulariter illud dictū Inno. in
c. cū dilectus. d̄ ſucceſ. ab inte. ubi dixit. in

epiſtola conſtitui me debitorē tuū. & deſti
naui epl̄am tibi añteq̄ recipies in factū in
cidi. tu expoſt recipis epl̄am ꝙ ñ acquirit̄
tibi obligatio. qa ñ ē dare ſubiectū ſuſcepti
bile obligatōis. de quo dicto fecit feſtum
do. An. in. c. fi. de cōfeſ. & iō pōdera quia
bal. mal̄ ponderauit illā glo. q̄ glo. dicit. ꝙ
orit̄ q̄ſi contractus. inter teſtatorē z hr̄dē
poſſet dici. z erit noua cōſideratō ꝙ diſpo
ſitione orit̄ q̄ſi contractus. inter teſtōrem
uiuū. & hr̄dem ſed pꝑfectū & cōpletim orit̄
mortuo defūcto ꝑ adictōꝫ hr̄dis. & ſic con
tractus fieri pōt. in ultīa uolūtate & ideo
dicebat bal. in. d. l. hr̄des palā. §. fi. ꝙ ſi te
ſtator legat dimidiā fundi corneliani z ali
am dimidiā uendat ꝓ. c. ipi ticio pn̄ti & ac
ceptāti. ualebit utꝝq̧. ſ. legatū & uēditio
& ex iſtis ſeqtur ꝙ iſta uēditio fieri ñ po
terit obſtante ſtatuto pꝑfato. Et licꝫ iſta ſa
tꝫ colorata eſſe uideant̄ nihilomīꝰ cōtraria
ꝑs uidet̄ ſuſtentabilior. & ar. ſic ubi ex diſ
poſitōe defūcti hr̄s aliqd facit. uel exeqni
tur qđ facere neceſſe hꝫ. tunc a defūcto ꝓ
cedere dicit̄. z ñ ab hr̄de. l. adoptiuū. §. i.
ff. de iu. do. l. unū ex familia. §. ſi de falci.
de le. ii. ubi noīatus ab eligēte intelligitur
noīatus a dante ptātem eligēdi. & ſic elctꝰ
ꝑ hñtem ptātem. a concilio generali intelli
git̄ eſſe electus ab illo conſilio facit. l. iteꝫ
eoꝝ decuriones. ff. ꝙ cuiꝰ q̧ vni. de quo ꝑ
bar. in. l. i. ff. de op. le. & iō ſi teſtōr māda
uit aliq̄ bona diſtribui ī pias cās declarati
one ſuoꝝ executoꝝ ꝙ ſi declarāt ꝓ fabri
ca ecclīe uel aliis ſimīlibꝰ de q̄bus Epūs nō
conſueuit hr̄e. iiii. iuxta no. ī. c. fi. de teſt.
nō hēbit hoc cāu ſicut ſi cā fuiſſet expꝑſſa ꝑ
teſtōreꝫ. de quo uide Io. de ymo. in. d. §. ſi
de falcidia. ſed in cāu nr̄o imponat̄ neceſſi
tas uendēdi hr̄di ex uolūtate defuncti. ī au
ten. d̄ hr̄d. z fal. §. ſi quis aūt nō implēs. z
in auten. hec amplius. C. de fideicō. ergo.
¶ Scđo ſi ſequentia a principiis traherent
neceſſitatē etiā ſi ꝑ ſe poſſent ſubſiſtere ex
principiis iudicat̄. z ſm̄ eoꝝ tp̄us. ff. q po
ci. in pig. ha. l. qui balneū. z. l. pocior. ſed
ita ē in ꝓpoſito quia uenditio trahit neceſ
ſitatē a uolūtate defuncti. ergo. ¶ Tertio
qñ duo ſunt unđ ꝓpter aliud. nō attendiꝰ
quo ad eoꝝ effectū. illud qđ ꝓpter aliud
ē. l. ita ſtipl̄atus. z. l. cū. enim. ff. de do. ſed
ꝓpter ultīaꝫ uoluntatē ē iſta uēditio. ergo

UVA. BHSC. IyR_273_1

¶ Quarto qñ due cē cōcurrunt ad eundem
effectū attendit̄ cā q̄ reſpicit̄ & nō cā r̄ſpi
ciēs. l. ultīa. ff. de pac. l. ſi pupilli. §. itē q̄ri
tur. ff. de nego. ge. l. ex placito. C. de reꝝ
ꝑmu. ſed hic cōcurrūt due cē. ſ. ultīa uolun
tas. q̄ reſpicit̄. & uenditio q̄ reſpicit ergo.
¶ Quinto quociēs duo cōcurrentia habēt
aliq̄d ꝑficere. effectus ex eis ꝓcedens nō
recte alicui eorū aſcribet̄ ſtricta ſaltē rōe.
l. ita uulneratus. ad fi. ff. ad. l. acq̄liam. di
miſſorie. & l. recte dici⁹. ff. de uer. ſi. licet
ergo in propoſito ultīa uolūtas. & uēditio
uelut due cē concurrant. z ex iſtis ꝓcedat
alienatio. non tñ pōt ſoli alienatōi aſcribi.
ſed ex utraq; ꝓcedere dicit̄. & ꝑ cōſequēs
nō inter uiuos. ¶ Sexto qñ unus cōtract⁹
ꝓcedit ut cātus ab alio. non conſideratur cā
tus. ſed cāns. l. i. §. idē pom. z. §. ſi rē. ff. de
poſ. & uide pulchra uerba q̄ dixi pridie in
Rub. ī. depo. ſed iſte cōtractus uenditiōis
cātur ab ultīa uoluntate. ergo ſequit̄ ꝙ uē
ditio potuit fieri ñ ob. ꝑdicto ſtatuto tāq̄
ex ultīa uoluntate. ¶ Septimo fa. l. pe. &
ibi glo. C. qñ de. opus non eſt. ¶ Octauo ī
cāu iſto cōcurrit cā emptōis. ꝓhīta a ſtatu
to & cā ultīe uoluntatis. q̄ nō ē ꝓhīta a ſta
tuto. ut. l. pr̄. §. funduꝫ. de le. iii. ergo ſuffi
cit alterā cārū adeſſe ut diſpoſitio aſſumat
effectū. ex quo illa de per ſe eſt ſufficiens.
Inſti. de nup. §. affinitatis. l. liberoꝝ. §. no
tanter. ff. de his q no. infa. & ꝙ no. Dy. &
Bar. in. d. §. agri plagam. ubi dicunt ꝙ ſolu
to p̄cio añ traditōꝫ cōpetit rei uendicatio
legatario. z emptori. qd̄ nō eſſet ex ſolo cō
tractu emptōis. l. traditōis. C. de pac. con
tra faciat ſtatutū loquēs in ſimplici nō ha
bet locū in mixto qñ eſt exorbitans. l. uim
paſſam. §. ꝑ̄ſcriptōe. ff. de adul. c. ꝙ dilctō
de conſang. z affi. ſed iſte cāus ē mixtus. z
eſt quoddā ꝑticipiū ꝑteꝫ capiens ab ultīa
uoluntate & ꝑtē a cōtractu inter uiuos. er
go ſeq̄tur ꝙ ſtatutuꝫ iſtud exorbitans ꝓhi
bitīn uenditōis inter uiuos. nō cōprehēdit
uenditōꝫ q̄ ꝑtim inter uiuos. z ꝑtim ex ulti
ma uolūtate. ¶ Vltīo faciat illd̄ qd̄ ſcribit
Io. de ymo. z alii in. d. l. hr̄des palā. in. §.
fi. & etiā Ludouic⁹ Romañ. in. d. l. ſtipl̄ō
hoc mō ubi dicūt ꝙ cōtractus q nō ē de ꝑti
nentibus ad teſtm̄. nō pōt fieri in teſtō. &
dānat glo. illā inq̄ntū uoluit ꝙ cōtract⁹ uē
ditionis fieri pōt ſine grauare hr̄dē ad uē
dendū. ut. l. ſi fideiuſſor. §. fi. de le. i. z. d. l.
ſi dignū. & l. q fundū. z in. l. rōne. in. §. uē
dere. & l. in extīationib⁹. ſupius alle. ergo
ſeq̄tur neceſſario ꝙ mandatū de uendendo
factū in teſtō nō ē cōtract⁹. ſed ē ſpēs ultīe
uoluntatis. & ꝑ cōſequēs nō ob. ſtatuto p̄
fato poterit hr̄s uēdere. & hoc mō pōt ſuſ
tentari op. Ia. bu. Oldra. Io. an. & ſeq̄tiuꝫ
& ex iſtis nō poſſuꝫ infitiari qn iſte paſſus
ſit dubitatiuus. z in eū turbari p̄claros in
iure uiros. nec ut ita dixerim de plebeys.
z iō tremendi dei ſumma cū deuotōe inplo
rato p̄ſidio. poſſet hec dubitata. q. decidi.
hoc mō ſaluo ſemꝑ iudicio ſaniori. ea enī q̄
ſcim⁹ ſunt minima ꝑs eoꝝ q̄ ingnoram⁹ ut
ſcripſit Hieronimus in ꝓlogo biblie. & uo
luit temiſtius ut refert Albertus ſaxonē
ſis. ī prin. li. phiſicoꝝ. z phūs in. i. metha.
Intellectus nr̄ ita ſe habet ad manifeſtiſſīa
nature. ſicut oc̄lus noctue ad dn̄m dei. z iō
diſtingue ſic. aut hr̄s ē dānatus a teſtatore
uēdere rē forenſi nec eſt facta mētio d̄ p̄cio
z tūc dico ꝙ ē mera uēditio. & ipꝫ emer̄ &
ipa res uendēda capit̄ ut ex cāu iter uiuos
q̄a tūc uidet̄ teſtōr mandaſſe. ut hr̄s uēdat.
uero & iuſto p̄cio. Nec emptor dicit aliq̄d
gratis habere. hoc ꝓbat tex. in. d. l. ſi fide
iuſſor. §. fi. & hoc mō ſaluabit̄ glo. ſine. in
d. l. in extīatōibus. & doctrīa Ang. z iura
ſupius alle. & idē dicas ſi teſtōr ſpecificaſ
ſet ueꝝ p̄ciū. tūc enī uidet̄ mera diſpoſitio
inter uiuos. & facta in fraudē ſtatuti quia
nullo alio reſpectu teſtator uidet̄ mot⁹ ad
grauandū hr̄dem uēdere uero p̄cio nō ſub
lato. non ut hilitet nō ſublatū ad acq̄rendā
rē ꝓhibitā. & iō hoc facere nō pōt. Et ad
hoc adduco nouū dictū nec tactū ꝑ aliquē
niſi a ſolo Bal. in. l. p̄dium. C. qñ de ire op⁹
ñ ē. ubi dicit glo. per illū tex. ꝙ cōmiſſarii
pn̄t uendere ex ꝓmiſſiōꝫ teſtatoris. ad̄o ꝙ
nō ē op⁹ decreto ſupioris. z ſubdit ibi bal.
forte illū tex. debere intelligi qñ teſtator
habebat etatē lrīam. ſecus ſi erat adultus.
q̄a tunc licet ualeat teſtm̄ in aliis. nō tñ q̄n
tū ad iſtā ptātem alienandi. qd̄ dictuꝫ ē mi
rabiliter & inauditū ita dicamus in ꝓpoſi
to cū ergo teſtator nō hēat ptāteꝫ alienan
di inter uiuos ſtante p̄fato ſtatuto. ergo ñ
poterit in teſtō dare ptātem hr̄di uenden
di rem ꝓhibitā. nō ſubdito ꝙ dictū temꝑe
qñ mādauit uendi ꝓ p̄cio iuſto. ſubdit etiā

UVA. BHSC. IyR_273_1

ibi Bal. uel dicas aut permictit minor ĩ teſ
tamento alienationem per uiam contract⁹
& tũc nõ ualet. aut ad executionem ultime
uoluntatis & tunc ualet. qa cenſẽ uti iure
maioris ad teſtandum. ut. l. aurelius. §. fi.
ff. de liber. le. z iſtum paſſum dicit ibi bal.
non fore tactuz ab alio. aut teſtator graua
uit hrdem alienare min⁹ in iſto precio. pu
ta mandauit uendi pro quinq; rem ualentẽ
decem. tunc partim ille eſt emptor partim
& legatarius. ut dicta. l. ſi dignum. & ſi. &
tunc quia actus eſt mixtus. non comprehẽ
ditur a ſtatuto exorbitanti loquente de uẽ
ditõne ſimplici argumento dicta. l. uim paſ
ſam. §. preſcriptionez. z iſto modo ꝓcedat
op. Ia. bu. & ſequatiũ. & per iſta ſit expe
ditum iſtud quintũ dubium. Et ad illud qđ
dicebatur ꝙ contractus non poterit fieri ĩ
ultima uoluntate eſt materia reqͥrens al
ciorez inueſtigatiõnẽ. z eã tetigit. Ludo.
Romanus. in dicta. l. ſtipulatio. hoc modo.
ſed incomplecte eam tetigit. Io. de ymol.
poſt Bal. in dicta. l. heredes palam. §. fi. ui
de lapũ alĩ. c. ii. & Ludo. roma. in concilio
c. lxx. incipiente pro deciſione conſultatio
nis propoſite. & in conſilio. cc. lxxxviii°.
Incipience preſuppoſito ꝙ dictum legatũ
Et inq̃ntum ſuperius dixi. ꝙ grauatus a đ
functo uendere certo ꝑcio non poteſt intẽ
ptare remediũ. l. ii. C. đ reſtin. uen. & all.
ſingularem tex. in ſi. fideiuſſor. §. fi. de. le.
i. adde ꝙ illũ tex. hoc conſiderauit Lodo.
ro. in. l. ſi quis cũ aliter. ff. de uer. ob. z põ
dera qa illum tex. hoc non ꝓbat. dicit enĩz
hrdem condemnandũ uendere a teſtatore
ꝓ certo ꝑcio debere uendere ꝓ illo precõ
nec de minori precio ultra dimidiã nec in
fra dimidia. n. nec de maiori precio ultra ꝑ
ciũ uerũ. Vñ uideẽ ꝙ intelligi deberet ẜm
diſpoſitionẽ. d. l. ii. z. c. cum dilecti. de em.
& uen. ar. l. ſi serui nr̃i. C. de nox. & ſic uiđ
tur non benedictum. & poſito etiam ꝙ ille
tex. intelligeretur de precio ultra dimidiã
iuſti precii. nihilominus non propter hoc
limitareẽ. d. l. ii. qa illud quđ ualeret ultra
dimidiã iuſti precii teſtator uidetur legaꝛ
ut eſt caſus in. d. l. ſi dignum. & d. l. q fun
dũ. ad. d. l. fal. & inquantum ſuperius dixi
ꝙ illa dictio poſtea denotat interuallũ ad
de no. glo. in. d. l. pacta conuenta. ff. de cõ.
em & inquantũ in primo dubio aliqđ dixi

de colono partiario an ſit ſocius. adde quđ
ſucceſſor nõ tenetut ſtare colono partiario
add. Lu. ro. conſilio. ccc. ii. incipiente uide
tur prima fronte dñi. ubi fuit dubitatum.
in facto. utrũ emptor fundi eſſet obligat⁹
diuidere fructus fundi empti. cum colono
parciario. & uideẽ ꝙ ſic. qa colonus parci
arius eſt quaſi ſocius domini fundi in fruc
tibus. ut. l. ſi merces ſuis maior. ff. locati.
Societatis aũt contractus etiã in ſingularẽ
ſucceſſorem tranſit. l. idemq;. ad fi. ff. ꝓ ſo.
& l. in hoc iudicio. §. ſi inter. ff. com. diui.
qua ratõne dicũt qdam ẜm eũ. iura uolẽtia
regulariter ſucceſſorem ſingularem non te
neri ſtare colono locũ non habere ĩ colono
parciario. rõe predicta. ipẽ uero dicit ꝙ ſi
fuudus in quo eſt ꝑciarius colonus alienaẽ
ꝑ dñm pendentibus fructibus illi iuꝛ inte
gro ſunt ipius emptoris q̃ ſingularis ſucce
ſſor ẽ qđ hoc mõ ꝓbat. ipi fructus penden
tes ſequuntur ipius fundi alienationez. &
ita dix. no. tex. in. l. fin. §. fructus. ff. que in
frau. cre. l. iulianus. §. ſi fructibus. ff. đ ac
tio. em. ſed fundus alienatõis iure integro
pertinet ad emptorem. ergo & eiuſdem fũ
di fructus pendentes ſunt fundi. l. fructus
ff. de rei uen. ſed integraliter fundus ꝑtinz
ad ipm ẽptorem. ergo z fructus pendẽtes
q̃ ſunt eius ps. ¶ Tertio ñ ẽ dubiũ ꝙ huic
ꝑciario colono ꝓ medietate fructuũ eiuſđ
fuudi cõpetit actio ꝑſonalis ꝓ ſocio uel ut
ita dixerim ex cõducto. Sed ꝑſonalis actio
q̃ pro aliqua parte fructuum fundi compe
tebat aduerſus uenditorem non tranſit. ad
uerſus ſingularem ſucceſſorem. i. emptorẽ
ut ẽ caſus expreſſus in. l. fi. ad fi. ff. de cõ.
em. ergo nec refragaẽ illa rõ ſuprapoſita.
ſ. ꝙ in ipis fructibus inter parciariuz colo
nũ. et dñm fundi. uideẽ cõtra ſocietas que
in ſingularem ſucceſſorem tranſitum facit.
ꝙ ipẽ reſpondet illud eſſe uerũ ut in fructi
bus a ſolo ſeparatis colonus parciarius ha
beat non autẽ cum adhuc ſunt ſolo annexi.
his. n. adhuc pendentibus ſocietas eſſe non
cenſeẽ cum pars fundi ſint. ut. d. l. fructus
ĩ quo quidẽ fundo porciari⁹ colonus nullũ
ius habet. reſpectu ſocietatis. & alit ſimiĩ
ꝙ diciẽ ĩ uſufructuario q̃ fructũ quẽ terra
tenet ad ſuum hrdem nõ tranſmictit. quaſi
pars fundi ſint cuius dominiũ ẽ ꝓprietarii
lz ueꝛ illos trãſmictat quos a terra ꝑcepit

UVA. BHSC. IyR_273_1

l. ſi fructuarius meſſem. cuȝ ſi. ff. q̃. mo. uſu
fruct. amit. & iſta tene mēti. qa eſt nouuȝ
dictum.

POſtremo uenio ad ultimā dubita
tionem. ſtante p̄fato ſtatuto. An
mulier municipii poſſit dare forē
ſi dotem cōſiſtentem in rebus immobilibus
& ſic dubitatio erit in hoc utrum diſpoſitō
aut̄ res q̄. C. cōia. de leg. & tex. in corpor̄
vn̄ ſūmit uendicet ſibi locū in ꝓhibitiōe ali
enationis expreſſe facta a ſtatuto uel a de
functo. uel a contrahente ꝫ in hoc cōflictu
ego omnino dubius ſum. & uidet̄ dicendū
ꝙ nullo mō poſſet cōſtitui nec dicta auten.
locū habeat. & all. glo. in. l. nullam. C. d̄ iur̄
do. q̄ dicit ꝙ ſi res eſt ꝓhibita alienari non
pōt dari in dotem. & ſubdit ꝙ ſi aliqd̄ ē da
tum ea. l. ut non alienet̄ non poteſt dari in
dotem. & iuris fons. Bal. ibi querit pone.
inqt ego donaui berte fundū ea. l. ne poſſȝ
alienari ꝫ uallaui iſtud pactum cautelis im
pedientibus alienationem traditis. in. l. ea
lege. C. de con. ob cau. Vtruȝ poſſit berta
tradere illum fundū in ſuam dotem Ticio.
& alit̄ ꝙ ſic. d. autē. res q̄. in. l. mulier. §. cū
proponeret̄. ff. ad trebel. ꝫ ſubdit ꝙ glo.
ibi dicit contrariū. & eſt no. glo. ſcd̄m eum
ꝙ actus inter uiuos non recipit interp̄tatō
nem illius autē. res que. & magis ſui animi
habundantia dicit illam glo. non pondera
tā. nec ab antiqua nec a moderna iuris pru
dentia niſi a ſe. & ſic uidetur nouum dictum
in materia. ergo ſeqt̄ ꝙ poſito ꝙ poſſit da
ri in dotem res ſubiecta reſtitutioni. ex diſ
poſitōne teſtatoris. ut in. d. auten. res que
non poterit tn̄ dari in dotem res. quando
teſtator expreſſe in teſtamēto ſuo alienari
prohibuit. qd̄ eſt bene menti tenenduȝ. ad
roborem illorū p̄rum q omnem etatē ſuam
cōſumpſerunt in declarando. d. autē. res q̄.
& de illa glo. & de dicto Bal. ibi mentiōm
aliquam non fecerunt. ꝫ ponderabis bene
illam glo. qa ſentit ꝙ res ſui natura prohi
bita alienari non pōt dari in doteȝ. & p̄ce
exemplum in. l. apud iulianū. §. fi. de le. i.
Sentit etiam glo. illa. ꝙ ſi res ſui natura eſt
alienabilis. ſed datur hac. l. ut alienari non
poſſit tunc nō poteſt dari in dotem. & pon
dera quia illa glo. forte nō ſentit id quod
dicit Bal. nam tex. ibi dicit ꝙ mulier nō ꝓ
hibetur uniuerſa bona ſua dare in dotem
ymmo pōt dare in dotem uniuerſa bona q̄
habet. Et glo. ibi dicit niſi natura illius rei
eſſet ꝓhibita alienari. uel hac. l. data fuiſſȝ
ne alienet̄. Vnde non loquitur glo. eo caſu
quo datur a patre res filie. uel filio. ut nō
alienetur. quia iur̄ poterit eam dare in do
tem. ut eſt tex. in dicta auten. res que. licȝ
loquatur in prohibita alienatiōe rei tacite
ꝫ ſic glo. illa nō ſentit expremiſſis ꝙ diſpo
ſitio dicte auten. non habet locum in cōtra
ctum inter uiuos. ꝫ etiam erit accurate pō
derandum. Si diſpoſitio ſtatuti magis acce
dat ad diſpoſitionē contractus inter uiuos
quia belliſſime dixit Bal. in. l. contractus.
C. d̄ fide inſtrum̄. ꝙ uerba ſtatuti debent
intelligi. ut uerba ſtipulationis. quia ſtatu
tum fit ad inſtar ſtipulationis per interro
gationem & reſponſioneȝ. ut in. l. i. ff. d̄ le.
an magis accedat ad ultimam uoluntatem.
per illud qd̄ dixit bal. de pac. conſtan. in
prin. ubi dixit ꝙ ſtatuta inferioris confir
mata per ſuperioreȝ. poſſunt reuocari per
ipſum inferioreȝ. quia magis accedit ad na
turam ultime uoluntatis. q̄ ad naturam cō
tractus. & uoluit hoc bar. in. l. omniū. C. d̄
teſt. & facit qd̄ no. bal. & ſalic. & . l. ſi ut ꝓ
ponit̄. C. de nup. & ſalic. in. l. fi. C. de iur̄.
dic. om. iu. & Dominus abbas. & ibi dixi.
in. c. cum acceſſiſſet. de conſti. & in hoc pen
det magna uis in decidendo hanc arduā du
bitationem. ¶ Secundo faciat qd̄ pulchre
uoluit idem abbas. in. c. i. §. donare. in tit°
qualiter olim. feu. po. alte. in prin. ubi op
ponendo de illa auten. res q̄. ſoluit ꝙ n̄ ha
bet locum in re que ſui non eſt ꝓhibita ali
enari. ut in expreſſa diſpoſitione teſtatoris
uel contrahentis. eſt prohibita alienatō &
dicit ꝙ dumtaxat in caſu ꝓprio ſuo illa au
ten. eſt ſeruanda. & non trahenda ad conſe
quentiā. quia cum ſit caſus ſpecialis. ergo
in contrariū erit ius cōmune. l. ius ſingula
re. & . l. quod uero. ff. de leg. ꝫ hic expreſſe
ſentit ibi bal. ꝙ dicta auten. nō habet locū
in expreſſa prohibitione teſtatoris uel cō
trahentis. uel ſi res ſui natura non poterat
alienari. licet quidam imperiti in dicta au
ten. res que. attribuant ſibi hoc dictum. ta
cito actore bal. quod non eſt benefactum.
maiorum ſibi appropriare ingenia. et eoꝝ
tacere nomina. tamen bal. in. d. l. nulla. lar
gius locutus eſt. quia dixit ꝙ dicta auten.

UVA. BHSC. IyR_273_1

Res que. non habet locum in actu inter ui
uos. quo caſu comprehenditur ſtatutuꝫ diſ
ponens rem alienari in forenſem. tenendo
ꝙ ſtatutum magis accedat ad naturam cō
tractus & erit hoc ualde quotidianum. qa
communiter ſecundum moderna tempora
teſtatoris in ſuis elogiis inſtituunt & gra
uant de reſtituendo ſi ſine liberis inſtitut9
decedat. Et interdum expreſſe prohibent
omnem alienationem. quia tunc non habe
bit locum dicta Autentica res que.

¶ Tertio faciat Dominus Petrus de An
chara. in capitulo ſtatutum. §. cum autem.
de reſcriptis. in Sexto. Et in commento. c.
canonum. de conſtitutionibus. Vbi refert
ſe conſuluiſſe de facto triuiſii. Vbi ſtatutuꝫ
diſponebat ꝙ forenſis non poſſit acquirerē
bona immobilia in ciuitate. alio ſtatuto ca
uebatur Vt mortua uxore in matrimonio.
uir lucretur dotem. Modo cum Triuiſina
contraxerit matrimonium cum forenſi. Et
dedit ſibi bona immobilia. premortua uxo
re in matrimonio fuit in contingentia fac
ti. non immerito dubitatum An ille foren
ſis poſſit lucrari illam dotem conſiſtentem
in rebus immobilibus. Et conſuluit qđ ſic.
Quia vnum ſtatutum debet intelligi & Li
mitari ſecundum aliud. ut non habeat locū
in forenſi contrahente matrimonium Cum
Triuiſina. Triuiſii. & ſic ſentit quod ſi non
extaret illud ſecundum ſtatutum non potu
iſſet ille forenſis lucrari dotem illam conſi
ſtentem ibi in rebus immobilibus. Non ta
men ibi decidit Dominus Petrus An potu
erit Illa res Immobilis dari in Dotem illi
forenſi. Nihilominus per Iſta uidetur qđ
illi Triuiſina non potuit dare bona Immo
bilia illi forenſi. non ſubdito z propter h°
Si non fuiſſet illud ſtatutum non potuiſſet
lucrari. Et ſic infertur Ita ueriſimiliter fu
it incapax lucri ille forenſis. Si non emana
ſſet illud ſtatutum. Ergo fuit incapax acci
pere in dotem.

¶ Quarto faciat Alienatio eſt tranſlatio
dominii. Vt ſatis dictum fuit iu primo du
bio. Per dationem dotis tranſfertur domi
nium in maritum. adeo ꝙ cenſetur domin9
rei um dotalium conſtante matrimonio Vt
notatur in. l. doce ancillam. C. de rei uen.
z in. l. in reb9. z in. l. z ſi dotis. C. đ iu. do.
& in. l. ſi conſtante. §. ſi maritus. ff. Sol. ma.
Ergo ſequitur ꝙ non poterit dare ī do
tem rem immobilem forenſi. quia per
hoc fit contra diſpoſitiōeꝫ ſtatuti.

¶ Quinto faciat expreſſa prohibitio
teſtatoris. đ non alienando. fortior eſt
quā tacita prohibitio legalis reſultanſ
ex eo ꝙ res ſubiacet reſtitutiōi. prima
enim reddit alienationem ipſo iure nul
lam. & alienantem tanquam indignum
iudicio defuncti repellit. a reuocando
alienationem eoruꝫ neutrum eſt in ſecū
da alienatione. ut notatur in. le. cum pa
ter. §. libertis. de legatis ſecundo. Per
gloſam & doctores in. l. ſeruo legato. ī
principio. ff. de legatis primo. Sed Au
ten. res que. & tex. in corpore unde ſū
mitur loquuntur in rebus ſubiacentib9
reſtitutioni. quibus predominatur pro
hibitio tacita z legalis. nos uero loqui
mur in rebus expreſſis prohibitis alie
nari. in quibus non habemus textuꝫ ex
preſſuꝫ ꝙ ex cauſa dotis ceſſat prohibi
tio. ergo.

¶ Sexto faciat prouiſio hominis. potē
tior eſt prouiſione. l. & micius agimus.
cum. l. quam agamus cum homine. z. l.
Celſus. ff. de arbitris. & facit quod no
ta. Salic. in dicta. l. prima. §. exactio. C.
de rei uxori. actio. licet ergo ex prouiſi
one legis tacita poſito ꝙ prohibitus a
lienare poſſit dare in dotem. nihilomi9
hominis expreſſa non poterit.

¶ Septimo facit iſtud ſtatutum emana
uit propter fauorem publicum & com
mune bonum ſubditorum. ut eis ſua bo
na īmobilia & territoria conſeruantur
Vnde iſta ratio militat ſiue detur in do
tem ſiue detur in aliam cauſam. non ſub
dito. ergo ſequitur ꝙ non poterit dare
in dotem. ¶ Octauo non eſt dubium ꝙ
dominus poteſt imponere legeꝫ rei ſue
ut non poſſit illa res etiam alienari ī ec
cleſiam. ut notatur in. l. ſi ita quis. C. đ
pactis. inter emp. & uen. & ubi ꝙ pōt
fieri m̄to forti9 pōt fieri ſtatuto ut. l.
generaliter. C. đ fideiuſ. z bar. in. l. omēs
popl̄i. ff. đ iuſ. z iu. z. l. non poſſibile. ff
de pact. & bal. in. l. de q̄bus. ff. de leg.
ergo m̄to fortius ſtatutū popl̄i potīt
diſponerē ꝙ res īmobilis darec̄ in doteꝫ
non ſubdito.

UVA. BHSC. IyR_273_1

¶ Nono faciat datio dotis eſt alienatio
ut eſt tex. in. di. aũte. res. que ſed ſtatu
tum iſtud prohibet alienationem fieri ĩ
non ſubditum g° prohibet dationez dotꝭ
cõſiſtentis in re ĩmobili dari nõ ſubdito
¶ Decimo ſi dicat̃ res ſubiecte reſtitõni
ſunt prohibite aliẽari. l. fi. §. ſʒ quia nr̃a.
z in. d. aũt. res que. C. coĩa. de leg. ſʒ ca
ſus eſt in iur̃ expreſſus ꝙ res ſubiecte re
ſtitutõni poſſunt dari in dotem ut ẽ tex.
ĩ. l. mulier. §. cũ proponeretur. z in. l. afi
lia. ff. ad trebelĩ. g° quia ad hoc facile rñ
ponderetur ꝙ illa iura loquuntur in pro
hibitione tacita ſed non loquunt̃ in ꝓhibiti
one expreſſa et multo plus operat̃ exꝑſ
ſum q̃ꝫ tacitum. l. fi. C. de pat. con. cuʒ ſi.
multo magis opabit̃ prohibitio exꝑſſa
a ſtatuto populi. ¶ Vnde° faciat ꝙ no.
Bal. in. l. ea. lege. C. de cõdi. ob caul. vbi
dixit ꝙ ubicũqꝫ alienatio ẽ prohibita ut
reipublice ꝓſpiciatur puta prohibet ſta
tutuʒ ne predia ex quibus res publica ꝑ
cipit collectã. non alienẽt̃ in non allibia
tũ uel in eũ qui non poteſt ſoluere ꝙ tũc
talis alienatio nõ poteſt fieri etiã cũ vni
uerſitate. l. i. C. non licʒ hab. metropo.
li. xi. ſed prohibitio iſtius alienationis a
tali ſtatuto facta eſt h⁹modi g° . ¶ Duo
decĩo faciat prohibita alienatõe vr̃ pro
hibitus oĩs actus per quẽ alteri q̃rit̃ ius
in re. l. fi. C. de rebus ecclĩe non alienã.
ſed per dationẽ dotiſ q̃ritur dñiũ marito
ut. l. dote. C. de rei uend. cũ ſi. g° . ¶ De
cio tertio faciat ſoliẽnis tex. l. ſicut. §. de
bitor. ĩ. ỽ. ſi in dotẽ. dedit recte hoc caſu
uendidiſſe ur̃. ff. qui mo. pig. uel Ipote.
ſol. vbi eſt not. caſus ꝙ datõ ĩ dotẽ recte
dicit̃ uenditio eo ergo ipſo ꝙ mulier ſub
iecta dat rem ĩmobilẽ ꝙ ẽ cõtra oẽm mẽ
tem ſtatuentiũ. z iſte tex. ĩponit ſecuriʒ
huic certamĩ. ¶ Decĩo q̃rto faciat nota
bile dictũ Bal. in. l. impialẽ. in. ni. cot̃. de
prohib. alieu. feud. ꝑ Federicũ ĩ ỽſ. quo
an uaſallus poſſit dare feudũ ĩ dotẽ ꝓ fi
lia ſua cũ forte non habeat ũde dotẽ dat
z vr̃. ꝙ ſic fauore dotis. alĩt. d. aũt. res.
q̃ põea allegat in contrariũ caſuʒ expreſ
ſum ꝙ non poſſet dare in dotẽ ſine uolun
tate dñi ut ẽ tex. in. c. i. §. donare. ĩ titu.
q̃liter ol feudũ poſſit alie. z rñdʒ ad i. d.
aũt. res que. non obſtante quia ibi erat
probibita alienatio non rõe ꝑſone ſʒ rõe
rei quia nõ erat in pleno dñio dotantis.
vñ pater non poteſt dotare d̃ alieno ſed
tu dicas ſaltẽ in predñata ſunt ſua. rñdet
ibi Bal. ꝙ non ſtante per ſe ita vr̃ dicẽdũ
in ꝓpoſito ꝙ ſicut feudũ ñ põt dari ĩ do
tẽ ne p̃iudicet̃ dño feudi. ita ñ põt dari
ĩ dotẽ res ĩmobilis ſtante illo ſtatuto ne
p̃iudicetur utilitati publice. ¶ Decĩo qn
to faciat qd̃ dixit Bal. ĩ. d. l. ĩpialẽ. ĩ. iiii
cot̃. in. ỽſi. quero an de conſuetudĩe q̃ diſ
ponit ꝙ uir lucretur tertiã ꝑtẽ bonoruʒ
uxoris an habeat locũ in feudis. z tenet
ꝙ ñ. alĩt no. in. c. i. in. §. fi. in glo. iiii. ĩ ti.
de inueſti. de re. alie. facta in uſibus feu
dorum. ita dicamus in ꝓpõito ꝙ ſi ñ po
teſt rõ ĩmobilem lucrari ĩ dotẽ g° ñ erit
capax ad capiendã aliã ĩ dotẽ. ¶ Deci°
ſexto faciat quod dixit dñs Bar. de Sal.
in. l. fi. C. de re. alie. ñ alie inpen. q. vbi
q̃rit an prohibitus alienare poſſit dare ĩ
dotẽ. & ꝯcludit ꝙ ſi ñ habʒ aliũdẽ poſſit
alĩt. d. aũt res que. z di. l. a filia. z ꝑ. di.
aũt. res que. & remictit ad dcã ꝑ ſe. ĩ. d.
aũt. res que. ibi uero dixit more legenti
um. & ſicut ſentit dñs Sali. ꝙ r̃gulariter
ñ poteſt q̃s dare rẽ ĩmobilẽ ĩ dotẽ ñ ſub
dito niſi in ſubſidiũ quia non hʒ vñ dotet
¶ Vltĩo dico for̃ caſũ formalẽ d̃ iſta. q.
in. d. l. i. C. non licet hab. metro. li. xi. in
ỽſic. ut nulli extraneo. nihil quoquomõ
poſſidendi licentia tribuat̃. z ĩ ỽſi. non li
ceri per qualẽcũqꝫ contractũ terrarũ ſua
rũ dñium & poſſeſſionẽ transferri. in ỽſ.
huic negocio. uel illic poſſidere tẽptauit
vbi uidetur caſus aꝑtus ꝙ nec poſſeſſiõʒ
nec dñiõ quis transferre poteſt ĩ aliũ. ſʒ
per dationẽ dotis trãſfert̃ dñiũ z poſſeſ
ſio in maritum ñ ſubditũ. g° vr̃ ꝙ ſtante
huiuſmõi ſtatuto ꝓhibita ẽ datio rei ĩmo
bilis in dotẽ non ſubdito'. & iſta erant q̃
huiuſmodi exitationem reddebãt ualde
dubiam. Et q̃q̃ iſta colorata & apparen
tia ſatis eſſe uideãt̃ nihilominus non erit
apponere os ad celũ ſi uiuis rõibus ꝯtra
riam partem in pñtiarũ aggrediar. z ar
guo ſit formaliter rõ uiua & uera illius
aũt. res que. & tex. in corpore. vñ ſumit̃
ẽ obligatio qua pater z q̃ſqꝫ alius aſtrin
gitur filiã ſuam nuptui collocare ſicut fi
lium & dare pro eo donatioẽm propter

UVA. BHSC. IyR_273_1

nuptias ſicut pro filia dotē et bona ſua
pro dote reſtituenda obligare iuxta. ī. l
ſicut dotē. §. trāſgrediamur. ꝑ Bar. ff. ſo
lu. mr̄imonio. ſiue dicam⁹ illā eſſe obliga
tionem ſiue officiū iudicis iuxta no t. in. l
obligamur. §. i. ff. de ac. z ob. z ī. l. q̄ro.
ff. de iur̄ doc. &. l. qui liberos. ff. de ritu
nup. vnde ſicut n̄ poteſt huic obligatiōi
uel aſtrictioni derogare ſubiciēdo res ſu
as reſtitutōi quo minus ad cauſas dictaſ
poſſit fieri diminutio ut in di. iuribuſ ita
nec probibendo earū alienatiōem q̄a eſt
eadem rō cū n̄ debeat eſſe in potentia de
bitoris ſe ab obligatōe eximere. l. ſicut.
C. de ac. z ob. l. i. §. ſi cōuenerit. ff. depo
ſiti. cū ergo hoc procedat ex d̄fectu ptā
tis nō ē fienda illa dr̄a inter caſus p̄dcōs
ſed qn̄ defectus n̄ eſſet in ptāte tūc eſſet
fienda dicta differentia ita ꝓcedāt no. ī
d. l. cū pr̄. §. libertis. Illud aūt cōſtat ꝙ
illa obligatio qua pr̄ conetur dotare fili
am inheret bonis eius z cū eis tranſit ad
quēcūq; uadat quaſi ad paria iudicenē iu
ſta. no. in di. aute. res que. iūctis his que
no. Ci. in. l. alimenta. C. de neg. ge. ꝑ l. ſi
quis alibi. §. reſcriptū. ff. de libe. agno.
z ideo ſicut ſi pater obligaſſet bona ſua
pro reſtitutione dotis filii nō poſſēt illā
obligationē tollere ꝓhibēdo pōa aliena
tionem uel obligationē ita z ſi nō obliga
uit cū poteſt obligar̄. ar. l. ſi finita. §. ele
ganter. ff. de damno infe. ff. de euit. l. ii.
vbi promiſſio que neceſſario ē fienda hr̄
pro facta quo ad effectū exceptionis. ſi
ergo pr̄ non poteſt ita probibere aliena
tionem bonoꝝ quin ex illis filius nō po
teſt dotem conſtituere ſuis liberis. ergo
ita dicemus in ſtatuto populi prohiben
do generaliter ꝙ forenſis non acq̄rat im
mobilia quin in ipſis bōis īmobilib⁹ po
terit dos conſtitui danda ꝓ filia marito
forenſi. ¶ Secūdo faciat res ſubiecte re
ſtitutōni ſunt prohibite alienari. l. f. C.
cōia. de leg. ſed in caſum dotis conſtitui
pn̄t. ut in aūt. res que. eo. ti. z l. mulier
§. cuꝫ ꝓponeret̄. & in. l. a filia. ff. ad tre
bell. vbi licet qs rogatus reſtituere bo
na hr̄ditaria per fideicon. ſi ſine liberis
deceſſerit. nihilomin⁹ poterit de illis bo
nis filiam ſuē dotare in contractu īter ui
uos z ibi ſiñ. d x t Bar. ſe habuiſſe de fa
cto ꝙ licet illo caſu pater uiuus n̄ dotet
de illis bonis filiam ſuam in ꝯtractu īter
uiuos. tn̄ in teſtō poterit r̄linquere filie
dotē. alīt di. l. mulier. §. cū ꝓponeretur.
nam ſi res que ſubiacent reſtitutōi pn̄t ī
cām dotis alienari inter uiuos multo ma
gis in ultima uoluntate que eſt fauorabi
lior alienatio. l. quidā ita. §. ſi filiū. ff. ad
trebell. faciat quod uoluit idem Bar. in
l. filius. fa. §. diui. ff. de leg. i. in. iii. col.
vſi. quero an hic fundus probibitus alie
nari contēplatione certe ꝑſone poſſit ali
enari in cauſa dotis z refert Iac. d̄ are.
tenere ꝙ ſic. & allegat in ar. d. § . cū pro
poneretur. et. d. l. ſi filia. in prin. faciat
etiam quod uoluit ſubtilis doc. Nicola.
de alexandro gener. Bar. in conſilio inci
piente. ſtatuto cōis tūderti cauetur ꝙ n̄
ſubditus non poſſit uel non debeat habe
re aut emere in comitatu tūderti aliquā
petram terre. modo tūdertinus dedit ſo
rori ſue quandā poſſeſſioneꝫ quā ſororē
tradidit nuptui cuidā forenſi. fuit dubi
tatum an habeat locū dictū ſtatutū & cō
ſuluit ille uir ſollēniſ ꝙ pōito ꝙ alienatō
dotis eſſet uera alienatio tn̄ tale ſtatutū
non uendicat ſibi locū illo caſu. nam licet
alienatō ſit generaliter prohibita tn̄ ali
enatio dotis ſemper uidetur excepta &
ꝙ poſſit fieri in cām dotis. z ad hoc alle
gauit tria iura. videlꝫ. d. aūt. res que. z
di. §. cum proponeretur. et d. l. a filia. fa
ciat etiā ꝙ uoluit Bal. in. l. uoluntas. C.
de fidei con. ubi querit frater eſt prohi
bitus alienare per teſtatorē in extrāeos
an poſſit dare in dotē illam rē prohibitā
pro ſorore ſua uiro extraneo. z rn̄det ꝙ
ſic quia principaliter videtur donare ſo
rori. ut. l. i. §. extraneū. C. d̄ re. ux. ac. z
ipſam ſororē dare uiro ſuo. l. pater. §. qn
decim. de leg. iii. & allegat quod no. Ia
co. de arena. in. l. ſi domū. in. §. fi. ff. d̄ le
ga. i. & idem Bal. in. d. l. uoluntas. in. ii.
col. vſi. quero an filia prohibita alienar̄
extra familiā poſſit pro ſeipſa dare ī do
tē. & concludit ꝙ ſic. z allegat. d. §. cum
ꝓponeretur. faciat quod uoluit ſollēnis
doc. dn̄s Dioniſius de peruſio. in. l. beni
gnus. ff. de leg. vbi tangit iſtam. q. & in
clinatur in hanc ꝑtē z alīt. d. aūte. res q̄.
&. d. §. cū ꝓpoueretur. z allegat rationē

UVA. BHSC. IyR_273_1

q̄a dos eſt cauſa pia ut eſt nota.tex.in.l. cū bis.§.mulier.ff.de condi.inde.& ali etiam quia dotatas eſſe femīas expedit rei publice.l.i.ff.ſoluto mrīmōio.& iſtā etiā ptē tenuit.Sali.in.d.l.uoluntas.cuz diſtinctione.ſuperius alī.faciat etiā qd̄ uoluit dn̄s paulus de caſtro.cōſilio.xiii. quod īcipit.in xp̄i nōie amē.q̄a p̄ ſupra ſcriptum eximium doctorē in quo conſi° ɔſuluit belliſſime ꝙ dcā aūt.res q̄.habꝫ locū eſſe in probibitione teſtatoris exp̄ſ ſa.qud̄ ē not.dignū ꝓ deciſione dubita° nis iſtius.ſed mirū eſt ꝙ non allegauerit bal.in.d.c.i.§.donare.& in dicta.l.nulla ubi damnauit iſtam doctrinaz ex toto ut ſuperius rtuli. ¶ Tertio faciat iſtud ſta tutuz recipit limitationem & reſcriptio nem uidelicet.ſalua & recepta utilitate publica.vnde ſi utile eſſet rei publice ce lebrari dictam uenditionem ſeu alienatō nem tunc non obſtante dicto ſtatuto pōt fieri alienatio.faciat tex.melior de iur in.l.ſi quis ī graui.§.bi quoq̧.ff.ad ſilī. & in.l.iubemus.la.i.C.de ſacro ſan.ecc. l.nullus.C.curſu pu.li.xi.l.iubemus.C. de ua.nō excu.li.xi.z quod pulchre no. Bal.in Ru.q accu.non poſſ.z Bar.in.d. §.bi quoq̧.& Sali.in comento.l.ii.C.de nox.et Lodouicus de roma.in.l.ſi uero. §.de uiro.ff.de ſoluto matrimonio.vbi late accumulat ſuper iſto.ſed dos datur mulieribus propter utilitatem publicaz ut in.l.i.ff.ſoluto mrīmonio.g° rīe ſtatu tuz non hēbit locum in dationem dotis. ¶ Quarto facit qd̄ uoluit Albe.de roſ. in.i.parte ſtatutorū.q.cxxxxviii.vbi refert ſtatuto incliti regis arogonie iurā to per ipſum regē cauebatur ꝙ aliqua ī mobilia dicti regni alienari non poſſint. niſi exceptis inclitis infantibus natis no ſtris.poſſet tn̄ ex cauſa neceſſitatis z uti litatis regni donare modo rē donauit re gine multa & magna & etiam filiis ſuis poſt ſtatutum natis primogenitus regis mortuo rege ſe dicebat ſuccedere in reg no z donationes n̄ ualuiſſe nec ualere ob ſtantibus ſtatuto z iurām̄to p̄dictis orta fuit.q.multum uentilata ī curia romana z q̄tum ad.q.naturam actinet.dicit ibi Albe.donationem fcām uxori ualuiſſe z īter alias rōes ibi p̄ eū adductas ſlata ē

ſententia.ſ.ꝙ ꝓpter mrīmoniū cōtrahē dum concedimus alienari propter dotez & donationem propter nuptias cōſtitu endas res alienari probibite.& allegat d.aūt.res que.& ſic ſentit ibi Alber.ꝙ diſpō dicte aūte.res que.in probibitō ne alienatōnis expreſſe fcā ne dū a teſta tore ſed etiam a ſtatuto iurato.& īdubi tanter ē mirabile dictū.& miror de iſtis p̄ribus modernis ſuperius relatis hoc di ctum non uiderint.et tenementi quia cōi ter ignoratur z uidetur apponere gladi um ad iſtaz.q. ¶ Decio qnto faciat ſtatu tū ꝓhibens alienationē fieri ī n̄ ſubditū intelli:r de alienatione uoluntaria n̄ neceſ ſaria.l.alienationes.ff.famī.her.& ſup hoc multa pulchra retuli.ī.i.dubio hui⁹ repetitionis.ſꝫ p̄r eſt neceſſitatus dotarē filiā.ff.de ac.z ob.l.quero.ff.de iur ſdo tiū.l.q liberos.ff.de ritu nup.g° rīe ſta tutū non cōp̄hendit iſtū caūm alienatōis in dotem.Vn̄ Albe.de ro.ī.ii.parte ſta tutorū cōſuluit cōiter in ciuitatibus ē ſta tutū ꝙ res īmobilis non pōt alienari ī n̄ ſubditū.dicit nō habere locū ī alienatio ne neceſſaria.alīt.l.ii.ff.de fundo dotiū & no.ibi per ſe.dicit tn̄ hoc ꝓcedere qn̄ iſta alienatio fit puta quia res datur ī ſo lutum creditori z hꝫ locū qn̄ debitor fu it exactus in iudicio.& idē Albe.in.i.p̄ te ſtatutorꝝ.q.lxxxxiiii.ſtatuto īquit ca uetur ꝙ ſi quis alienauerit rē īmobilem extra pentelā poſſit aliqs de pentela ob lato precio infra ān̄ū recuperare.de q° in.c.reſtitutus.de in integ.reſti.ꝙ ſi de bitor dat rē īmobilē in ſolutuz creditori ꝙ ille de parentela nō poterit recupar̄. & alīt ſpe.in ti.empt.& uen.in ultio fo lio.vſi.ſed poteſt ſtatutū.& idem tenet Odofredus in.q.quam diſputauit.que incipit in aliqua prouincia.& ideꝫ ſentit Albe.in.l.ſtatu.libe.a ceteris.§.quīt⁹. ff.de ſtatu.libe.& refert ſe tetigiſſe ī.d §.quintus.quod idem eſt ſi in dotem de dit.ſed in contrarium allegat.l.ſenatus. §.i.de leg.i.ubi pene locus erit.refert tn̄ quoſdam tenere oppoſitum in ſi.vidꝫ ſtatuto cauetur ꝙ equi ſcripti pro cōmu ni uendi uon poſſunt ſub certa pena z ali quis dedit in ſolutum equū ſcriptuz pro cōi ꝙ incidit in penaz ꝙ pro primo opi.

UVA. BHSC. IyR_273_1

dicit facere. l. fi. C. de fundo primo. li.
xi. et quia ex necessitate hoc facit. & qa
statutum intelligitur de uoluntaria & n̄
necessaria alienatione ut dcm̄ est ideo in
ducitur ad concordiā ista disceptatō qn̄
debitor fuit exactus in iudicio. & ideo
dedit in solutum & scdm hoc requireret
in q. ista ꝙ pater non daret dotez uolun
tarie sed coactus in iudicio a filia. ¶ De
cimo sexto si opponatur de di. l. senat⁹.
§. i. ubi heres non euitat penam si distra
hat affixa edib⁹ a liberis ut uendat z sol
uat legatū relictū de fundo. & ibi dicit
Bal. & Angelus illū tex. facer ad. q. sta
tuto prohibitur res alienari in forensez
sub pena ꝙ non excusatur heres. si ex ꝑ
cepto testatoris alienatur. & sic dicit fu
isse disputatum per Iaco. but. qd' dictuz
adde ad. q. precedentem ita dicamus in
casu nostro ꝙ posito ꝙ pr̄ dotet filiā in
rebus īmobilibus ut satisfaciat debito.
nihilominus nō excusatur qa hoc r̄ndeo
ꝙ illud procedit in casu in quo loquitur
ille tex. loquitur eniz in actu utili rei pu
blice z satisfactio legati fienda de re af
fixa edibus est cōtra publicam utilitatē
sed in casu nostro datio in dotem fit pro
pter utilitatem publicam. g° ¶ Decimo
septimo facit r̄nsio posita in dicto. §. cuz
proponeretur. in vi. quia pudicitie z uo
to patris congruit. ubi si pater dispōat
bona sua r̄stituenda titio si filia sine libe
ris decedat. vr̄ uelle ꝙ filia se dotet de
illis bonis prohibitis alienari ꝑpter cō
seruandam pudicitiam. illa rō multoma
gis militat in isto statuto. qa rei publice
interest dotatos et pudicas esse femīas
ut in di. l. i. ff. soluto mr̄imonio. ergo di.
aūt. res que. militat tam in tacita prohi
bitione alienationis q̄ expssa. ¶ Decimo
octauo. nō ob. l. fi. de rebus alie. nō alie
nan. vbi non potest res prohibita aliena
ri per testatorē per contrahentem. & ꝑ
l. donari nec transferri eius dn̄iū nec in
ea constitui usufructus quia limitatur n̄
habere locum in causam dotis. quia fit
ex iuris necessitate. & propter utilitatē
publicam. et propter conseruandam pu
dicitiam mulieri. Et pondera unū quod
est nouū. nam. d. aūte. res que. procedit
tam in prohibitione expressa q̄ tacita sz

d. l. fi. equiparat prohibitionem l. testa
toris & contrahentis. ergo sequitur ꝙ
aūt. res que. habet locū nedum in rebus
prohibitis alienari per testatorē. sed eti
am per statutum uel pactum contrahen
tium quod est contra glo. fin. in. d. l. nul
lam. & contra bal. & in ista materia ē no
uū & ad allegata superius in contrarium
apparet r̄nsio ex superius dictis. & cum
dicebatur ꝙ statutum accedit magis cō
tractui q̄ ultime uoluntati dicas nou esse
uerū per. l. oīm. et ꝙ uoluit ibi Bar. C.
de testa. & ad dictum Bal. in. d. l. contra
ctus. r̄nde. ꝙ dictum eius procedit quo
ad uerba statuti. sicut enī uerba posita ī
institōne apponūtur cū ministerio opā
di ita apponuntur in statuto. sed ipsū cō
positum. i. ipsum statutum accedit magis
ultime uoluntati ut uoluit Bal. in tit. de
pac. constan. superius all. Et ideo cū ad
iutorio altissimi puto sic dicendum ꝙ aut
mulier aut pater uel quisꝙ alius cui icū
bat onus dotandi ex iuris dispositione
Iuxta not. in. l. fi. C. d' dotis promis. ha
bet alia bona q̄ īmobilia ut dotet filiam
& tunc non possit apponere manus ad ī
mobilia. si uero non habet nisi bona īmo
bilia tunc licite poterit dotare de īmobi
libus ut uoluit Sal. et ad hoc allego dic.
aūt res que. in vi. sed si liberis portio le
gitima non sufficiat ad dotis seu ad ante
nuptias donationis oblationē promicte
retur res predictas in ea causa alienare
uel obligare dummodo dotet eā pro mō
congruo honestati ꝑsonarū. quia si mulr
er mereatur mille in dotem poterit con
stituere dotem in rebus īmobilibus ī mil
le & non ultra & ad hoc faciat tex. i. d.
aūt. res que. & similiter dixit Bal. in. l.
eam quā. in. xiii. colūpna. C. de fide. cō.
ꝙ si pater legat spurio magnum prediū
propter alimenta quod nō ualet legatū
nisi ad concurrentem sūmam alimentorū
& idem uoluit in. l. id quod pauperibus
C. de epi. & cleri. & Bartholus in. l. fi.
C. de his quib. ut indign. & idem dicas
si pater uellet ponere filiam in monaste
rio uel ipsa uellet intrare monasteriū ꝙ
poterit dotari de rebus īmobilibus stan
te dicto statuto. quia ingressus monaste
rii est fauorabilior dote aūt nisi rogati.

UVA. BHSC. IyR_273_1

¶.ad trebelle. & hoc per elegantem do
ctrinam Bartholi. in dicta aūten. res q̄.
& idem dicas ꝙ ante dicto ſtatuto. pote
rit dotare eccleſiam de rebus immobili
bus dotanda eſt enī eccleſie de rebus im
mobilibus ut not. Inno. et Hoſtien. in. c.
maioribus. de prebendis. & ſi aliter dice
remus ſequeretur ꝙ eccleſie reduceren
tur ad nihilum. uel ad paucitatem ceſſan
tibus redditibus ſi de nouo non poſſent
acquirere dotes. decimaſexta queſtione
prima. §. ſicut. & hoc uoluit Albericus d̄
roſato. in ſecunda parte ſtatutorum. in. q̄
ſtione ſexta. ad finem. ¶ Qua de re pa
tres uenerandi. nemo ſit ueſtrum qui ar
bitretur me per ſuperius dicta adequari
uoluiſſe ſtudiis aut ingeniis illuſtriuꝫ ma
iorum noſtrorum qui mirū in modū ī iu
re claruerunt. fuerunt enī antiqui nobis
longe ſuperiores. pōdere nūero & men
ſura. ſed quia omnes uigilias meas & cu
ras deniqꝫ libenter ad bonum publicum
conſumere conſueui. Nam cum ipſum in
genium ſit ens diuinns ut preclare ſcrip
tum in illo Virgiliano ſexto enei. Igneꝰ
eſt illis uigor & celeſtis origo. & apud
Ciceronem de Amicicia cū tibi. Siue de
us ſiue ut ita dixerim natura omniuꝫ ma
ter dederit animum quo nihil eſt preſtā
tius nihilqꝫ diuinius ſit te ipſum apteſ ut
nihil inter te et quadrupedeſ putes īter
eſſe puto ipſum datum homini non ſolum
ad perfectionem an. me. ſed ad qnandaꝫ
communionem cum aliis. ſi quid ueri aut
boni dixerim laudetur deus clementiſſi
mus. Si quid uero inſulte aut inepte aut
minus canonice dixerim. ut hūani moris
eſt. pedibus queſo tereatur eneruetur z
eradicetur fereagine huis noſtri libelli.
Nec noſtri maioris facere conſueuerint
ideo ſi qua ſunt que apprime & apte in
hoc ſcolaſtico documento dicta ſunt deo
tremendo & unico uiuenti in ſecula ſecu
lorū. & triumphantiſſimo Iheſu Chriſto
dirigo primum. deinde ſacerdotibus eiꝰ
ac miniſtris a quibus ſi quid diſcipline in
me eſt didici. qui ſua dignetur clementia
ſuper omnes pluuiam ſuam ſpūalem effū
dere. hoc uoluit Hieronimus ſuper mala
chiam prophetaꝫ tertio capło relatns a
Graciano noſtro in capło reuertimini.
Sexta decima queſtione prima. ꝓteſtor
nimen me tenere quod tenꝫ ſancta catho
lica eccleſia ī primo. medio. et fine. pro
nune & ſemper.

¶ Repetita eſt preſens Rubrica in hac
regia & in dicta urbe Bononie. que ſtu
diorum omnium diuina eſt parens. leguꝫ
& canonum ſacrarium. & quoddam īge
ſtiſſimum Per me Andream Barbaꝫa Si
culum Meſſanenſem utriuſqꝫ cēſure īter
pretem die decembris penultima. in ſco
lis nouis Anni ſalutis Milleſimi quadrī
genteſimi quīquageſimi tertii.

¶ Rubrice de rebus eccleſie non alienā
dis repetitiones per illuſtrē preclarūqꝫ
utriuſqꝫ iuris doctorē Andreā Barbaci.
Siculū cōpilate expliciūt. Anno domini
ce incarnationis Milleſimo quadringen
teſimo ſeptuageſimo ſexto Indictiōe no
na Septimo kalendas ſeptembres.

IVSTVS HAVENSTEIN.

UVA. BHSC. IyR_273_1

UVA. BHSC. IyR_273_1

Marianus de Robus

UVA. BHSC. IyR_273_1

UVA. BHSC. IyR_273_1